CEC152/2014
ID intern unic: 355156
Fişa actului juridic
Версия на русском

Republica Moldova

PARLAMENTUL

COD Nr. 152
din 17.07.2014

CODUL EDUCAŢIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

Publicat : 24.10.2014 în Monitorul Oficial Nr. 319-324 art Nr : 634 Data intrarii in vigoare : 23.11.2014

Parlamentul adoptă prezentul cod.

TITLUL I
DISPOZIŢII GENERALE
Capitolul I. Domeniul de reglementare

Articolul 1. Obiectul codului

Prezentul cod stabileşte cadrul juridic al raporturilor privind proiectarea, organizarea, funcţionarea şi dezvoltarea sistemului de educaţie din Republica Moldova.

Articolul 2. Cadrul juridic al educaţiei

(1) Raporturile juridice din sfera educaţiei se reglementează prin Constituţia Republicii Moldova, prezentul cod, alte acte legislative şi normative în vigoare.

(2) Raporturile juridice din sfera educaţiei se reglementează şi prin următoarele tratate internaţionale: Declaraţia Universală a Drepturilor Omului, Carta Naţiunilor Unite, Convenţia europeană pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, Carta Socială Europeană, Convenţia ONU cu privire la drepturile copilului, Convenţia-cadru pentru protecţia minorităţilor naţionale, Convenţia UNESCO privind lupta împotriva discriminării în domeniul învăţămîntului, Convenţia ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, Convenţia internaţională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenţia ONU privind eliminarea tuturor formelor de discriminare faţă de femei, Declaraţia de la Bologna, precum şi prin alte tratate internaţionale la care Republica Moldova este parte.

Articolul 3. Noţiuni principale

În sensul prezentului cod, următoarele noţiuni principale semnifică:

act de studii echivalent – act de studii eliberat pentru trasee educaţionale similare din ţară sau de peste hotare;

alternative educaţionale – instituţii de învăţămînt sau programe de studii şi de formare profesională diferite de cele tradiţionale, dar care corespund standardelor educaţionale de stat;

cadru al calificărilor – categorii de calificare ce delimitează nivelul de cunoştinţe şi de

competenţe profesionale pe care trebuie să le posede absolvenţii învăţămîntului profesional de diferite niveluri în vederea exercitării profesiei obţinute;

cadru didactic titular – persoană care ocupă o funcţie didactică (în învăţămîntul superior – didactică şi ştiinţifico-didactică), a cărei activitate de bază se desfăşoară într-o singură instituţie de învăţămînt şi care este înscrisă nominal în schema de încadrare a instituţiei;

cadru didactic de sprijin – specialist calificat în domeniul pedagogiei, psihopedagogiei şi psihopedagogiei speciale, care acordă asistenţă psihopedagogică copiilor cu cerinţe educaţionale speciale;

calitatea în învăţămînt – ansamblu de caracteristici ale unui program de studiu şi ale ofertanţilor acestuia, prin care sînt satisfăcute aşteptările beneficiarilor în raport cu standardele de calitate;

centru de excelenţă – instituţie de învăţămînt profesional tehnic, cu potenţial sporit, avînd atribuţii atît în domeniul organizării programelor combinate de formare profesională, cît şi în domeniul dezvoltării capacităţilor sistemului de învăţămînt profesional tehnic;

centru educaţional comunitar – instituţie cu destinaţie educaţională, multifuncţională;

cerinţe educaţionale speciale – necesităţi educaţionale ale copilului/elevului/ studentului, care implică o şcolarizare adaptată particularităţilor individuale sau caracteristice unei dizabilităţi ori tulburări de învăţare, precum şi o intervenţie specifică prin acţiuni de reabilitare sau recuperare corespunzătoare;

certificare – proces de validare formală, în urma unei proceduri standard de evaluare, a competenţelor obţinute în contextul educaţiei formale, nonformale şi informale;

ciclu de studiu – secvenţă de învăţămînt şi de formare, în învăţămîntul secundar general şi superior, cu durata stabilită, care se încheie cu evaluarea finală corespunzătoare, urmată de acordarea calificării profesionale şi/sau a unui titlu, după caz, precum şi cu eliberarea actului de studii corespunzător;

clase cu predare simultană – clase primare mixte, alcătuite din cel mult două clase componente (de regulă, I–III, II–IV), în care activităţile directe cu elevii unei clase alternează cu activitatea individuală a elevilor altei clase, procesul educaţional fiind realizat în conformitate cu curricula corespunzătoare;

complex educaţional – instituţie de învăţămînt care întruneşte condiţiile necesare pentru înmatricularea copiilor şi elevilor de diferite vîrste la nivelurile preşcolar, primar şi gimnazial;

consorţiu – asociaţie de instituţii de învăţămînt şi organizaţii, care desfăşoară activităţi educaţionale, de cercetare, dezvoltare, inovare, creaţie artistică în baza unui acord de parteneriat încheiat conform legislaţiei în vigoare;

credite de studii transferabile – valori numerice convenţionale, alocate fiecărei discipline sau activităţi distincte din planul de învăţămînt, care exprimă cantitatea de efort necesară studentului pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor şi finalităţilor de învăţare programate;

curriculum adaptat – curriculum la o disciplină şcolară, în care se realizează corelarea cu potenţialul copilului sau elevului cu cerinţe educaţionale speciale, finalităţile educaţionale rămînînd neschimbate;

curriculum modificat – curriculum la o disciplină şcolară, în care se modifică finalităţile educaţionale în funcţie de potenţialul copilului sau elevului cu cerinţe educaţionale speciale;

descriptori – criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competenţelor elevului şi permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine);

district şcolar – teritoriu arondat unei instituţii de învăţămînt preşcolar, primar sau gimnazial;

educaţie incluzivă – proces educaţional care răspunde diversităţii copiilor şi cerinţelor individuale de dezvoltare şi oferă oportunităţi şi şanse egale de a beneficia de drepturile

fundamentale ale omului la dezvoltare şi educaţie de calitate în medii comune de învăţare;

educaţie timpurie – proces educaţional realizat cu copiii cu vîrsta cuprinsă între 0 şi 6(7) ani în instituţii educaţionale sau în familie, în scopul dezvoltării lor fizice, cognitive, emoţionale şi sociale;

educaţie formală – ansamblul acţiunilor didactice şi pedagogice proiectate instituţional prin structuri organizate sistemic, pe niveluri şi cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp şi spaţiu;

educaţie nonformală – ansamblul acţiunilor instructive proiectate şi realizate într-un cadru instituţionalizat extra-şcolar, constituit ca o punte între cunoştinţele asimilate la lecţii şi cunoştinţele acumulate în contextul educaţiei informale;

educaţie informală – ansamblul influenţelor instructive şi pedagogice exercitate spontan şi continuu asupra individului în familie, în localitate, în cartier, în stradă, în (micro)grupuri sociale, în mediul social (cultural, profesional, economic, religios etc.), în comunitate (naţională, zonală, teritorială, locală) şi prin mass-media (presa scrisă, radio, televiziune etc.);

evaluare a calităţii educaţiei – examinare multicriterială a măsurii în care instituţia educaţională şi programele acesteia îndeplinesc standardele educaţionale naţionale de referinţă;

evaluare criterială – evaluare a rezultatelor şcolare, efectuată prin descriptori, care specifică nivelul performanţelor individuale ale elevului în raport cu competenţele urmărite;

formare continuă a adulţilor – componentă a învăţării pe tot parcursul vieţii, care asigură accesul continuu la ştiinţă, informaţie, cultură, în vederea adaptării flexibile a individului la noile realităţi socioeconomice în permanentă schimbare şi în scopul dezvoltării competenţelor necesare pentru activitatea profesională şi socială;

formare profesională – proces de instruire în urma căruia se obţine o calificare atestată printr-un certificat sau o diplomă, eliberate în condiţiile legii;

instituţii de învăţămînt alternative – instituţii de învăţămînt altele decît cele care constituie structura funcţională obligatorie a sistemului de învăţămînt. Acestea oferă, de regulă, programe sau servicii educaţionale alternative;

învăţămînt dual – învăţămînt în cadrul căruia instruirea teoretică se realizează în instituţia de învăţămînt, iar cea practică – la întreprindere;

învăţămînt profesional – programe de formare profesională, finalizate cu obţinerea unei calificări, şi instituţiile care oferă aceste programe;

măsuri de intervenţie şi servicii de sprijin pentru incluziunea educaţională – ansamblu de măsuri şi servicii realizate pentru a răspunde necesităţilor copiilor, elevilor şi studenţilor cu cerinţe educaţionale speciale în vederea facilitării accesului acestora la serviciile educaţionale din comunitate;

mentor – cadru didactic sau managerial experimentat, cu rol de îndrumător pentru alte cadre didactice sau manageriale, debutante sau cu experienţă în profesie, care acordă sprijin pentru dezvoltarea personală şi profesională;

mentorat – proces de îndrumare, ghidare, sprijinire a învăţării, educării şi/sau dezvoltării profesionale, desfăşurat între mentor şi o altă persoană, fiind bazat pe premisa implicării interactive a ambelor părţi, a asumării obligaţiilor ce le revin conform statutului deţinut;

meserii/specialităţi conexe – meserii/specialităţi care necesită aceeaşi bază de cunoştinţe generale şi de specialitate, precum şi acelaşi set de aptitudini şi abilităţi, fiind înrudite sau avînd trunchi comun;

mobilitate academică – proces de participare a elevilor/studenţilor şi a cadrelor didactice la programe de studii şi de cercetare realizate în instituţii din ţară şi din străinătate;

modul psihopedagogic – modul destinat absolvenţilor care doresc să se încadreze în învăţămînt în calitate de cadru didactic, care include formarea teoretică în domeniul pedagogiei, psihologiei, didacticii disciplinei şi un stagiu obligatoriu de practică;

normă didactică – volum de muncă stabilit pentru realizarea activităţilor didactice corespunzătoare funcţiei;

pachet standard de servicii educaţionale – sistem de oferte şi programe educaţionale, orientate spre atingerea unor finalităţi concrete şi dobîndirea unui volum de cunoştinţe, formarea unor competenţe conforme cu standardele educaţionale;

plan educaţional individualizat – instrument de organizare şi realizare coordonată a procesului educaţional pentru beneficiarii cu cerinţe educaţionale speciale;

program prelungit – program în afara orarului de bază, realizat în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educaţiei şi organizat în instituţiile de învăţămînt, la solicitarea părinţilor, pentru elevii din clasele I–V;

psihopedagog – specialist avînd competenţe necesare implicării în procesul educaţional şi în cel de adaptare şi integrare şcolară a elevilor şi de diagnosticare a particularităţilor individuale ale acestora;

psihopedagog special – specialist în activitatea corecţional-recuperatorie (formarea comunicării verbale, dezvoltarea deprinderilor de percepţie auditivă, dezvoltarea sferei cognitive etc.);

sistem de educaţie – ansamblul instituţiilor şi organizaţiilor (educaţionale, economice, politice, ştiinţifice, culturale, obşteşti), precum şi al comunităţilor (familie, popor, naţiune, grupuri profesionale, mass-media) care, în mod direct sau indirect, explicit sau implicit, realizează funcţii educaţionale, asigurînd procesul de formare şi dezvoltare a personalităţii în cadrul educaţiei formale, nonformale şi informale;

specialitate – complex de competenţe profesionale obţinute prin instruire într-un anumit domeniu;

standarde de acreditare – ansamblu de cerinţe care definesc nivelul minim obligatoriu de realizare a activităţilor unei organizaţii furnizoare de educaţie care solicită autorizarea de funcţionare provizorie, ale unei instituţii de învăţămînt superior/profesional tehnic acreditate care solicită autorizarea de funcţionare provizorie/acreditarea unui nou program de formare profesională sau ale unei instituţii de învăţămînt superior/profesional tehnic acreditate care solicită evaluarea externă a calităţii educaţiei oferite;

standarde educaţionale de stat – condiţiile obligatorii de realizare a programelor educaţionale la toate nivelurile şi ciclurile de învăţămînt în instituţiile publice şi private, precum şi cerinţele minime obligatorii faţă de conţinutul programelor educaţionale, volumul maxim de muncă pretins copilului, elevului sau studentului şi cadrului didactic, faţă de infrastructura şi dotarea instituţiei de învăţămînt, faţă de nivelul de pregătire al absolvenţilor şi organizarea procesului educativ. Standardele educaţionale de stat constituie baza pentru evaluarea obiectivă a calităţii şi a nivelului de instruire şi calificare a absolvenţilor, indiferent de forma de realizare a studiilor;

standarde naţionale de referinţă – ansamblu de cerinţe care definesc un nivel optim de realizare a activităţilor furnizorului de educaţie/instituţiei furnizoare de educaţie în baza bunelor practici existente la nivel naţional, european sau internaţional. Standardele naţionale de referinţă sînt specifice fiecărui program de studii şi fiecărei instituţii;

studii superioare integrate – durata cumulată a ciclurilor I şi II din învăţămîntul superior, care corespunde unui număr de cel puţin 300 de credite de studii transferabile şi care se finalizează cu obţinerea unei diplome echivalente cu diploma de studii de master.

Articolul 4. Politica de stat în domeniul educaţiei

(1) Educaţia reprezintă o prioritate naţională şi factorul primordial al dezvoltării durabile a unei societăţi bazate pe cunoaştere.

(2) Prin politica sa în domeniul educaţiei, statul asigură:

a) dreptul fundamental la educaţie, indispensabil pentru exercitarea celorlalte drepturi ale omului;

b) implementarea mecanismului de bază de formare şi dezvoltare a capitalului uman;

c) realizarea idealului şi a obiectivelor educaţionale, formarea conştiinţei şi identităţii naţionale, promovarea valorilor general-umane şi a aspiraţiilor de integrare europeană ale societăţii.

Capitolul II. Misiunea, idealul şi principiile fundamentale ale educaţiei

Articolul 5. Misiunea educaţiei

Educaţia are ca misiune:

a) satisfacerea cerinţelor educaţionale ale individului şi ale societăţii;

b) dezvoltarea potenţialului uman pentru a asigura calitatea vieţii, creşterea durabilă a economiei şi bunăstarea poporului;

c) dezvoltarea culturii naţionale;

d) promovarea dialogului intercultural, a spiritului de toleranţă, a nediscriminării şi incluziunii sociale;

e) promovarea învăţării pe tot parcursul vieţii;

f) facilitarea reconcilierii vieţii profesionale cu viaţa de familie pentru bărbaţi şi femei.

Articolul 6. Idealul educaţional

Idealul educaţional al şcolii din Republica Moldova constă în formarea personalităţii cu spirit de iniţiativă, capabile de autodezvoltare, care posedă nu numai un sistem de cunoştinţe şi competenţe necesare pentru angajare pe piaţa muncii, dar şi independenţă de opinie şi acţiune, fiind deschisă pentru dialog intercultural în contextul valorilor naţionale şi universale asumate.

Articolul 7. Principiile fundamentale ale educaţiei

Educaţia se întemeiază pe următoarele principii fundamentale:

a) principiul echităţii – în baza căruia accesul la învăţare se realizează fără discriminare;

b) principiul calităţii – în baza căruia activităţile de învăţămînt se raportează la standardele naţionale de referinţă şi la bunele practici naţionale şi internaţionale;

c) principiul relevanţei – în baza căruia educaţia răspunde nevoilor de dezvoltare personală şi social-economice;

d) principiul centrării educaţiei pe beneficiarii acesteia;

e) principiul libertăţii de gîndire şi al independenţei faţă de ideologii, dogme religioase şi doctrine politice;

f) principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învăţămînt;

g) principiul incluziunii sociale;

h) principiul asigurării egalităţii;

i) principiul recunoaşterii şi garantării drepturilor persoanelor aparţinînd minorităţilor naţionale, inclusiv a dreptului la păstrarea, dezvoltarea şi exprimarea identităţii lor etnice, culturale, lingvistice şi religioase;

j) principiul unităţii şi integralităţii spaţiului educaţional;

k) eficienţei manageriale şi financiare;

l) principiul descentralizării şi autonomiei instituţionale;

m) principiul răspunderii publice – în baza căruia instituţiile de învăţămînt răspund public de performanţele lor;

n) principiul transparenţei;

o) principiul participării şi responsabilităţii comunităţii, a părinţilor şi a altor actori sociali interesaţi;

p) principiul susţinerii şi promovării personalului din educaţie;

q) principiul învăţămîntului laic.

Articolul 8. Parteneriatul în sistemul de educaţie

(1) În sistemul educaţional este încurajat dialogul social şi parteneriatul instituţiilor de învăţămînt cu instituţiile din sfera de cercetare, cu sindicatele, cu mediul de afaceri, cu societatea civilă şi cu mass-media, realizate în condiţiile legislaţiei în vigoare.

(2) Ministerul Educaţiei proiectează şi aplică strategiile naţionale de dezvoltare a sistemului educaţional cu consultarea autorităţilor administraţiei publice centrale şi locale, precum şi a partenerilor sociali.

Capitolul III. Condiţiile de acces, limba de predare şi finalităţile educaţionale

Articolul 9. Condiţiile de acces

(1) Cetăţenii Republicii Moldova au drepturi egale de acces la educaţie şi formare profesională iniţială şi continuă prin sistemul naţional de învăţămînt, în condiţiile prezentului cod.

(2) Statul asigură finanţarea pachetului standard de servicii educaţionale pentru învăţămîntul preşcolar, primar, gimnazial şi liceal, indiferent de tipul de proprietate a instituţiei de învăţămînt. Pachetul standard de servicii educaţionale pentru învăţămîntul general se aprobă de Guvern.

(3) Finanţarea de bază a învăţămîntului general se face după principiul „banul urmează elevul", conform căruia resursele alocate pentru un elev sau un copil se transferă la instituţia de învăţămînt în care acesta învaţă.

(4) Învăţămîntul profesional tehnic şi învăţămîntul superior se finanţează de la bugetul de stat în limita planului de admitere aprobat anual de Guvern.

(5) Pachetul de servicii educaţionale acordate de stat pentru fiecare nivel al sistemului de învăţămînt se aprobă de Guvern.

(6) Statul susţine persoanele cu cerinţe educaţionale speciale, de asemenea sprijină elevii şi studenţii cu performanţe remarcabile.

(7) Statul garantează formarea şi dezvoltarea competenţei de comunicare eficientă în limba română, în limbile minorităţilor naţionale, după caz, şi în cel puţin două limbi de circulaţie internaţională.

(8) Statul asigură condiţii de formare şi dezvoltare a competenţelor de comunicare în limbile engleză, franceză şi rusă în toate instituţiile publice de învăţămînt general.

(9) Statul promovează şi susţine învăţarea pe tot parcursul vieţii.

(10) Admiterea în instituţiile de învăţămînt, transferul elevilor şi al studenţilor de la o instituţie de învăţămînt la alta se realizează în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.

(11) Cetăţenii altor state, precum şi apatrizii au acces la educaţie prin sistemul naţional de învăţămînt, în condiţiile prezentului cod.

Articolul 10. Limba de predare

(1) În sistemul educaţional, procesul de învăţămînt se desfăşoară în limba română şi, în limita posibilităţilor sistemului educaţional, în una din limbile de circulaţie internaţională sau, în condiţiile alin. (2), în limbile minorităţilor naţionale.

(2) În ariile locuite tradiţional sau în număr substanţial de persoane aparţinînd minorităţilor naţionale, dacă există o cerere suficientă, statul asigură, în limita posibilităţilor sistemului educaţional, ca persoanele aparţinînd acestor minorităţi să beneficieze de condiţii corespunzătoare de a învăţa limba lor minoritară ori de a primi o educaţie în această limbă la nivelul învăţămîntului obligatoriu.

(3) Studierea limbii române este obligatorie în toate instituţiile de învăţămînt de orice nivel şi este reglementată de standardele educaţionale de stat.

(4) Statul asigură condiţiile necesare pentru studierea limbii române în toate instituţiile de învăţămînt, inclusiv prin creşterea ponderii disciplinelor studiate în limba română în instituţiile de învăţămînt general cu altă limbă de predare.

(5) Statul susţine metodologic, didactic şi curricular învăţămîntul în limba română pentru diasporă, cu respectarea legislaţiei ţărilor de reşedinţă.

Articolul 11. Finalităţile educaţionale

(1) Educaţia are ca finalitate principală formarea unui caracter integru şi dezvoltarea unui sistem de competenţe care include cunoştinţe, abilităţi, atitudini şi valori ce permit participarea activă a individului la viaţa socială şi economică.

(2) Educaţia urmăreşte formarea următoarelor competenţe-cheie:

a) competenţe de comunicare în limba română;

b) competenţe de comunicare în limba maternă;

c) competenţe de comunicare în limbi străine;

d) competenţe în matematică, ştiinţe şi tehnologie;
e) competenţe digitale;
f) competenţa de a învăţa să înveţi;
g) competenţe sociale şi civice;
h) competenţe antreprenoriale şi spirit de iniţiativă;
i) competenţe de exprimare culturală şi de conştientizare a valorilor culturale.

TITLUL II
SISTEMUL DE ÎNVĂŢĂMÎNT
Capitolul I. Structura sistemului de învăţămînt

Articolul 12. Structura sistemului de învăţămînt

Sistemul de învăţămînt este organizat pe niveluri şi cicluri în conformitate cu Clasificarea Internaţională Standard a Educaţiei (ISCED–2011):
a) nivelul 0 – educaţia timpurie:
– educaţia antepreşcolară;
– învăţămîntul preşcolar;
b) nivelul 1 – învăţămîntul primar;
c) nivelul 2 – învăţămîntul secundar, ciclul I: învăţămîntul gimnazial;
d) nivelul 3:
– învăţămîntul secundar, ciclul II: învăţămîntul liceal;
– învăţămîntul profesional tehnic secundar;
e) nivelul 4 – învăţămîntul profesional tehnic postsecundar;
f) nivelul 5 – învăţămîntul profesional tehnic postsecundar nonterţiar;
g) nivelul 6 – învăţămîntul superior, ciclul I: învăţămînt superior de licenţă;
h) nivelul 7 – învăţămîntul superior, ciclul II: învăţămînt superior de master;
i) nivelul 8 – învăţămîntul superior, ciclul III: învăţămînt superior de doctorat.

Articolul 13. Învăţămîntul obligatoriu

(1) Învăţămîntul obligatoriu începe cu grupa pregătitoare din învăţămîntul preşcolar şi se finalizează cu învăţămîntul liceal sau învăţămîntul profesional tehnic secundar şi postsecundar.

(2) Obligativitatea frecventării învăţămîntului obligatoriu încetează la vîrsta de 18 ani.

(3) Responsabilitatea şcolarizării obligatorii a copiilor cu vîrsta de pînă la 16 ani revine părinţilor sau altor reprezentanţi legali şi autorităţilor administraţiei publice locale de nivelurile întîi şi al doilea.

(4) Ministerul Educaţiei elaborează, aprobă şi monitorizează respectarea regulamentelor de şcolarizare obligatorie a copiilor de vîrstă şcolară.

Capitolul II. Organizarea sistemului de învăţămînt

Articolul 14. Procesul de învăţămînt

(1) Procesul de învăţămînt se desfăşoară în baza standardelor educaţionale de stat, aprobate de Ministerul Educaţiei, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare a instituţiei de învăţămînt.

(2) Durata anului de studiu, a stagiilor de practică, a sesiunilor de examene şi a vacanţelor se stabileşte pentru fiecare nivel de învăţămînt prin planul-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

Articolul 15. Tipurile instituţiilor de învăţămînt

(1) În conformitate cu structura învăţămîntului, instituţiile de învăţămînt se clasifică după cum urmează:
a) instituţie de educaţie antepreşcolară – creşă, centru comunitar de educaţie timpurie;
b) instituţie de învăţămînt preşcolar – grădiniţă de copii, centru comunitar de educaţie timpurie;
c) instituţie de învăţămînt primar – şcoală primară;
d) instituţie de învăţămînt secundar, ciclul I – gimnaziu;
e) instituţie de învăţămînt secundar, ciclul II – liceu;
f) instituţie de învăţămînt general cu programe combinate – complex educaţional (şcoală

primară-grădiniţă, gimnaziu-grădiniţă);

g) instituţie de învăţămînt profesional tehnic secundar – şcoală profesională;

h) instituţie de învăţămînt profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar – colegiu;

i) instituţie de învăţămînt profesional tehnic cu programe combinate – centru de excelenţă;

j) instituţie de învăţămînt secundar vocaţional de arte, sport etc. – şcoală;

k) instituţie de învăţămînt superior – universitate, academie de studii, institut, şcoală superioară, şcoală de înalte studii etc.;

l) instituţie specializată de învăţămînt de formare continuă – institut;

m) instituţie de învăţămînt extraşcolar – şcoală (de arte: arte plastice, muzică, teatru; de sport etc.), centru de creaţie, club sportiv;

n) instituţie de învăţămînt special – instituţie specială, şcoală auxiliară.

(2) În cazul în care instituţia de învăţămînt oferă programe de studii de mai multe niveluri şi are conducere şi administraţie unică, ea se va numi după nivelul de studii cel mai înalt.

(3) În funcţie de tipul de proprietate, instituţiile de învăţămînt se clasifică după cum urmează:

a) instituţie de învăţămînt publică;

b) instituţie de învăţămînt privată.

Articolul 16. Evaluarea şi scara de notare

(1) Scopul evaluării este de a orienta şi optimiza învăţarea.

(2) Procesul de evaluare şi de notare se desfăşoară în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educaţiei.

(3) În învăţămîntul preşcolar, monitorizarea rezultatelor învăţării se realizează în baza standardelor de învăţare şi dezvoltare a copiilor cu vîrsta de pînă la 7 ani, precum şi a instrumentului de monitorizare a pregătirii copiilor pentru şcoală, aprobate de Ministerul Educaţiei.

(4) Evaluarea rezultatelor învăţării, la toate nivelurile de învăţămînt, se face cu note de la „10” la „1” şi, după caz, cu calificativele „excelent”, „ foarte bine”, „bine”, „satisfăcător”, „nesatisfăcător”, „admis”, „respins” sau prin descriptori.

(5) În învăţămîntul primar, evaluarea rezultatelor învăţării este criterială şi se efectuează prin descriptori.

(6) Evaluarea şi notarea elevilor cu cerinţe educaţionale speciale se realizează în baza planurilor educaţionale individualizate.

(7) În învăţămîntul superior, pe lîngă sistemul naţional de notare, se aplică şi scara de notare cu calificative recomandate în Sistemul european de credite transferabile (A, B, C, D, E, FX, F), pentru completarea suplimentului la diplomă şi facilitarea mobilităţii academice. Echivalarea cu scara naţională de notare se face după cum urmează:

A: 9,01–10,0;

B: 8,01–9,0;

C: 7,01–8,0;

D: 6,01–7,0;

E: 5,0–6,0;

FX: 3,01–4,99;

F: 1,0–3,0.

(8) Notarea elevilor şi studenţilor fără respectarea metodologiilor de evaluare şi a standardelor naţionale constituie abatere disciplinară şi se sancţionează potrivit legii.

Articolul 17. Actele de studii

(1) Instituţiile de învăţămînt gimnazial, liceal, profesional tehnic, superior şi de formare continuă eliberează persoanelor care au promovat examenele de absolvire acte de studii, potrivit formatelor elaborate şi aprobate de Ministerul Educaţiei.

(2) Modelele actelor de studii se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Actele de studii eliberate în formatul aprobat de alte entităţi juridice nu sînt recunoscute.

(3) În învăţămîntul obligatoriu actele de studii se eliberează gratuit. Eliberarea duplicatelor acestor acte se efectuează contra plată, al cărei cuantum se stabileşte de Guvern.

(4) Actele de studii conferă titularului dreptul de continuare a studiilor la nivelul următor de învăţămînt sau de angajare pe piaţa muncii conform calificării obţinute.

(5) În învăţămîntul secundar general actele de studii se completează în limba română. În învăţămîntul profesional tehnic şi în cel superior actele de studii se completează în limbile română şi engleză.

(6) La finalizarea fiecărui nivel sau ciclu de învăţămînt se eliberează următoarele acte de studii:

a) în învăţămîntul gimnazial – Certificat de studii gimnaziale;

b) în învăţămîntul liceal – Diplomă de bacalaureat;

c) în învăţămîntul profesional tehnic secundar – Certificat de calificare;

d) în învăţămîntul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar – Diplomă de studii profesionale;

e) în învăţămîntul superior:

– ciclul I – Diplomă de studii superioare de licenţă;

– ciclul II – Diplomă de studii superioare de master;

– ciclul III – Diplomă de doctor (în domeniul respectiv).

(7) La finalizarea studiilor în învăţămîntul secundar vocaţional de arte, sport etc. se eliberează actele de studii enumerate la alin. (6), conform nivelului de învăţămînt promovat, şi certificate de calificare profesională.

(8) La absolvirea de cursuri în cadrul învăţării pe tot parcursul vieţii se eliberează certificate de perfecţionare, de specializare sau de recalificare profesională.

(9) Recunoaşterea studiilor şi a perioadelor de studii, recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi a calificărilor sînt de competenţa structurii abilitate pentru recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi a calificărilor.

Articolul 18. Managementul sistemului de învăţămînt

(1) Managementul sistemului de învăţămînt se realizează la trei niveluri: naţional, local şi instituţional.

(2) Competenţele manageriale în sectorul educaţional se stabilesc după cum urmează:

a) ale organelor centrale – prin prezentul cod;

b) ale organelor locale – prin decizii ale autorităţilor administraţiei publice locale, adoptate în condiţiile prezentului cod;

c) ale structurilor instituţionale – prin Carta universitară şi regulamentele instituţionale, aprobate în condiţiile legii.

(3) Elaborarea, promovarea, monitorizarea implementării şi evaluarea impactului politicii naţionale în domeniul educaţiei constituie competenţa Ministerului Educaţiei.

(4) Ministerul Educaţiei poate avea organe desconcentrate în teritoriu cu funcţii de gestionare administrativă a învăţămîntului.

(5) Organele locale de specialitate în domeniul învăţămîntului sînt create de autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea în forma organizatorică de subdiviziuni interioare, subordonate consiliilor raionale/ municipale. În UTA Găgăuzia aceste organe sînt create de Adunarea Populară şi se subordonează acesteia.

(6) Titulatura, structura şi regulamentele de funcţionare ale organelor locale de specialitate în domeniul învăţămîntului se stabilesc de consiliile raionale/municipale, iar în UTA Găgăuzia – de Adunarea Populară, în baza structurii-tip şi a regulamentului-tip aprobate de Guvern.

(7) Managementul calităţii este asigurat:

a) în învăţămîntul general:

– la nivel naţional – de Ministerul Educaţiei şi Inspectoratul Şcolar Naţional;

– la nivel local – de organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului;

– la nivel instituţional – de managerii instituţiilor de învăţămînt general;

b) în învăţămîntul profesional tehnic şi în învăţămîntul superior:

– la nivel naţional – de Ministerul Educaţiei, ministerele de resort şi Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional;

– la nivel instituţional – de structurile respective de asigurare a calităţii în învăţămînt.

(8) Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional activează în baza regulamentului aprobat de Guvern, în condiţiile prezentului cod.

(9) Inspectoratul Şcolar Naţional este instituţia responsabilă de evaluarea învăţămîntului general, de acreditarea instituţiilor şi de asigurarea calităţii în învăţămîntul general. Modul de organizare şi de funcţionare a Inspectoratului Şcolar Naţional este stabilit de Guvern.

(10) Actele administrative şi deciziile de interes general aprobate de entităţile sistemului de învăţămînt se publică pe paginile web oficiale ale autorităţilor şi instituţiilor respective.

Articolul 19. Sprijinirea elevilor şi studenţilor
capabili de performanţe înalte

(1) Statul sprijină elevii şi studenţii capabili de performanţe înalte în instituţiile de învăţămînt, inclusiv în centrele de excelenţă.

(2) Coordonarea acţiunilor prevăzute la alin. (1) este asigurată de Ministerul Educaţiei.

(3) Resursele umane, curriculare, informaţionale, materiale şi financiare pentru susţinerea elevilor şi studenţilor capabili de performanţe înalte se asigură de instituţiile de învăţămînt şi de alte entităţi conform metodologiei aprobate de Ministerul Educaţiei.

(4) Pentru sprijinirea elevilor şi studenţilor capabili de performanţe înalte, Ministerul Educaţiei organizează olimpiade şi concursuri, tabere de profil, simpozioane şi alte activităţi specifice şi acordă burse şi alte forme de sprijin material.

(5) Elevii şi studenţii capabili de performanţe înalte beneficiază, indiferent de vîrstă, de programe educative care respectă particularităţile lor de învăţare şi de orientare a performanţei. Aceste programe sînt de aprofundare a învăţării, de grupare pe abilităţi, de îmbogăţire a curriculumului cu noi domenii, de mentorat şi transfer de competenţă, de accelerare a promovării conform ritmului individual de învăţare.

TITLUL III
ÎNVĂŢĂMÎNTUL GENERAL
Capitolul I. Dispoziţii generale

Articolul 20. Organizarea învăţămîntului general

(1) Învăţămîntul general cuprinde:

a) educaţia timpurie:

– grupele antepreşcolare, pentru copiii cu vîrsta de la 0 la 3 ani;

– grupele preşcolare, pentru copiii cu vîrsta de la 3 la 6 (7) ani, inclusiv grupele pregătitoare;

b) învăţămîntul primar: clasele I–IV;

c) învăţămîntul gimnazial: clasele V–IX;

d) învăţămîntul liceal: clasele X–XII (XIII).

(2) Învăţămîntul general include, de asemenea, învăţămîntul special, învăţămîntul extraşcolar, alternativele educaţionale.

(3) Instituţiile de învăţămînt general poartă răspundere pentru respectarea drepturilor şi pentru securitatea vieţii şi sănătăţii copiilor şi elevilor în timpul aflării acestora în cadrul instituţiei.

(4) Instituţiile de învăţămînt general au următoarele atribuţii:

a) asigură tuturor copiilor şi elevilor educaţie de calitate, îngrijire şi sprijin;

b) identifică copiii şi elevii cu dificultăţi de învăţare şi le acordă ajutorul şi asistenţa individuală necesară în procesul de învăţare;

c) asigură oportunităţi de dezvoltare personală copiilor şi elevilor cu aptitudini deosebite în anumite domenii;

d) acordă asistenţa necesară copiilor şi elevilor aflaţi în dificultate, în colaborare cu instituţiile de asistenţă socială;

e) asigură armonizarea componentei şcolare a curriculumului cu cerinţele, interesele şi preferinţele educaţionale ale copiilor şi elevilor.

(5) În învăţămîntul general, instituţiile de învăţămînt pot organiza, în caz de necesitate, prestarea de servicii logopedice, de asistenţă psihopedagogică etc., în modul stabilit de Guvern.

(6) Activitatea instituţiilor de învăţămînt general este reglementată printr-un regulament-tip aprobat de Ministerul Educaţiei.

(7) Instituţiile de învăţămînt general sînt obligate să prezinte anual organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului un raport de activitate care se publică pe pagina web oficială a acestuia. Procedura de publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educaţiei.

Articolul 21. Înfiinţarea, reorganizarea şi lichidarea instituţiilor de învăţămînt general

(1) Instituţiile publice de educaţie timpurie (educaţie antepreşcolară şi învăţămînt preşcolar) şi de învăţămînt extraşcolar (de nivel local) sînt înfiinţate, reorganizate şi lichidate de către autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi. Instituţiile publice de învăţămînt primar, gimnazial, liceal şi extraşcolar (de nivel raional) sînt înfiinţate, reorganizate şi lichidate de către autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia. Autorităţile administraţiei publice locale au obligaţia de a asigura buna funcţionare a acestor instituţii în conformitate cu regulamentele şi standardele aprobate de Ministerul Educaţiei.

(2) Autorităţile administraţiei publice locale fondatoare sînt obligate să stabilească districte şcolare pentru fiecare instituţie publică de învăţămînt preşcolar, de învăţămînt primar şi/sau gimnazial.

(3) Instituţiile publice de învăţămînt special şi de învăţămînt profesional tehnic sînt înfiinţate, reorganizate şi lichidate la iniţiativa fondatorilor, cu aprobarea Guvernului.

(4) Instituţiile de învăţămînt private de toate nivelurile pot fi înfiinţate, reorganizate şi lichidate în modul prevăzut de legislaţia civilă şi de prezentul cod.

(5) Instituţiile de învăţămînt private acreditate sînt parte componentă a sistemului naţional de învăţămînt şi îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu prevederile prezentului cod.

(6) Instituţiile de învăţămînt publice pot avea statut de persoană juridică în condiţiile legislaţiei în vigoare.

(7) La iniţiativa autorităţilor administraţiei publice locale, a autorităţilor administraţiei publice centrale, a instituţiilor publice şi cu acordul Ministerului Educaţiei, în funcţie de necesităţile locale, pot fi organizate structuri de învăţămînt fără statut de persoană juridică, ca subunităţi ale unei unităţi de învăţămînt cu personalitate juridică, acestea fiind subordonate aceluiaşi executor de buget, în condiţiile legii.

Articolul 22. Durata anului de studii

(1) Anul de studii în învăţămîntul general începe la 1 septembrie. În învăţămîntul primar, durata anului de studii este de 33 de săptămîni, repartizate pe semestre relativ egale. În învăţămîntul gimnazial şi liceal, anul de studii are durata de 35 de săptămîni, repartizate pe semestre relativ egale. În clasele terminale a IX-a şi a XII-a, durata anului de studii este de 34 de săptămîni, repartizate pe semestre relativ egale.

(2) Perioada, numărul şi durata vacanţelor, precum şi durata orelor de clasă (lecţiilor) în învăţămîntul general se stabilesc de Ministerul Educaţiei.

Capitolul II. Educaţia timpurie

Articolul 23. Organizarea educaţiei timpurii

(1) Educaţia timpurie are drept scop principal dezvoltarea multilaterală a copilului şi pregătirea pentru integrarea în activitatea şcolară.

(2) Educaţia timpurie include două cicluri:

a) educaţia antepreşcolară, pentru copiii cu vîrsta de la 0 la 3 ani;

b) învăţămîntul preşcolar, pentru copiii cu vîrsta de la 3 la 6 (7) ani.

(3) Educaţia timpurie se desfăşoară în creşe, grădiniţe, centre comunitare de educaţie timpurie sau în alte instituţii care prestează servicii în conformitate cu standardele educaţionale de stat.

(4) Educaţia timpurie poate fi organizată şi în instituţii rezidenţiale – pentru copiii orfani

sau cei rămaşi fără îngrijire părintească, în instituţii sanatoriale – pentru copiii cu boli cronice, precum şi în instituţii de învăţămînt special, în instituţii penitenciare şi în instituţii medicale.

Articolul 24. Educaţia antepreşcolară

Educaţia antepreşcolară se realizează în familie, aceasta beneficiind de finanţare de la bugetul public naţional conform legislaţiei în vigoare. La solicitarea părinţilor, autorităţile administraţiei publice locale pot organiza educaţia antepreşcolară, cu finanţare de la bugetele locale.

Articolul 25. Învăţămîntul preşcolar

(1) În instituţia de învăţămînt preşcolar sînt înscrişi, la solicitare, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toţi copiii din districtul şcolar corespunzător.

(2) Statul suportă cheltuielile pentru serviciile de învăţămînt preşcolar şi de îngrijire în instituţiile publice pentru toţi copiii, inclusiv pentru copiii cu cerinţe educaţionale speciale.

Capitolul III. Învăţămîntul primar

Articolul 26. Misiunea învăţămîntului primar

Învăţămîntul primar contribuie la formarea copilului ca personalitate liberă şi creativă şi asigură dezvoltarea competenţelor necesare continuării studiilor în învăţămîntul gimnazial.

Articolul 27. Organizarea învăţămîntului primar

(1) Învăţămîntul primar include clasele I–IV şi se organizează ca învăţămînt cu frecvenţă, de regulă, în prima jumătate a zilei. Pentru persoanele cu dificultăţi de învăţare cauzate de dizabilităţi, învăţămîntul primar se poate organiza ca învăţămînt la distanţă, învăţămînt la domiciliu, studiu individual.

(2) În clasa I sînt înscrişi, în mod obligatoriu, fără probe de concurs, toţi copiii din districtul şcolar corespunzător.

(3) În clasele cu profil de arte şi sport, înscrierea în clasa I poate avea loc în baza unor probe de aptitudini specifice profilului.

(4) Şcolarizarea devine obligatorie după împlinirea
vîrstei de 7 ani.

(5) Şcolarizarea copiilor care nu au împlinit vîrsta de 7 ani către începutul anului şcolar se decide în baza cererii părinţilor sau a altor reprezentanţi legali ai acestora, în funcţie de gradul de maturitate psihosomatică, confirmat de specialişti, în modul stabilit de Ministerul Educaţiei.

(6) În învăţămîntul primar se pot organiza grupe sau clase cu program prelungit, finanţate din surse bugetare şi din alte surse legale, în modul stabilit de Ministerul Educaţiei.

(7) Învăţămîntul primar se organizează şi în instituţii rezidenţiale – pentru copiii orfani sau cei rămaşi fără îngrijire părintească, în instituţii sanatoriale – pentru copiii cu boli cronice, precum şi în instituţii de învăţămînt special, în instituţii penitenciare şi în instituţii medicale.

(8) Învăţămîntul primar se finalizează cu testarea naţională, organizată în baza metodologiei aprobate de Ministerul Educaţiei.

Capitolul IV. Învăţămîntul gimnazial

Articolul 28. Misiunea învăţămîntului gimnazial

Învăţămîntul gimnazial contribuie la formarea unei personalităţi libere şi creative prin asigurarea dezvoltării competenţelor elevilor, precum şi prin consilierea şi orientarea acestora în determinarea traseului individual optim către învăţămîntul liceal, profesional tehnic secundar sau profesional tehnic postsecundar.

Articolul 29. Organizarea învăţămîntului gimnazial

(1) Învăţămîntul gimnazial include clasele V–IX şi se organizează ca învăţămînt cu frecvenţă. Pentru persoanele cu dificultăţi de învăţare cauzate de dizabilităţi, învăţămîntul gimnazial se poate organiza ca învăţămînt la distanţă, învăţămînt la domiciliu, studiu individual.

(2) Înscrierea în gimnaziu se face în mod obligatoriu, fără probe de concurs, pentru elevii din districtul şcolar corespunzător.

(3) Înscrierea în gimnaziu la clasele cu profil de arte şi sport are loc în baza unor probe de aptitudini specifice profilului.
(4) Învăţămîntul gimnazial se organizează şi în instituţii rezidenţiale – pentru copiii orfani sau cei rămaşi fără îngrijire părintească, în instituţii sanatoriale – pentru copiii cu boli cronice, precum şi în instituţii de învăţămînt special, în instituţii penitenciare şi în instituţii medicale.
(5) Învăţămîntul gimnazial se finalizează cu examene naţionale de absolvire, la promovarea cărora se eliberează certificatul de studii gimnaziale.
(6) Modul de organizare a examenelor naţionale de absolvire a învăţămîntului gimnazial este stabilit de
Ministerul Educaţiei.

Capitolul V. Învăţămîntul liceal

Articolul 30. Misiunea învăţămîntului liceal
Învăţămîntul liceal asigură dezvoltarea la elevi a competenţelor definite prin Curriculumul naţional şi consilierea lor în alegerea traseului educaţional sau profesional individual către învăţămîntul superior sau învăţămîntul profesional tehnic postsecundar nonterţiar, în funcţie de potenţial, vocaţie şi performanţe.
Articolul 31. Organizarea învăţămîntului liceal
(1) Învăţămîntul liceal se organizează în licee ca învăţămînt cu frecvenţă (clasele X–XII) sau cu frecvenţă redusă (clasele X–XIII). Pentru persoanele cu dificultăţi de învăţare cauzate de dizabilităţi, învăţămîntul liceal se poate organiza ca învăţămînt la distanţă, învăţămînt la domiciliu, studiu individual.
(2) Învăţămîntul liceal se organizează cu următoarele filiere:
a) teoretică, cu profilurile umanist şi real;
b) vocaţională, cu profilurile de arte, de sport, teologic, militar.
(3) Guvernul poate decide, la propunerea Ministerului Educaţiei, şi organizarea altor profiluri.
(4) Învăţămîntul liceal cu frecvenţă redusă (clasele X–XIII) se organizează pentru absolvenţii învăţămîntului gimnazial şi profesional tehnic secundar, angajaţi pe piaţa muncii sau care au împlinit 20 de ani, în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.
(5) Admiterea elevilor în învăţămîntul liceal se face prin concurs, în baza metodologiei aprobate de Ministerul Educaţiei, care se face publică la începutul anului şcolar care precede sesiunea de admitere.
(6) Concursul de admitere în liceele cu profil de arte şi sport include suplimentar şi probe de aptitudini specifice profilului.
(7) Absolvenţii şcolilor profesionale au dreptul să se înscrie la studii liceale în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.
(8) Învăţămîntul liceal se încheie cu examenul naţional de bacalaureat, care se organizează în modul stabilit de Ministerul Educaţiei.
(9) În caz de nepromovare, examenul de bacalaureat poate fi susţinut repetat, în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.
(10) Persoanele care au absolvit forme de învăţămînt echivalente învăţămîntului liceal pot solicita susţinerea examenului de bacalaureat în regim de externat. Modul de susţinere a examenului de bacalaureat în regim de externat se stabileşte de Ministerul Educaţiei.
(11) La promovarea examenului naţional de bacalaureat se eliberează diploma de bacalaureat, care conferă dreptul de admitere în învăţămîntul superior şi în învăţămîntul profesional tehnic postsecundar nonterţiar.
(12) Elevilor care nu au promovat examenul naţional de bacalaureat li se eliberează un certificat de studii liceale, care conferă dreptul de a urma programe de pregătire profesională în instituţii de învăţămînt profesional tehnic secundar şi profesional tehnic postsecundar.

Capitolul VI. Învăţămîntul pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale. Educaţia incluzivă

Articolul 32. Învăţămîntul pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale

Învăţămîntul pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale este parte integrantă a sistemului de învăţămînt şi are drept scop educarea, reabilitarea şi/sau recuperarea şi incluziunea educaţională, socială şi profesională a persoanelor cu dificultăţi de învăţare, de comunicare şi interacţiune, cu deficienţe senzoriale şi fizice, emoţionale şi comportamentale, sociale.

Articolul 33. Organizarea învăţămîntului pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale

(1) Învăţămîntul pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale este gratuit, se organizează în instituţiile de învăţămînt general, inclusiv în instituţiile de învăţămînt special, sau prin învăţămînt la domiciliu.

(2) Statul asigură integrarea în sistemul de învăţămînt a copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale prin:

a) înscrierea copilului sau elevului cu cerinţe educaţionale speciale în grupa sau clasa corespunzătoare din instituţia de învăţămînt special;

b) înscrierea copilului sau elevului cu cerinţe educaţionale speciale în grupa sau clasa din instituţiile de învăţămînt general.

(3) Statul asigură incluziunea copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale prin abordarea individualizată, determinarea formei de incluziune, examinarea şi/sau reexaminarea complexă a copilului sau elevului cu cerinţe educaţionale speciale, realizate în baza unei metodologii aprobate de Ministerul Educaţiei de către structuri abilitate, constituite la nivel central şi local, care funcţionează în modul stabilit de Guvern.

(4) Determinarea formei de incluziune, evaluarea şi/sau reevaluarea periodică a gradului de dezvoltare a copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale se efectuează în prezenţa părinţilor sau a altor reprezentanţi legali, la solicitarea acestora.

(5) Instituţiile de învăţămînt general în care sînt înscrişi copiii sau elevii cu cerinţe educaţionale speciale şi instituţiile de învăţămînt special colaborează cu instituţiile de protecţie socială, alte organizaţii publice sau private, persoane fizice sau juridice din ţară şi din străinătate şi beneficiază, în condiţiile legii, de sprijin în organizarea învăţării.

(6) Instituţiile de învăţămînt special, instituţiile de învăţămînt general şi autorităţile publice responsabile asigură condiţii de ordin ambiental şi oferă servicii educaţionale în funcţie de necesităţile individuale ale copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale, inclusiv prin facilitarea învăţării alfabetului Braille, limbajului mimico-gestual, formelor alternative de scriere, de comunicare, de orientare şi a aptitudinilor de mobilitate.

(7) În instituţiile de învăţămînt general activează cadre didactice de sprijin abilitate pentru incluziunea copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale.

Articolul 34. Învăţămîntul special

(1) Învăţămîntul special se realizează în instituţii de învăţămînt special cu sau fără servicii rezidenţiale şi în instituţii de învăţămînt alternative care acordă asistenţă recuperatorie copiilor şi elevilor cu deficienţe senzoriale şi alte deficienţe, inclusiv celor integraţi în învăţămîntul general, precum şi consultaţii metodice cadrelor didactice ce activează în grupele sau clasele în care învaţă aceşti copii/elevi, în modul stabilit de Ministerul Educaţiei.

(2) În funcţie de categoriile de cerinţe educaţionale speciale, învăţămîntul special se organizează în următoarele tipuri de instituţii:

a) instituţii speciale – pentru copiii şi elevii cu deficienţe senzoriale (auditive sau vizuale);

b) şcoli auxiliare – pentru copiii şi elevii cu dificultăţi severe de învăţare (dificultăţi multiple, asociate).

(3) Învăţămîntul special pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale se desfăşoară în conformitate cu Curriculumul naţional, cu planurile-cadru de învăţămînt, aprobate de Ministerul Educaţiei, şi cu planurile educaţionale individualizate.

(4) În clasele V–XII din instituţiile speciale pentru elevii cu deficienţe senzoriale, disciplinele şcolare sînt predate de cadre didactice cu pregătire generală, care au urmat cursuri de specializare în domeniul psihopedagogiei speciale.

(5) În învăţămîntul special organizat pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale sînt angajate cadre didactice cu pregătire calificată în domeniul psihopedagogiei speciale şi asistenţei sociale.

Articolul 35. Învăţămîntul la domiciliu

(1) Instruirea la domiciliu se organizează pe o perioadă de timp determinată pentru copiii şi elevii care, din cauza problemelor de sănătate sau a unei dizabilităţi, sînt lipsiţi temporar de posibilitatea de a se deplasa.

(2) Instruirea la domiciliu se desfăşoară în modul stabilit de Ministerul Educaţiei, prin coordonare cu Ministerul Sănătăţii.

Capitolul VII. Învăţămîntul extraşcolar

Articolul 36. Misiunea învăţămîntului extraşcolar

(1) Învăţămîntul extraşcolar se realizează în afara programului şi activităţii şcolare prin activităţi complementare procesului educaţional desfăşurat în instituţiile de învăţămînt şi are menirea să dezvolte potenţialul cognitiv, afectiv şi acţional al copiilor şi tinerilor, să răspundă intereselor şi opţiunilor acestora pentru timpul liber.

(2) Învăţămîntul extraşcolar asigură posibilităţi suplimentare de informare, documentare, comunicare, dezvoltare, incluziune socială şi autorealizare.

Articolul 37. Organizarea învăţămîntului extraşcolar

(1) Învăţămîntul extraşcolar este benevol şi se organizează, în funcţie de interesele şi opţiunile copiilor şi tinerilor, în instituţiile de învăţămînt general şi în instituţiile de învăţămînt extraşcolar publice şi private (centre, palate şi case de creaţie, şcoli de arte, sport etc.), sub formă de activităţi educative specifice, desfăşurate în grup şi/sau individual, sub îndrumarea cadrelor didactice cu pregătire specială, în colaborare cu familia, unităţi socioculturale, mass-media, organizaţii de copii şi tineret.

(2) Modul de funcţionare a instituţiilor de învăţămînt extraşcolar este prevăzut în regulamentul-tip aprobat de Ministerul Educaţiei.

(3) În funcţie de specificul activităţii, fiecare instituţie de învăţămînt extraşcolar îşi elaborează propriul regulament de funcţionare, coordonat cu organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului. În regulamentul de funcţionare al instituţiilor de învăţămînt extraşcolar se va specifica în mod explicit nomenclatorul serviciilor educaţionale oferite gratuit beneficiarilor.

(4) Accesul la activităţile oferite de instituţiile de învăţămînt extraşcolar publice, conform Nomenclatorului de servicii educaţionale gratuite aprobat de Guvern, este liber pentru toţi solicitanţii cu vîrsta cuprinsă între 5 şi 21 de ani, cu respectarea principiului nediscriminării.

(5) Instituţiile de învăţămînt extraşcolar publice pot presta servicii educaţionale contra plată doar suplimentar la cele prevăzute în planul de învăţămînt şi curriculum, conform legislaţiei în vigoare.

Articolul 38. Alternativele educaţionale

(1) Statul garantează dreptul la educaţie diferenţiată în baza pluralismului educaţional prin admiterea alternativelor educaţionale în sistemul naţional de învăţămînt.

(2) Alternativele educaţionale, publice şi private, se înfiinţează cu aprobarea Ministerului Educaţiei, conform legislaţiei în vigoare.

(3) Modul de organizare, funcţionare, evaluare şi acreditare a alternativelor educaţionale se stabileşte de Ministerul Educaţiei.

(4) Alternativele educaţionale beneficiază de autonomie organizaţională şi funcţionează în conformitate cu stan-dardele educaţionale de stat şi cu specificul alternativei.

Capitolul VIII. Standardele educaţionale de stat în învăţămîntul general

Articolul 39. Standardele educaţionale de stat

(1) Standardele educaţionale de stat constituie un ansamblu de documente normative şi

reprezintă un sistem de criterii şi norme referitoare la nivelul de calitate care se doreşte a fi atins de diverse componente şi aspecte ale sistemului educaţional.

(2) Standardele educaţionale de stat în învăţămîntul general vizează:

a) elaborarea Curriculumului naţional ca document de reglementare;

b) structurarea la elevi a competenţelor definite prin Curriculumul naţional;

c) dezvoltarea competenţelor profesionale ale cadrelor manageriale şi didactice;

d) elaborarea manualelor şi a altor suporturi şi resurse educaţionale;

e) asigurarea condiţiilor şi a resurselor materiale necesare pentru un proces educaţional eficient.

(3) Standardele educaţionale de stat şi tipurile acestora sînt definite, elaborate şi aprobate de Ministerul Educaţiei.

(4) Standardele educaţionale de stat sînt obligatorii pentru toate instituţiile de învăţămînt publice şi private.

(5) Standardele educaţionale de stat constituie baza pentru recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi pentru evaluarea obiectivă a nivelului de pregătire generală a persoanei, indiferent de tipul, locul şi forma de realizare a învăţămîntului.

Capitolul IX. Curriculumul în învăţămîntul general

Articolul 40. Structura curriculumului

(1) Curriculumul în învăţămîntul general conturează viziunea asupra parcursului educaţional, proiectînd aşteptările societăţii cu privire la rezultatele scontate ale învăţării pentru fiecare disciplină şcolară, pe niveluri de învăţămînt.

(2) În învăţămîntul general, Curriculumul naţional include: cadrul de referinţă, planul-cadru pentru învăţămîntul primar, gimnazial şi liceal, curriculumul pentru educaţia timpurie, curricula disciplinelor obligatorii şi opţionale, manualele şcolare, ghidurile metodologice şi alte resurse de învăţare.

(3) Structura curriculumului pe discipline şcolare este definită în cadrul de referinţă al Curriculumului naţional.

(4) Curriculumul pentru învăţămîntul general se aprobă de Ministerul Educaţiei.

(5) Curriculumul poate fi adaptat sau modificat pentru a satisface nevoile copiilor şi elevilor cu cerinţe educaţionale speciale. Modul de parcurgere a curriculumului este reflectat în planul educaţional individualizat pentru copilul/elevul cu cerinţe educaţionale speciale.

(6) Planul-cadru include disciplinele obligatorii, disciplinele opţionale, precum şi numărul maxim şi minim de ore aferente fiecăreia dintre acestea. Ponderea disciplinelor opţionale creşte în clasele finale ale învăţămîntului gimnazial şi liceal.

(7) Disciplinele opţionale incluse în planul-cadru au o pondere de 10-15% în învăţămîntul primar, 15–20% în învăţămîntul gimnazial şi 20–25% în învăţămîntul liceal.

(8) Planul-cadru este obligatoriu pentru toate instituţiile de învăţămînt general şi se aprobă de Ministerul Educaţiei cu cel puţin 6 luni înainte de începerea noului an şcolar.

(9) În cazul alternativelor educaţionale, planurile-cadru şi programele curriculare sînt elaborate de reprezentanţii instituţiilor care le implementează şi sînt aprobate de Ministerul Educaţiei.

(10) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi cele ale UTA Găgăuzia pot stabili componenta locală a curriculumului pentru instituţiile din subordine, care va avea o pondere de cel mult 5% din cota disciplinelor opţionale - în învăţămîntul primar şi gimnazial şi de cel mult 10% din cota disciplinelor opţionale – în învăţămîntul liceal.

Articolul 41. Manualele şcolare

(1) În instituţiile de învăţămînt general se utilizează manuale şcolare, elaborate în baza Curriculumului naţional, selectate şi editate prin concurs, în baza unui regulament aprobat de Ministerul Educaţiei.

(2) În instituţiile de învăţămînt general se pot utiliza şi manuale alternative, elaborate în baza Curriculumului naţional, selectate pe bază de concurs şi recomandate de Ministerul

Educaţiei.

(3) Elevii din învăţămîntul primar sînt asiguraţi cu manuale şcolare în mod gratuit.

(4) Elevii claselor V–XII sînt asiguraţi cu manuale şcolare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educaţiei.

(5) Elevii din familiile social vulnerabile beneficiază de facilităţi la închirierea manualelor şcolare, în condiţiile stabilite de Guvern.

Capitolul X. Evaluarea în învăţămîntul general

Articolul 42. Organizarea evaluării

(1) Evaluarea în învăţămîntul general reprezintă un ansamblu de acţiuni sistemice, prin care se analizează şi se apreciază:

a) sistemul de învăţămînt general în ansamblu;

b) curriculumul şcolar;

c) instituţiile de învăţămînt general;

d) rezultatele şcolare;

e) personalul didactic şi de conducere;

f) procesul educaţional şi managerial.

(2) Evaluarea în învăţămîntul general se realizează:

a) la nivel naţional – de către Ministerul Educaţiei şi alte structuri abilitate;

b) la nivel local – de către organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului al administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi al UTA Găgăuzia (în continuare – organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului);

c) la nivel instituţional – de către conducerea instituţiilor de învăţămînt.

Articolul 43. Evaluarea curriculumului şcolar

Evaluarea curriculumului şcolar, în general, şi a produselor curriculare, în special, constituie parte componentă a evaluării sistemice în învăţămîntul general şi se realizează de către Ministerul Educaţiei şi alte structuri abilitate.

Articolul 44. Evaluarea rezultatelor şcolare

(1) Evaluarea rezultatelor şcolare are ca obiectiv evaluarea nivelului de dezvoltare a competenţelor elevilor în baza standardelor educaţionale de stat.

(2) Evaluarea continuă se realizează prin evaluări formative şi sumative de către cadrele didactice şi, după caz, de către conducerea instituţiei de învăţămînt, de către organele locale de specialitate în domeniul învăţămîntului şi de către Ministerul Educaţiei.

(3) Instituţia de învăţămînt este autonomă în alegerea formelor şi strategiilor de evaluare continuă a rezultatelor şcolare, fără a depăşi prevederile curriculare.

(4) Evaluarea finală de certificare a performanţei educaţionale în învăţămîntul general se realizează de către entitatea naţională cu funcţii de evaluare şi examinare, care activează în baza unui regulament de organizare şi funcţionare aprobat de Guvern.

(5) În instituţiile de învăţămînt cu altă limbă de predare decît limba română, la absolvirea învăţămîntului gimnazial şi liceal se susţine un examen obligatoriu la limba română.

(6) Examenele de absolvire a învăţămîntului gimnazial şi liceal se desfăşoară în baza unui regulament elaborat de entitatea naţională cu funcţii de evaluare şi examinare şi aprobat de Ministerul Educaţiei.

(7) Se interzice publicarea subiectelor examenelor de absolvire a gimnaziului şi de bacalaureat, precum şi a soluţiilor la acestea, pînă la începerea examenului respectiv sau pe durata desfăşurării acestuia. Încălcarea prevederilor prezentului alineat se pedepseşte conform legislaţiei în vigoare.

Articolul 45. Evaluarea cadrelor didactice

(1) Evaluarea internă a cadrelor didactice din învăţămîntul general se efectuează anual în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educaţiei.

(2) Evaluarea externă a cadrelor didactice din învăţămîntul general se efectuează o dată la 5 ani de către organele abilitate, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educaţiei.

(3) Metodologia de evaluare prevede, în mod obligatoriu, consultarea opiniilor elevilor,

părinţilor şi ale altor cadre didactice din instituţia de învăţămînt respectivă.

Articolul 46. Evaluarea cadrelor de conducere

(1) Evaluarea activităţii cadrelor de conducere ale instituţiilor de învăţămînt general se efectuează de către organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului şi Inspectoratul Şcolar Naţional, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educaţiei.

(2) Evaluarea cadrelor de conducere din învăţămîntul general este obligatorie cel puţin o dată la 5 ani.

(3) Directorul instituţiei de învăţămînt general prezintă raportul anual de activitate la adunarea comună a consiliului profesoral şi consiliului de administraţie ale instituţiei.

Articolul 47. Evaluarea instituţiilor

(1) Evaluarea activităţii instituţiilor de învăţămînt general se efectuează de către organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului şi de către Inspectoratul Şcolar Naţional, în baza standardelor de calitate aprobate de Ministerul Educaţiei, la cererea conducătorului instituţiei, precum şi la iniţiativa Inspectoratului Şcolar Naţional sau a organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului.

(2) Raportul de evaluare a instituţiei de învăţămînt general se publică pe pagina web oficială a Inspectoratului Şcolar Naţional, a organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului şi pe cea a instituţiei de învăţămînt.

Capitolul XI. Managementul învăţămîntului general

Articolul 48. Structurile de conducere ale organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului

(1) Structurile de conducere ale organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului includ consiliul de administraţie, consiliul consultativ şi conducătorul organului local respectiv.

(2) Consiliul de administraţie se constituie prin ordinul conducătorului organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului.

(3) Componenţa nominală a consiliului consultativ se aprobă prin decizia autorităţii administraţiei publice locale de nivelul al doilea, iar în UTA Găgăuzia – prin hotărîrea Adunării Populare a Găgăuziei.

(4) Conducătorul organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului este desemnat prin concurs, în modul stabilit de Ministerul Educaţiei, şi numit în funcţie, pentru un termen de 4 ani, prin decizia autorităţii administraţiei publice locale de nivelul al doilea/prin hotărîrea Adunării Populare a Găgăuziei. Una şi aceeaşi persoană poate deţine funcţia de conducător al organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului pentru cel mult două termene consecutive.

Articolul 49. Organele de conducere ale instituţiei de învăţămînt general

(1) La nivelul instituţiei de învăţămînt general funcţionează:

a) consiliul de administraţie al instituţiei de învăţămînt, cu rol de decizie în domeniul administrativ, care este format din: director, un director adjunct, un reprezentant delegat de administraţia publică din unitatea administrativ-teritorială de nivelul întîi în care se află instituţia, trei reprezentanţi ai părinţilor, delegaţi de adunarea generală a părinţilor, doi reprezentanţi ai cadrelor didactice, delegaţi de consilul profesoral, şi un reprezentant al elevilor, delegat de consiliul elevilor din instituţie;

b) consiliul profesoral al instituţiei de învăţămînt, cu rol de decizie în domeniul educaţional, care este format din personalul didactic din instituţia respectivă şi este condus de directorul instituţiei de învăţămînt.

(2) Consiliul de administraţie este condus de o altă persoană decît directorul instituţiei de învăţămînt, desemnată de membrii consiliului prin vot secret.

(3) La şedinţele consiliului de administraţie pot participa reprezentanţi ai societăţii civile şi ai mediului de afaceri.

(4) Consiliul de administraţie funcţionează în baza unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

(5) Consiliul de administraţie al instituţiei de învăţămînt general are următoarele competenţe:
a) participă, prin reprezentanţii săi, în comisia de concurs pentru desemnarea directorului instituţiei de învăţămînt;
b) participă, prin reprezentanţii săi, la evaluarea directorului instituţiei de învăţămînt;
c) avizează bugetul instituţiei;
d) aprobă planul de dezvoltare al instituţiei;
e) gestionează resursele financiare provenite din alte surse decît cele bugetare;
f) aprobă componenta şcolară a planului-cadru la nivelul instituţiei;
g) avizează normele de completare a claselor, numărul de clase şi schema de încadrare a personalului instituţiei.

Articolul 50. Personalul de conducere

(1) Personalul de conducere al instituţiei de învăţămînt general se compune din director şi directori adjuncţi.
(2) Directorul instituţiei de învăţămînt general are următoarele atribuţii:
a) reprezintă instituţia;
b) emite ordine, semnează în numele instituţiei actele juridice emise de instituţie;
c) angajează, evaluează, promovează şi eliberează din funcţie personalul instituţiei;
d) este responsabil de executarea bugetului instituţiei;
e) elaborează schema de încadrare a personalului instituţiei;
f) elaborează şi propune spre aprobare consiliului de administraţie componenta şcolară a curriculumului;
g) elaborează normele de completare a claselor şi numărul de clase.
(3) În activitatea de conducere, directorul instituţiei este asistat de unul sau mai mulţi directori adjuncţi.
(4) Numărul de posturi de director adjunct în instituţiile de învăţămînt publice se stabileşte de organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului, conform normativelor aprobate de Ministerul Educaţiei.
(5) Funcţiile de director şi de director adjunct se ocupă prin concurs, în baza criteriilor de competenţă profesională şi managerială. Regulamentul de organizare şi desfăşurare a concursului pentru ocuparea funcţiei de director şi de director adjunct se aprobă de Ministerul Educaţiei. Cel puţin un director adjunct responsabil de procesul educaţional trebuie să aibă studii pedagogice.
(6) Directorul şi directorii adjuncţi ai instituţiei publice de învăţămînt general sînt numiţi în funcţie pentru un termen de 5 ani. La expirarea acestui termen, contractul individual de muncă al conducătorului încetează de drept, funcţia devenind vacantă.
(7) Directorul instituţiei de învăţămînt general încheie un contract individual de muncă cu organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului, iar directorul adjunct – cu directorul instituţiei de învăţămînt general.
(8) Directorul instituţiei de învăţămînt general poate fi eliberat din funcţie înainte de expirarea contractului individual de muncă, în condiţiile şi temeiurile prevăzute de legislaţia muncii, precum şi în următoarele cazuri:
a) comiterea încălcărilor financiare;
b) nerespectarea deontologiei profesionale;
c) necorespunderea cu standardele în vigoare a managementului promovat;
d) încălcarea drepturilor copiilor, elevilor, angajaţilor şi părinţilor;
e) obţinerea repetată a calificativului „nesatisfăcător” la evaluarea instituţiei efectuată de către Inspectoratul Şcolar Naţional.

Articolul 51. Numărul de clase şi schema de încadrare a personalului

(1) Procesul educaţional se realizează în clase sau grupe, conform normativelor stabilite de organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului, în baza standardelor educaţionale de stat şi normativelor sanitaro-epidemiologice de stat.

(2) Normativele privind numărul de clase pe ani de studii din instituţia de învăţămînt publică sînt stabilite de organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului.

(3) Numărul de clase pe ani de studii şi numărul de elevi în fiecare clasă în instituţiile de învăţămînt publice sînt propuse, în fiecare an, de conducerea instituţiei, în baza capacităţii de proiect a instituţiei şi a prognozei efectivului de elevi, sînt avizate de consiliul de administraţie şi aprobate de organul local de specialitate în domeniul învăţămîntului.

(4) Schema de încadrare a personalului include lista posturilor de conducere, didactice, didactice auxiliare şi nedidactice din instituţia de învăţămînt şi volumul estimativ de muncă (numărul de ore sau de norme) stabilit pentru fiecare post pentru anul de studii respectiv.

(5) Schema de încadrare a personalului în instituţiile de învăţămînt publice este elaborată în fiecare an de către conducerea instituţiei de învăţămînt, în funcţie de numărul de clase, este avizată de consiliul de administraţie al instituţiei şi prezentată pentru aprobare organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului pînă la sfîrşitul lunii martie.

(6) Numărul de clase şi schema de încadrare a personalului pentru instituţiile de învăţămînt publice aprobate sînt comunicate instituţiilor de învăţămînt pînă la sfîrşitul lunii aprilie. Instituţiile de învăţămînt sînt obligate să facă public numărul de clase pînă la sfîrşitul lunii mai.

(7) Numărul de clase şi schema de încadrare servesc drept bază pentru planificarea instituţională, angajarea de personal, precum şi pentru elaborarea proiectului bugetului.

Articolul 52. Preluarea managementului instituţiei de învăţămînt în caz de gestionare defectuoasă

(1) În caz de gestionare defectuoasă a instituţiei publice de învăţămînt general, constatată într-un raport de evaluare al Inspectoratului Şcolar Naţional, Ministerul Educaţiei are dreptul să preia de la autoritatea publică respectivă managementul instituţiei respective şi finanţarea aferentă acesteia.

(2) Criteriile şi procedurile de preluare a managementului, în caz de gestionare defectuoasă a instituţiei de învăţămînt general, sînt stabilite de Ministerul Educaţiei.

(3) După preluarea de către Ministerul Educaţiei a managementului instituţiei publice de învăţămînt general, contractul individual de muncă încheiat cu directorul instituţiei de învăţămînt în cauză se reziliază.

Capitolul XII. Personalul din învăţămîntul general

Articolul 53. Categoriile de personal

(1) Personalul din învăţămîntul general este constituit din personal de conducere, personal didactic, personal didactic auxiliar şi personal nedidactic.

(2) Personalul de conducere din învăţămîntul general este format din director şi director adjunct.

(3) În învăţămîntul general, funcţiile didactice sînt:

a) în educaţia timpurie – educator, cadru didactic de sprijin, conducător muzical, logoped, psiholog, psihopedagog, metodist;

b) în învăţămîntul primar – învăţător, profesor, cadru didactic de sprijin, asistent didactic, logoped, psiholog, psihopedagog, conducător de cerc;

c) în învăţămîntul gimnazial şi liceal – profesor, psiholog, psihopedagog, pedagog social, cadru didactic de sprijin, conducător de cerc;

d) în învăţămîntul special – educator, învăţător, profesor, psiholog, logoped, maistru-instructor, instructor, maistru, psihopedagog, conducător de cerc, metodist.

(4) În structurile de asistenţă psihopedagogică, funcţiile didactice sînt: psihopedagog, psihopedagog special, pedagog, logoped, psiholog.

(5) În instituţiile de învăţămînt extraşcolar, funcţiile didactice sînt: conducător de cerc, maistru-instructor, dirijor, maestru de cor, maestru de balet, regizor, acompaniator, conducător artistic, psiholog, metodist.

(6) În instituţiile de învăţămînt de arte şi sport, funcţiile didactice sînt: profesor, conducător artistic, maestru de balet, maestru de concert, maestru de cor, dirijor, acompaniator, regizor, antrenor-instructor, maistru-instructor, antrenor.

(7) Personalul didactic auxiliar este format din:
a) bibliotecar şcolar;
b) informatician;
c) laborant;
d) instructor extraşcolar;
e) instructor-animator.
(8) Personalul nedidactic este format din:
a) secretar;
b) asistent medical;
c) kinetoterapeut;
d) tehnician;
e) meşter-acordor de instrumente muzicale;
f) administrator de patrimoniu;
g) administrator financiar (contabil);
h) alt personal administrativ gospodăresc, auxiliar şi de deservire cu titluri de funcţii conform Clasificatorului ocupaţiilor din Republica Moldova.

Articolul 54. Angajarea personalului didactic

(1) În învăţămîntul general, posturile didactice vacante se ocupă prin concurs, organizat la nivelul instituţiei de învăţămînt, conform unei metodologii aprobate de Ministerul Educaţiei. La concursul pentru ocuparea unui post didactic poate participa orice candidat care îndeplineşte condiţiile de eligibilitate prevăzute de legislaţia în vigoare. Tinerii specialişti ocupă posturile vacante prin repartizare.

(2) Angajarea personalului didactic în instituţiile de învăţămînt se face prin încheierea unui contract individual de muncă cu directorul instituţiei, conform legislaţiei în vigoare.

(3) Absolvenţii programelor de învăţămînt superior de alt profil decît cel pedagogic au dreptul de a profesa în învăţămînt numai după ce au urmat programul unui modul psihopedagogic.

Articolul 55. Normarea activităţii didactice

(1) Activitatea cadrelor didactice din învăţămîntul general se realizează într-un interval zilnic de 7 ore, respectiv 35 de ore săptămînal, şi include:
a) activităţi de predare-învăţare-evaluare, de instruire practică, conform planurilor-cadru de învăţămînt;
b) activităţi de educaţie complementare procesului de învăţămînt;
c) activităţi de consiliere a copiilor, elevilor şi părinţilor în probleme de psihologie-pedagogie;
d) activităţi de mentorat;
e) activităţi de dirigenţie;
f) activităţi de pregătire pentru realizarea procesului educaţional;
g) activităţi de elaborare a planurilor educaţionale individualizate şi de predare-învăţare-evaluare, de instruire practică, conform planurilor de învăţămînt pentru copiii şi elevii cu cerinţe educaţionale speciale.

(2) Norma didactică de predare-învăţare-evaluare şi instruire practică în învăţămîntul primar, gimnazial şi liceal constituie 18 ore săptămînal.

(3) Norma didactică de predare-învăţare-evaluare şi instruire practică se reduce, în cazul cadrelor didactice care au calitatea de mentor, în modul stabilit de Guvern.

Articolul 56. Grade didactice şi manageriale

(1) Cadrelor didactice şi de conducere din învăţămîntul general li se pot acorda următoarele grade didactice şi manageriale: doi, unu şi superior.

(2) Procedura de acordare a gradelor didactice şi manageriale se stabileşte de Ministerul Educaţiei.

Articolul 57. Angajarea personalului didactic auxiliar şi nedidactic

Angajarea personalului didactic auxiliar şi nedidactic în instituţiile de învăţămînt se face

prin încheierea unui contract individual de muncă cu directorul instituţiei, conform legislaţiei în vigoare.

Articolul 58. Activitatea de mentorat

(1) În învăţămîntul general este promovată activitatea de mentorat prin care o persoană cu experienţă (mentorul) oferă sprijin, ajutor şi schimb de experienţă şi cunoştinţe unei alte persoane pentru a-i favoriza dezvoltarea profesională şi achiziţia de competenţe sau cunoştinţe.

(2) Cadrul didactic sau managerial poate deveni mentor dacă are o pregătire specială obţinută în cadrul formării iniţiale sau continue şi experienţă în domeniul profesat.

(3) Activitatea de mentorat se desfăşoară sub următoarele forme:

a) mentorat de practică;

b) mentorat de inserţie profesională;

c) mentorat de dezvoltare profesională.

(4) Mentoratul de practică se realizează prin îndrumarea de către un cadru didactic experimentat a studentului stagiar.

(5) Mentoratul de inserţie profesională se realizează la locul de muncă şi asigură integrarea şi dezvoltarea profesională a cadrului didactic debutant.

(6) Mentoratul de dezvoltare profesională se realizează la locul de muncă şi asigură dezvoltarea profesională şi avansarea în carieră a cadrelor didactice.

TITLUL IV
ÎNVĂŢĂMÎNTUL PROFESIONAL TEHNIC
Capitolul I. Dispoziţii generale

Articolul 59. Sistemul de învăţămînt profesional tehnic

(1) Sistemul de învăţămînt profesional tehnic include ansamblul instituţiilor de învăţămînt care oferă programe de:

a) formare profesională a muncitorilor calificaţi, a maiştrilor, tehnicienilor şi altor categorii de specialişti în conformitate cu Cadrul Naţional al Calificărilor, cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al meseriilor/profesiilor, cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor, aprobate de Guvern, precum şi cu nivelurile 3, 4 şi 5 ISCED;

b) recalificare a muncitorilor şi specialiştilor în diverse domenii de formare profesională;

c) consolidare a competenţelor profesionale ale muncitorilor calificaţi, în conformitate cu cerinţele economiei şi ale pieţei muncii.

(2) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic sînt înfiinţate, reorganizate şi lichidate de către Guvern la iniţiativa fondatorului.

(3) Organizarea generală a învăţămîntului profesional tehnic este reglementată de prezentul cod şi de regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

(4) Formarea profesională în instituţiile de învăţămînt profesional tehnic se organizează în baza standardelor şi Curriculumului în învăţămîntul profesional tehnic.

(5) În învăţămîntul profesional tehnic, pentru anumite meserii/profesii poate fi aplicat şi învăţămîntul dual, în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei prin coordonare cu alte organe centrale de resort şi cu agenţii economici interesaţi.

(6) Învăţămîntul dual se desfăşoară, paralel, în instituţii de învăţămînt profesional tehnic şi în întreprinderi sau alte unităţi economice.

(7) Învăţămîntul profesional tehnic se poate desfăşura şi în instituţii penitenciare, prin organizarea de şcoli profesionale sau programe de formare profesională atribuite instituţiilor de învăţămînt profesional tehnic secundar care funcţionează în vecinătatea acestora, cu aprobarea Ministerului Educaţiei şi Ministerului Justiţiei.

(8) Durata şi structura anului de studii în învăţămîntul profesional tehnic se reglementează prin planul-cadru de învăţămînt aprobat de Ministerul Educaţiei.

Articolul 60. Condiţiile de acces

(1) Admiterea în instituţiile de învăţămînt profesional tehnic se realizează în baza studiilor gimnaziale sau liceale.

(2) Persoanele care au dobîndit certificate de studii liceale sau echivalente acestora pot fi admise în instituţiile de învăţămînt profesional tehnic numai la programe de formare profesională tehnică secundară şi postsecundară.
(3) Învăţămîntul profesional tehnic se finanţează:
a) de la bugetul de stat;
b) din taxele de studii achitate de către persoanele fizice şi juridice interesate;
c) din alte surse legal constituite.
(4) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic pot percepe de la candidaţi taxe de înscriere pentru organizarea şi realizarea admiterii, în cuantumul stabilit de Guvern.
(5) Planul de admitere în învăţămîntul profesional tehnic cu finanţare de la bugetul de stat se stabileşte de Guvern.
(6) Formarea profesională a persoanelor cu cerinţe educaţionale speciale se efectuează, conform Nomenclatorului domeniilor de formare profesională şi al meseriilor/profesiilor şi Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor, în clasele de meserii din instituţiile de învăţămînt special şi în cadrul învăţămîntului profesional tehnic.

Capitolul II. Organizarea învăţămîntului profesional tehnic

Articolul 61. Programele de formare profesională
(1) Programele de formare profesională din învăţămîntul profesional tehnic sînt de trei tipuri:
a) programe de formare profesională tehnică secundară (nivelul 3 ISCED);
b) programe de formare profesională tehnică postsecundară (nivelul 4 ISCED);
c) programe de formare profesională tehnică postsecundară nonterţiară (nivelul 5 ISCED).
(2) Programele de formare profesională se realizează în instituţii de învăţămînt profesional tehnic publice şi private (şcoli profesionale, colegii şi centre de excelenţă), autorizate provizoriu sau acreditate, în parteneriat cu întreprinderi şi organizaţii adecvate profilului de instruire.
(3) Învăţămîntul profesional tehnic se organizează şi în instituţii rezidenţiale – pentru copiii orfani sau cei rămaşi fără îngrijire părintească, în instituţii de învăţămînt special, în instituţii penitenciare şi în instituţii medicale.
(4) Învăţămîntul profesional tehnic secundar se organizează ca învăţămînt cu frecvenţă.
(5) Învăţămîntul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar se organizează ca învăţămînt cu frecvenţă sau cu frecvenţă redusă.

Articolul 62. Programele de formare profesională tehnică secundară
(1) Programele de formare profesională tehnică secundară asigură formarea profesională iniţială şi continuă a muncitorilor calificaţi, în limitele categoriilor de calificare existente.
(2) Învăţămîntul profesional tehnic secundar are durata de:
a) 3 ani – pentru instruirea în meserii conexe, în baza studiilor gimnaziale;
b) 2 ani – pentru instruirea într-o meserie, în baza studiilor gimnaziale;
c) 1–2 ani – pentru învăţămîntul dual, în baza studiilor gimnaziale;
d) 1–2 ani – în funcţie de complexitatea meseriei, în baza studiilor liceale sau a studiilor medii de cultură generală.
(3) În cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară cu durata de 2 ani, pentru instruirea într-o meserie, în grupele de elevi pot fi incluse persoane care nu au absolvit 9 clase, dar care au atins vîrsta de 16 ani, cu acordul Ministerului Educaţiei.
(4) Procesul de instruire în cadrul programelor de formare profesională tehnică secundară se realizează în conformitate cu standardele naţionale de referinţă şi cu standardele de acreditare elaborate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi aprobate de Guvern.
(5) Admiterea la programele de formare profesională tehnică secundară se organizează în

condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.

(6) Competenţele pe care trebuie să le deţină absolvenţii programelor de formare profesională tehnică secundară sînt formulate în Cadrul Naţional al Calificărilor.

(7) Programele de formare profesională tehnică secundară se finalizează cu susţinerea examenului de calificare, la promovarea căruia se eliberează un certificat de calificare şi suplimentul descriptiv al certificatului, conform Europass.

(8) Certificatul de calificare permite încadrarea în cîmpul muncii conform calificării obţinute, precum şi continuarea studiilor în licee cu filieră teoretică şi/sau în programe de formare profesională tehnică postsecundară, în funcţie de nivelul de pregătire obţinut anterior în programele educaţionale parcurse, în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.

Articolul 63. Programele de formare profesională tehnică postsecundară şi postsecundară nonterţiară

(1) Programele de formare profesională tehnică postsecundară şi postsecundară nonterţiară asigură pregătirea maiştrilor, tehnicienilor, tehnologilor, personalului medical şi farmaceutic, altor specialişti în diverse domenii în conformitate cu nivelurile 4 şi 5 ISCED.

(2) Programele de formare profesională tehnică postsecundară corespund nivelului 4 ISCED şi au durata de:

a) 4 ani – pentru programe integrate, în baza studiilor gimnaziale;

b) 5 ani – pentru programe integrate, la profilurile medicină şi farmacie, în baza studiilor gimnaziale;

c) 3 ani – pentru programe integrate, la specialitatea coregrafie, în baza studiilor gimnaziale;

d) 3 ani – la forma de învăţămînt cu frecvenţă redusă, în baza certificatului de studii liceale şi a studiilor medii de cultură generală;

e) 2–3 ani – la specialităţi conexe meseriei iniţiale, în baza certificatului de calificare;

f) 2 ani – la forma de învăţămînt cu frecvenţă, în baza certificatului de studii liceale şi a studiilor medii de cultură generală.

(3) Programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterţiară corespund nivelului 5 ISCED şi au durata de 2–3 ani. Admiterea la programele de formare profesională tehnică postsecundară nonterţiară se face în baza diplomei de bacalaureat.

(4) Admiterea la programele de formare profesională tehnică postsecundară şi postsecundară nonterţiară se face în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor şi în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei, pe locuri cu finanţare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii achitată de către persoane fizice sau juridice.

(5) Procesul de instruire la programele de formare profesională tehnică postsecundară şi postsecundară nonterţiară se realizează în conformitate cu standardele naţionale de referinţă şi cu standardele de acreditare.

(6) Programele de formare profesională tehnică postsecundară se finalizează cu susţinerea benevolă a examenului naţional de bacalaureat şi cu susţinerea obligatorie a examenului de calificare şi/sau a lucrării de diplomă, cu eliberarea diplomei de studii profesionale, care conferă dreptul de încadrare în cîmpul muncii conform calificării obţinute.

(7) Competenţele pe care trebuie să le deţină absolvenţii programelor de formare profesională tehnică postsecundară şi postsecundară nonterţiară sînt formulate în Cadrul Naţional al Calificărilor.

(8) Instituţiile care oferă programe de formare profesională tehnică secundară, postsecundară şi postsecundară nonterţiară pot constitui consorţii cu instituţii de învăţămînt profesional tehnic şi/sau de învăţămînt superior în condiţiile legii.

Articolul 64. Standardele şi Curriculumul în învăţămîntul profesional tehnic

(1) Standardele educaţionale de stat în învăţămîntul profesional tehnic sînt elaborate de Ministerul Educaţiei, cu participarea reprezentanţilor patronatelor, coordonate cu autorităţile administraţiei publice centrale de resort şi aprobate de Guvern.

(2) Curriculumul pe module/discipline în învăţămîntul profesional tehnic se elaborează de experţi în domeniu, pe niveluri de învăţămînt (secundar, postsecundar şi postsecundar nonterţiar) şi pe domenii de formare profesională, în conformitate cu Cadrul Naţional al Calificărilor, se coordonează cu comitetele sectoriale şi se aprobă de Ministerul Educaţiei prin coordonare cu organele centrale de resort.

(3) Curriculumul în învăţămîntul profesional tehnic include:

a) planul-cadru de învăţămînt şi planurile de învăţămînt pe meserii şi specialităţi;

b) curricula pe module/discipline;

c) ghiduri metodologice de aplicare a curricula.

(4) Elevii din învăţămîntul profesional tehnic sînt asiguraţi cu manuale şcolare conform schemei de închiriere aprobate de Ministerul Educaţiei.

Articolul 65. Evaluarea calităţii

(1) Evaluarea calităţii în învăţămîntul profesional tehnic se realizează în baza standardelor naţionale de referinţă, a standardelor de acreditare şi a metodologiei elaborate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi aprobate de Guvern.

(2) Evaluarea calităţii în învăţămîntul profesional tehnic vizează:

a) capacitatea instituţională;

b) eficienţa educaţională, inclusiv rezultatele şcolare;

c) calitatea programelor de formare profesională;

d) managementul instituţional al calităţii;

e) concordanţa dintre evaluarea internă şi situaţia reală.

(3) Evaluarea calităţii în învăţămîntul profesional tehnic include:

a) evaluarea programelor de formare profesională;

b) evaluarea instituţiilor care oferă programe de formare profesională.

(4) Evaluarea externă a calităţii în învăţămîntul profesional tehnic se realizează de către Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional, precum şi de către alte structuri abilitate.

(5) Evaluarea internă a calităţii în învăţămîntul profesional tehnic se realizează de către structuri instituţionale de asigurare a calităţii, în baza standardelor naţionale de referinţă şi a celor de acreditare, precum şi în baza regulamentului instituţional.

(6) Evaluarea curriculumului, a procesului educaţional şi a rezultatelor şcolare în învăţămîntul profesional tehnic se reglementează prin metodologia elaborată de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi aprobată de Guvern.

Articolul 66. Calificările în învăţămîntul profesional tehnic

(1) Calificările în învăţămîntul profesional tehnic se atribuie în conformitate cu Cadrul Naţional al Calificărilor, elaborat în baza standardelor ocupaţionale pentru fiecare nivel al învăţămîntului profesional, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor şi cu necesitatea de calificări pe piaţa muncii.

(2) Cadrul Naţional al Calificărilor se elaborează de Ministerul Educaţiei, în colaborare cu ministerele de resort, comitetele sectoriale, instituţiile de învăţămînt profesional tehnic, agenţii economici şi alţi parteneri sociali, şi se aprobă de Guvern.

(3) Nivelurile de calificare delimitează parametrii cantitativi şi calitativi ai competenţelor profesionale pe care trebuie să le deţină absolventul pentru a putea exercita meseria/profesia, specialitatea obţinută, în conformitate cu Cadrul Naţional al Calificărilor.

(4) În instituţiile de învăţămînt profesional tehnic pot fi obţinute calificări conforme cu Cadrul Naţional al Calificărilor, cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al meseriilor/profesiilor şi cu Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor.

(5) Examenul de calificare, de certificare a competenţelor dobîndite în contextul educaţiei nonformale şi informale şi/sau susţinerea tezei sau proiectului de diplomă se desfăşoară conform criteriilor stabilite de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional în colaborare cu Ministerul Educaţiei şi cu organele centrale de resort.

(6) Calificările acordate de instituţiile de învăţămînt profesional tehnic se introduc în

Registrul Naţional al Calificărilor în Învăţămîntul Profesional, elaborat de Ministerul Educaţiei în colaborare cu organele centrale de resort.

(7) Modulele/disciplinele din programele de formare profesională, în baza cărora se atribuie calificările, pot fi exprimate în credite, conform Sistemului european de credite transferabile, în baza acordurilor încheiate între instituţiile ofertante de programe de formare profesională.

Articolul 67. Stagiile de practică şi relaţiile cu piaţa muncii

(1) Stagiile de practică ale elevilor/studenţilor, de a căror organizare sînt responsabile instituţiile de învăţămînt profesional tehnic, se desfăşoară în atelierele, laboratoarele şi gospodăriile instituţiei de învăţămînt respective, în întreprinderi, instituţii şi alte organizaţii interesate să funcţioneze ca bază de practică, inclusiv cele de creaţie.

(2) Agenţii economici pot oferi locuri pentru stagiile de practică elevilor/studenţilor din instituţiile de învăţămînt profesional tehnic în conformitate cu acordurile sau contractele încheiate cu instituţiile de învăţămînt respective.

(3) Parteneriatul dintre instituţiile de învăţămînt profesional tehnic şi mediul de afaceri se realizează prin:

a) repartizarea absolvenţilor în cîmpul muncii;

b) oferirea de locuri pentru stagiile de practică;

c) organizarea învăţămîntului dual;

d) organizarea tîrgurilor locurilor de muncă;

e) angajarea reprezentanţilor de înaltă calificare din mediul profesional în activitatea de elaborare a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională şi al meseriilor/profesiilor, a Nomenclatorului domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor şi a Clasificatorului ocupaţiilor şi a standardelor ocupaţionale;

f) alte activităţi şi acţiuni legale.

(4) Domeniile de formare profesională, pentru care se constituie comitete sectoriale, precum şi componenţa nominală a acestora, sînt propuse de Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei, prin coordonare cu organele centrale de resort, şi sînt aprobate de Guvern. Condiţiile de constituire şi funcţionare a comitetelor sectoriale se stabilesc de Guvern.

(5) Autorităţile publice, instituţiile publice şi întreprinderile de stat sînt obligate să ofere anual locuri pentru stagii de practică în proporţie de cel puţin 10% din efectivul de personal.

(6) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic pot desfăşura activităţi de antreprenoriat în condiţiile stabilite de Guvern, inclusiv în atelierele de producţii proprii care desfăşoară şi activităţi comerciale.

Articolul 68. Norma didactică

(1) Norma didactică include:

a) activitatea de predare-învăţare-evaluare şi de instruire practică, conform planurilor de învăţămînt şi curriculumului modular şi pe discipline;

b) activitatea metodico-ştiinţifică şi de creaţie;

c) activitatea complementară educaţională şi de îndrumare;

d) alte activităţi prevăzute de regulamentele instituţionale.

(2) Norma didactică de predare-învăţare-evaluare şi instruire practică se diferenţiază în funcţie de nivelul de învăţămînt, de profil şi specialitate, de planul de învăţămînt, în modul stabilit de Ministerul Educaţiei.

Capitolul III. Managementul învăţămîntului profesional tehnic

Articolul 69. Administrarea învăţămîntului profesional tehnic

(1) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic sînt subordonate Ministerului Educaţiei şi, după caz, organelor centrale de resort.

(2) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic funcţionează în baza unui regulament

propriu, elaborat în conformitate cu regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

(3) Directorii instituţiilor publice de învăţămînt profesional tehnic sînt selectaţi prin concurs, organizat de Ministerul Educaţiei sau de ministerele de resort, şi sînt numiţi în funcţie pe un termen de 5 ani, una şi aceeaşi persoană avînd dreptul la cel mult două mandate consecutive, conform regulamentului aprobat de Ministerul Educaţiei.

(4) Directorul instituţiei de învăţămînt profesional tehnic poate fi eliberat din funcţie înainte de expirarea contractului individual de muncă în condiţiile şi temeiurile prevăzute de legislaţia muncii, precum şi în următoarele cazuri:

a) comiterea de încălcări financiare;

b) nerespectarea deontologiei profesionale;

c) necorespunderea cu standardele în vigoare a managementului promovat;

d) încălcarea drepturilor elevilor, angajaţilor şi părinţilor;

e) evaluarea negativă a mai mult de 30% din programele de studii, fapt constatat de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

(5) Organele administrative şi consultative ale instituţiilor de învăţămînt profesional tehnic sînt alcătuite din consiliul de administraţie, consiliul profesoral şi consiliul metodico-ştiinţific, consiliul artistic (în cazul instituţiilor de învăţămînt cu profil de arte).

(6) Atribuţiile organelor administrative şi consultative sînt stabilite în actele normative elaborate de Ministerul Educaţiei şi în regulamentele instituţiilor de învăţămînt profesional tehnic.

(7) Consiliul profesoral este organul colectiv de conducere al instituţiei de învăţămînt profesional tehnic şi este condus de directorul instituţiei.

(8) Directorul instituţiei de învăţămînt profesional tehnic prezintă anual Ministerului Educaţiei şi ministerelor de resort raportul de activitate al instituţiei, aprobat de consiliul profesoral, care se publică pe pagina web oficială a instituţiei.

Capitolul IV. Personalul din învăţămîntul profesional tehnic

Articolul 70. Categoriile de personal

(1) Personalul din învăţămîntul profesional tehnic se constituie din următoarele categorii:

a) personal de conducere;

b) personal didactic;

c) personal didactic auxiliar;

d) personal nedidactic, constituit din personal administrativ gospodăresc, auxiliar şi de deservire.

(2) Structura instituţiei şi numărul posturilor pentru fiecare categorie de personal se stabilesc prin statele de personal aprobate de fondator.

Articolul 71. Personalul de conducere, didactic şi didactic auxiliar

(1) Funcţiile de conducere sînt: director, director adjunct, şef de secţie.

(2) Personalul didactic este format din cadre didactice (profesor, maistru-instructor), metodist, psiholog, psihopedagog, maestru de concert, conducător de cerc, dirijor de cor, dirijor de orchestră.

(3) Personalul didactic auxiliar este format din bibliotecar, laborant şi pedagogul social din căminele pentru elevi.

(4) Angajarea personalului de conducere şi a personalului didactic se face prin concurs, organizat în conformitate cu regulamentul aprobat de Ministerul Educaţiei.

Articolul 72. Formarea personalului didactic din învăţămîntul profesional tehnic

(1) Formarea iniţială a profesorilor, metodiştilor, psihologilor şi psihopedagogilor din învăţămîntul profesional tehnic se realizează în instituţiile de învăţămînt superior, iar a profesorilor de discipline de specialitate şi a pedagogilor sociali din căminele pentru elevi – în instituţiile de învăţămînt profesional tehnic postsecundar nonterţiar şi în cele de învăţămînt superior, în cadrul programelor de profil.

(2) Posturile de maistru-instructor şi conducător de cerc pot fi ocupate de persoane cu

calificare şi experienţă profesională în domeniu, indiferent de nivelul formării iniţiale.

(3) Specialiştii proveniţi din sectorul economic sau artistic vor urma modulul de pregătire psihopedagogică pentru a obţine dreptul de a profesa în calitate de cadru didactic.

Articolul 73. Evaluarea cadrelor didactice

(1) Evaluarea internă a cadrelor didactice din învăţămîntul profesional tehnic se efectuează anual în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educaţiei.

(2) Evaluarea externă a cadrelor didactice din învăţămîntul profesional tehnic se efectuează o dată la 5 ani de către organele abilitate, în baza unei metodologii de evaluare aprobate de Ministerul Educaţiei.

Articolul 74. Gradele didactice şi manageriale

(1) Cadrelor didactice şi de conducere din învăţămîntul profesional tehnic li se pot acorda următoarele grade didactice şi manageriale: doi, unu şi superior.

(2) Procedura de acordare a gradelor didactice şi manageriale se stabileşte de Ministerul Educaţiei.

TITLUL V
ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR
Capitolul I. Dispoziţii generale

Articolul 75. Misiunea învăţămîntului superior

(1) Învăţămîntul superior este un factor-cheie pentru dezvoltarea culturală, economică şi socială a societăţii bazate tot mai mult pe cunoaştere şi un promotor al drepturilor omului, dezvoltării durabile, democraţiei, păcii şi justiţiei.

(2) Învăţămîntul superior are drept misiune:

a) crearea, păstrarea şi diseminarea cunoaşterii la cel mai înalt nivel de excelenţă;

b) formarea specialiştilor de înaltă calificare competitivi pe piaţa naţională şi internaţională a muncii;

c) crearea oportunităţilor de formare profesională pe parcursul întregii vieţi;

d) păstrarea, dezvoltarea şi promovarea valorilor naţionale cultural-istorice în contextul diversităţii culturale.

Articolul 76. Structura generală a învăţămîntului superior

(1) Învăţămîntul superior se realizează pe două filiere: academică şi profesională avansată.

(2) Învăţămîntul superior este structurat pe trei cicluri:

a) ciclul I – studii superioare de licenţă (nivelul 6 ISCED);

b) ciclul II – studii superioare de master (nivelul 7 ISCED);

c) ciclul III – studii superioare de doctorat (nivelul 8 ISCED).

(3) În cadrul studiilor superioare de doctorat şi postdoctorat se realizează activităţi de cercetare, dezvoltare şi inovare.

Articolul 77. Organizarea învăţămîntului superior

(1) Formarea profesională în instituţiile de învăţămînt superior se realizează prin programe corespunzătoare de studii.

(2) Programele de studii superioare includ activităţi educaţionale şi de cercetare sau creaţie artistică, care asigură formarea într-un domeniu academic sau profesional avansat, în conformitate cu cadrul normativ în vigoare.

(3) Organizarea programelor de studii superioare este de competenţa instituţiilor de învăţămînt superior în conformitate cu prezentul cod.

(4) Programele de studii superioare se diferenţiază în funcţie de:

a) ciclul de învăţămînt superior;

b) domeniul de formare profesională;

c) forma de organizare a învăţămîntului superior.

Articolul 78. Forme de organizare a învăţămîntului superior

(1) Studiile superioare de licenţă şi de master se organizează în următoarele forme de

învăţămînt:
a) cu frecvenţă;
b) cu frecvenţă redusă;
c) la distanţă.
(2) Studiile superioare de doctorat se organizează în următoarele forme de învăţămînt:
a) cu frecvenţă;
b) cu frecvenţă redusă.
Articolul 79. Autonomia universitară
(1) Instituţiile de învăţămînt superior dispun de statut de autonomie universitară.
(2) Autonomia universitară constă în dreptul comunităţii universitare de organizare şi autogestionare, de exercitare a libertăţilor academice fără niciun fel de ingerinţe ideologice, politice sau religioase, de asumare a unui ansamblu de competenţe şi obligaţii în concordanţă cu politicile şi strategiile naţionale ale dezvoltării învăţămîntului superior.
(3) Autonomia universitară vizează domeniile conducerii, structurării şi funcţionării instituţiei, activităţii didactice şi de cercetare ştiinţifică, administrării şi finanţării şi se realizează, în principal, prin:
a) organizarea, desfăşurarea şi perfecţionarea procesului de învăţămînt şi de cercetare ştiinţifică;
b) stabilirea specialităţilor;
c) elaborarea planurilor de studii şi a programelor analitice în conformitate cu standardele educaţionale de stat;
d) organizarea admiterii candidaţilor la studii, ţinînd cont de criteriile specifice profilului instituţiei de învăţămînt superior;
e) selectarea şi promovarea personalului didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific, precum şi a celorlalte categorii de personal din instituţia de învăţămînt;
f) stabilirea criteriilor de evaluare a activităţii didactice şi de cercetare ştiinţifică;
g) acordarea titlurilor didactice;
h) eligibilitatea tuturor organelor de conducere, prin vot secret;
i) rezolvarea problemelor sociale ale studenţilor şi personalului;
j) asigurarea ordinii şi disciplinei în spaţiul universitar;
k) găsirea surselor suplimentare de venituri;
l) stabilirea relaţiilor de colaborare cu diverse instituţii de învăţămînt şi ştiinţifice, centre şi organizaţii din ţară şi din străinătate.
(4) În plan financiar, autonomia universitară se realizează prin:
a) administrarea resurselor financiare prin conturi bancare, inclusiv a transferurilor de la bugetul de stat;
b) utilizarea resurselor disponibile pentru desfăşurarea activităţii statutare, conform propriilor decizii;
c) acumularea veniturilor proprii din taxe, servicii acordate, lucrări executate şi din alte activităţi specifice, conform nomenclatorului serviciilor prestate aprobat de Guvern;
d) administrarea bunurilor proprietate a instituţiei şi asigurarea condiţiilor optime de dezvoltare a bazei materiale a instituţiei;
e) utilizarea bunurilor proprietate a instituţiei şi a drepturilor aferente pentru realizarea scopurilor statutare ale instituţiei de învăţămînt superior.
(5) Instituţiile de învăţămînt în domeniile militariei, securităţii şi ordinii publice dispun de autonomie universitară în limitele reglementate de cadrul normativ al autorităţilor de resort.
Articolul 80. Condiţii de acces
(1) Cetăţenilor Republicii Moldova li se asigură accesul în învăţămîntul superior:
a) pe locuri cu finanţare de la bugetul de stat, în limitele stabilite anual de Guvern;
b) pe locuri cu taxă de studii achitată de persoane fizice sau juridice;
c) pe locuri cu finanţare mixtă.
(2) Cetăţenii Republicii Moldova pot beneficia o singură dată de dreptul de acces în învăţămîntul superior cu finanţare de la bugetul de stat, în fiecare ciclu al învăţămîntului

superior.

(3) Prin derogare de la alin. (2), pot beneficia repetat de dreptul de acces în învăţămîntul superior cu finanţare de la bugetul de stat persoanele care:

a) au pierdut capacitatea de muncă, în condiţiile prevăzute de Codul muncii, la profesarea în specialitatea (profesia) obţinută anterior;

b) suferă de o boală profesională şi/sau dizabilitate;

c) optează pentru programe speciale lansate pe piaţa muncii de Guvern.

Articolul 81. Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al specialităţilor

(1) Studiile superioare se reglementează prin Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al specialităţilor.

(2) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al specialităţilor este parte componentă a standardelor educaţionale de stat şi determină domeniile şi specialităţile în baza cărora se realizează formarea profesională în învăţămîntul superior.

(3) Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al specialităţilor se aprobă de Guvern, la propunerea Ministerului Educaţiei de comun acord cu ministerele de resort.

Articolul 82. Tipurile şi categoriile instituţiilor

(1) Învăţămîntul superior este organizat în universităţi, academii de studii, institute, şcoli superioare, şcoli de înalte studii şi altele asemenea (în continuare – instituţii de învăţămînt superior sau universităţi).

(2) Instituţiile de învăţămînt superior sînt înfiinţate, reorganizate şi lichidate de către Guvern la iniţiativa fondatorului.

(3) În funcţie de programele de studii superioare oferite, instituţiilor de învăţămînt superior li se atribuie una din următoarele trei categorii:

a) categoria A;

b) categoria B;

c) categoria C.

(4) Instituţia de învăţămînt superior este de categoria A dacă:

a) realizează studii superioare în unul sau mai multe domenii de formare profesională;

b) desfăşoară activităţi de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creaţie artistică;

c) oferă programe de studii superioare de licenţă, master şi doctorat.

(5) Instituţia de învăţămînt superior este de categoria B dacă:

a) realizează studii superioare în unul sau mai multe domenii de formare profesională;

b) desfăşoară activităţi de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creaţie artistică;

c) oferă programe de studii superioare de licenţă şi master.

(6) Instituţia de învăţămînt superior este de categoria C dacă:

a) realizează studii superioare într-un domeniu de formare profesională;

b) desfăşoară activităţi de cercetare sau de creaţie artistică;

c) oferă programe de studii superioare de licenţă.

(7) Constituie excepţie de la categoriile menţionate la alin. (3) Academia de Administrare Publică, care oferă programe de studii de master, de doctorat şi de dezvoltare profesională continuă a personalului din serviciul public, precum şi asigură ştiinţifico-metodic activitatea autorităţilor publice.

(8) Categoria instituţiei de învăţămînt superior se atribuie în urma procesului de evaluare externă a calităţii în vederea acreditării programelor de studii şi a acreditării instituţionale şi se aprobă de Guvern.

(9) Instituţiilor de învăţămînt superior nou-înfiinţate, pînă la acreditarea instituţională, li se atribuie categoria C.

(10) Filialelor înfiinţate în Republica Moldova ale instituţiilor de învăţămînt superior acreditate în alte state li se atribuie categoria corespunzătoare celei a instituţiei de învăţămînt superior din ţara de origine, cu condiţia ca instituţia de evaluare externă a calităţii care a acordat acreditarea să fie inclusă în Registrul European pentru Asigurarea Calităţii în Învăţămîntul Superior.

(11) Instituţiile de învăţămînt superior pot desfăşura activităţi antreprenoriale şi de transfer tehnologic în condiţiile stabilite de Guvern.

Articolul 83. Evaluarea instituţiilor

(1) Instituţiile de învăţămînt superior sînt supuse evaluării externe a calităţii o dată la 5 ani, în baza metodologiei şi a criteriilor elaborate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi aprobate de Guvern.

(2) Evaluarea externă a instituţiilor de învăţămînt superior este luată în calcul la:

a) ierarhizarea instituţiilor de învăţămînt superior pe categorii în cadrul procedurii de acreditare;

b) autorizarea de funcţionare provizorie, acreditarea şi reacreditarea periodică a instituţiilor de învăţămînt superior, precum şi la ierarhizarea programelor de studii.

(3) Ierarhizarea instituţiilor de învăţămînt superior se efectuează în baza metodologiei aprobate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

(4) În funcţie de categoria instituţiei de învăţămînt superior şi ierarhia programelor de studii se determină:

a) numărul de locuri cu finanţare de la bugetul de stat acordate instituţiei de învăţămînt superior;

b) fondurile bugetare alocate instituţiei de învăţămînt superior pentru activităţi de cercetare, dezvoltare, inovare şi creaţie artistică;

c) alte norme în condiţiile legii.

(5) Structura internă a instituţiei de învăţămînt superior se stabileşte în conformitate cu misiunea şi obiectivele asumate prin Carta universitară.

Articolul 84. Filiale şi consorţii

(1) În scopul asigurării calităţii, sporirii eficienţei, asigurării vizibilităţii internaţionale şi concentrării resurselor disponibile, instituţiile de învăţămînt superior, conform legislaţiei în vigoare:

a) se pot asocia în consorţii cu alte instituţii de învăţămînt superior din ţară şi de peste hotare;

b) pot obţine statutul de filială a altor instituţii de învăţămînt superior din ţară sau de peste hotare;

c) pot fuziona cu alte instituţii de învăţămînt, formînd o singură instituţie de învăţămînt cu statut de persoană juridică.

(2) Instituţiile de învăţămînt superior se pot asocia în consorţii şi cu organizaţii de cercetare, dezvoltare, inovare sau de creaţie artistică, în baza unui contract de parteneriat, conform legislaţiei în vigoare.

Articolul 85. Admiterea în învăţămîntul superior

(1) Admiterea în învăţămîntul superior se organizează numai la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu, în condiţiile legii.

(2) Planul de admitere în învăţămîntul superior cu finanţare de la bugetul de stat se aprobă de Guvern.

(3) Admiterea în fiecare ciclu de studii superioare se organizează prin concurs, în baza metodologiei proprii a instituţiei de învăţămînt superior, în limita capacităţii de înmatriculare stabilită prin acreditare sau autorizarea de funcţionare provizorie. Criteriile de organizare a concursului de admitere se stabilesc prin Regulamentul-cadru de organizare a admiterii în învăţămîntul superior, aprobat de Ministerul Educaţiei.

(4) Admiterea la programele de studii superioare se organizează în baza Nomenclatorului domeniilor de formare profesională şi al specialităţilor.

(5) Instituţiile de învăţămînt superior pot percepe de la candidaţi, în condiţiile legii, taxe de înscriere la concursul de admitere în cuantumul stabilit de instituţia de învăţămînt în baza metodologiei proprii, publicată pe pagina web oficială a instituţiei.

(6) Metodologia de admitere în instituţia de învăţămînt superior se publică pe pagina web oficială a instituţiei şi se afişează la sediul instituţiei cu doi ani înainte de punerea ei în aplicare.

(7) Monitorizarea admiterii în învăţămîntul superior se realizează de către Ministerul Educaţiei.

Articolul 86. Contractul de studii

(1) Contractul de studii reglementează raporturile studentului cu instituţia de învăţămînt superior sub aspect academic, financiar, social şi alte aspecte specifice instituţiei de învăţămînt superior.

(2) Contractul de studii prevede obiectul contractului, drepturile şi obligaţiile părţilor, taxa pentru întregul ciclu de studii, precum şi alte reglementări conform legislaţiei.

Articolul 87. Durata anului universitar

(1) În ciclul I de studii superioare (licenţa), anul academic este constituit din două semestre relativ egale, care includ două sesiuni de examene, stagiile de practică şi două vacanţe.

(2) Durata unui semestru constituie în medie 15 săptămîni de contact direct cu studenţii.

(3) Perioada de desfăşurare şi durata sesiunilor de examene, precum şi durata vacanţelor se stabilesc de instituţia de învăţămînt superior.

(4) Calendarul academic se stabileşte de senatul instituţiei de învăţămînt superior.

Articolul 88. Sistemul de credite de studii transferabile

(1) În sistemul de învăţămînt superior se aplică Sistemul european de credite transferabile (ECTS).

(2) Creditele de studii transferabile măsoară cantitatea de muncă necesară studentului în cadrul unui curs/disciplină academică pe parcursul unei unităţi de timp pentru a atinge nivelul minim al obiectivelor şi finalităţilor de învăţare programate şi se alocă după cum urmează:

a) pentru un semestru academic – 30 de credite de studii transferabile;

b) pentru un an academic – 60 de credite de studii transferabile.

(3) Instituţiile de învăţămînt superior pot accepta cel mult 30 de credite de studii transferabile acumulate în învăţămîntul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar, în baza cadrului normativ în vigoare.

(4) Metodologia de aplicare a sistemului de credite de studii transferabile se aprobă de Ministerul Educaţiei.

Capitolul II. Organizarea programelor de studii în învăţămîntul superior

Articolul 89. Ciclul I – studii superioare de licenţă

(1) Admiterea la studiile superioare de licenţă se organizează pe bază de concurs de către instituţia de învăţămînt superior la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu.

(2) La concursul de admitere în ciclul I de studii superioare pot participa deţinătorii diplomei de bacalaureat sau ai unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi calificărilor.

(3) Studiile superioare de licenţă corespund unui număr de 180–240 de credite de studii transferabile, cîte 30 de credite pentru fiecare semestru.

(4) Durata studiilor superioare de licenţă şi numărul corespunzător de credite de studii transferabile atribuit unui program de formare profesională (domeniu, specialitate) se stabilesc de Ministerul Educaţiei ţinînd seama de:

a) Cadrul Naţional al Calificărilor în învăţămîntul superior;

b) cadrul ocupaţional şi competenţele necesare pentru profesare conform calificării obţinute;

c) specificul domeniului de formare profesională.

(5) Forma de evaluare finală a studiilor superioare de licenţă se stabileşte de senatul instituţiei de învăţămînt superior.

(6) Studiile superioare de licenţă se finalizează cu susţinerea examenului şi/sau tezei/proiectului de licenţă şi cu eliberarea diplomei de studii superioare de licenţă.

(7) Diploma de studii superioare de licenţă este însoţită de suplimentul la diplomă, redactat în limbile română şi engleză.

(8) În cadrul studiilor superioare de licenţă, studentul poate obţine credite suplimentare în proporţie de cel mult 10% din numărul total de credite alocate programului de studii urmat. Creditele suplimentare acumulate la diverse discipline conexe se specifică în suplimentul la diplomă.

Articolul 90. Ciclul II – studii superioare de master

(1) Admiterea la studiile superioare de master se organizează pe bază de concurs de către instituţia de învăţămînt superior acreditată la programele de studii acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu prevederile legislaţiei în vigoare şi cu regulamentul instituţional. Data începerii anului universitar în ciclul II de studii superioare se stabileşte de senatul instituţiei de învăţămînt superior.

(2) La concursul de admitere în ciclul II de studii superioare pot participa deţinătorii diplomei de studii superioare de licenţă sau ai unui act echivalent de studii, recunoscut de structura abilitată pentru recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi calificărilor.

(3) Studiile superioare de master corespund unui număr de 90–120 de credite de studii transferabile, cîte 30 de credite pentru fiecare semestru.

(4) În cazul înscrierii în ciclul II de studii superioare la un program de studii diferit de domeniul absolvit la ciclul I de studii superioare, candidaţii urmează să acumuleze 30 de credite de studii transferabile la disciplinele fundamentale şi de specialitate aferente domeniului de studii pentru care optează, ceea ce reprezintă minimul curricular iniţial necesar.

(5) Minimul curricular iniţial necesar pentru continuarea studiilor superioare în ciclul II la alt domeniu de formare profesională poate fi obţinut în perioada studiilor superioare de licenţă.

(6) În ciclul I şi ciclul II de studii superioare trebuie să fie acumulate cel puţin 300 de credite de studii transferabile.

(7) Planul de admitere la programele de studii superioare de master se stabileşte de senatul instituţiei de învăţămînt superior, în funcţie de capacitatea de înmatriculare stabilită în urma acreditării sau autorizării provizorii a programelor respective.

(8) În ciclul II de studii superioare, activităţile didactice sînt susţinute de cadre didactice cu titlu ştiinţific sau, în cazul învăţămîntului artistic şi sportiv, cu titlu onorific.

(9) Studiile superioare de master se finalizează cu susţinerea publică a tezei/ proiectului de master şi cu eliberarea diplomei de studii superioare de master. Tezele/proiectele de master se publică pe pagina web oficială a instituţiei de învăţămînt superior.

(10) Diploma de studii superioare de master este însoţită de suplimentul la diplomă redactat în limbile română şi engleză.

(11) Diploma de studii superioare de master atestă faptul că titularul a obţinut competenţe academice şi/sau profesionale specifice, inclusiv competenţe manageriale, de cercetare, dezvoltare şi inovare.

(12) Instituţiile de învăţămînt superior pot iniţia programe de studii superioare de master, cu respectarea cerinţelor de acreditare, la solicitarea instituţiilor/organizaţiilor publice sau private interesate, cu condiţia ca acestea să asigure finanţarea programelor corespunzătoare din surse proprii.

(13) În ciclul II de studii superioare se oferă:

a) programe de aprofundare, care asigură dezvoltarea competenţelor într-o specialitate din domeniul studiat la ciclul I;

b) programe interdisciplinare sau pluridisciplinare, care asigură dezvoltarea unor competenţe transversale specifice în două sau mai multe domenii de formare profesională;

c) programe complementare, care suplimentează competenţele obţinute în cadrul studiilor superioare de licenţă, în vederea extinderii ariei de inserţie profesională în cîmpul muncii.

(14) Programele de studii superioare de master trebuie să conţină şi o componentă de cercetare sau creaţie artistică în corespundere cu specificul programului de studii urmat.

Articolul 91. Studiile superioare integrate

(1) În ciclul I şi ciclul II de studii superioare pot fi organizate studii superioare integrate

în următoarele domenii, reglementate prin norme de drept internaţional: medicină şi farmacie; medicină veterinară; arhitectură.

(2) Admiterea la studii superioare integrate se realizează concomitent şi în condiţii similare cu admiterea la studiile superioare de licenţă, în limita locurilor prevăzute în planul de înmatriculare aprobat de Guvern.

(3) În învăţămîntul superior integrat, durata cumulată a ciclurilor I şi II va corespunde unui număr de cel puţin 300 de credite de studii transferabile.

(4) Studiile superioare integrate se finalizează cu susţinerea examenului/ lucrării de absolvire şi cu eliberarea diplomei echivalente cu diploma de studii superioare de master.

Articolul 92. Programe comune de studii superioare

(1) Programul comun de studii superioare este o formă de colaborare dintre două sau mai multe instituţii responsabile în comun de:

a) elaborarea şi aprobarea programului de studii superioare de licenţă/ master/doctorat;

b) organizarea admiterii;

c) supervizarea academică, conferirea calificării şi asigurarea calităţii.

(2) Colaborarea, de regulă, se realizează în cadrul unui consorţiu al instituţiilor de învăţămînt superior cu alte instituţii şi organizaţii.

(3) Calificarea comună este acordată şi diploma comună este eliberată în una din următoarele formule:

a) o diplomă comună suplimentar la una sau mai multe diplome naţionale;

b) o diplomă comună emisă de către instituţiile care oferă programul comun de studiu fără eliberarea diplomei naţionale;

c) una sau mai multe diplome naţionale eliberate oficial şi un certificat pentru atestarea calificării acordate în comun.

(4) Diplomele şi certificatele comune se perfectează în limbile de comunicare stabilite în cadrul parteneriatului şi în limba engleză.

(5) Un program comun de studii superioare presupune că:

a) instituţiile membre ale consorţiului sînt autorizate provizoriu sau acreditate în ţara de origine;

b) fiecare membru al consorţiului dispune de permisiunea autorităţilor naţionale abilitate în acest scop pentru organizarea programului comun;

c) studenţii din fiecare instituţie participantă la programul comun realizează o perioadă de studiu în instituţiile partenere, dar nu neapărat în toate instituţiile consorţiului;

d) perioada de aflare a studenţilor la instituţiile sau organizaţiile partenere ale instituţiei de învăţămînt superior constituie o parte substanţială a programului comun;

e) perioadele de studiu şi examenele promovate la instituţiile partenere sînt recunoscute deplin şi în mod automat, în condiţiile legii;

f) cadrele didactice din instituţiile participante la consorţiu vor contribui în comun şi în mod egal la realizarea programului de studiu.

(6) Procedura de autorizare de funcţionare provizorie şi de acreditare a programelor comune de studii superioare se stabileşte de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

(7) Cotutela este un acord privind supervizarea/îndrumarea în comun a unui student al programului de master sau de doctorat de către doi conducători ştiinţifici, dintre care cel puţin unul este din Republica Moldova. Acordul de cotutelă se semnează între instituţiile care organizează programul de studii superioare în cotutelă, studentul semnînd contractul de studii cu ambele instituţii.

Articolul 93. Specialităţile duble

(1) În cadrul studiilor superioare de licenţă pot fi pregătiţi specialişti la specialităţi duble numai în domeniile ştiinţe ale educaţiei şi militărie.

(2) Durata studiilor la specialităţile duble la ciclul I de studii superioare în domeniul ştiinţe ale educaţiei este mai mare cu un an.

(3) Studiile superioare în programele de studii la specialităţi duble se finalizează cu

acordarea unei singure calificări şi cu eliberarea unei singure diplome universitare în două specialităţi.

Articolul 94. Ciclul III – studii superioare de doctorat

(1) Programele de studii superioare de doctorat se desfăşoară în şcoli doctorale şi se finanţează prin mecanisme distincte. Şcolile doctorale se organizează în cadrul instituţiilor de învăţămînt superior, precum şi în cadrul consorţiilor sau parteneriatelor naţionale şi internaţionale, constituite inclusiv cu participarea organizaţiilor din sfera ştiinţei şi inovării.

(2) Şcolile doctorale sînt structuri organizatorice şi administrative, constituite de instituţiile ofertante de programe de studii superioare de doctorat într-un anumit domeniu sau în domenii interdisciplinare.

(3) Şcolile doctorale gestionează bugetul alocat programelor de studii superioare de doctorat şi sînt supuse evaluării externe periodice în vederea asigurării calităţii, conform prevederilor legale. Fondurile alocate programelor de studii superioare de doctorat nu pot fi folosite în alte scopuri.

(4) Programele de studii superioare de doctorat corespund unui număr de 180 de credite de studii transferabile.

(5) Studiile superioare de doctorat se realizează prin programe de două tipuri:

a) doctorat ştiinţific, care are ca finalitate producerea de cunoaştere ştiinţifică originală, recunoscută pe plan internaţional. Doctoratul ştiinţific constituie o precondiţie pentru dezvoltarea carierei profesionale în învăţămîntul superior şi în cercetare;

b) doctorat profesional, în domeniile artelor şi sportului, care are ca finalitate producerea de cunoaştere originală în baza aplicării metodei ştiinţifice şi a reflecţiei sistematice asupra unor creaţii artistice sau asupra unor performanţe sportive de înalt nivel naţional şi internaţional. Doctoratul profesional poate satisface precondiţia pentru dezvoltarea carierei profesionale în învăţămîntul superior şi în cercetare în domeniile artelor şi sportului.

(6) Ministerul Educaţiei propune Guvernului spre aprobare acordarea sau retragerea, după caz, a dreptului de organizare a studiilor superioare de doctorat instituţiilor de învăţămînt superior, consorţiilor, parteneriatelor naţionale şi internaţionale, inclusiv celor constituite cu participarea organizaţiilor din sfera ştiinţei şi inovării, în baza rezultatelor evaluării externe a acestora.

(7) Admiterea în ciclul III de studii superioare se organizează de instituţiile de învăţămînt superior, de consorţiile, parteneriatele naţionale şi internaţionale, inclusiv de cele constituite cu participarea organizaţiilor din sfera ştiinţei şi inovării, la programe de doctorat acreditate sau autorizate provizoriu, în conformitate cu legislaţia din domeniul educaţiei.

(8) La concursul de admitere la studiile superioare de doctorat pot participa candidaţii deţinători ai diplomei de studii superioare de master sau ai unui act de studii echivalent, recunoscut de structura abilitată cu recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii şi a calificărilor.

(9) Studiile superioare de doctorat pot fi organizate ca învăţămînt cu frecvenţă sau cu frecvenţă redusă.

(10) Planul de înmatriculare la studiile superioare de doctorat cu finanţare de la bugetul de stat se aprobă de Guvern.

(11) În calitate de conducător de doctorat poate fi desemnată persoana care deţine titlul de doctor sau doctor habilitat. Metodologia aprobării conducătorilor de doctorat se stabileşte de Guvern.

(12) Studiile superioare de doctorat se finalizează cu susţinerea publică a tezei de doctorat, cu conferirea titlului de doctor (în domeniul respectiv) şi cu eliberarea diplomei de doctor de către instituţia organizatoare a programului de studii superioare de doctorat în urma confirmării de către autoritatea naţională abilitată pentru confirmarea titlurilor ştiinţifice.

(13) În cazul finalizării studiilor superioare de doctorat fără susţinerea publică a tezei de doctorat, se eliberează un certificat care atestă frecventarea studiilor superioare de doctorat în domeniul respectiv, ceea ce constituie experienţă profesională de cercetare.

(14) Diploma de doctor conferă dreptul de a profesa în domeniul ştiinţelor/ artei/sportului, precum şi de a ocupa posturi în instituţii de învăţămînt superior, în organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării, dar şi în alte instituţii şi organizaţii din economia naţională.

(15) Diploma de doctor conferă şi dreptul de înscriere în programele de postdoctorat.

(16) Regulamentul de organizare şi de desfăşurare a programelor de doctorat şi de postdoctorat este elaborat de Ministerul Educaţiei şi aprobat de Guvern.

Articolul 95. Programele de postdoctorat

(1) Programele de postdoctorat se organizează în scopul realizării de cercetări ştiinţifice fundamentale şi aplicative avansate.

(2) Programele de postdoctorat sînt destinate persoanelor cu diplomă de doctor şi au durata de cel mult 3 ani.

(3) Programele de postdoctorat sînt organizate în cadrul instituţiilor care realizează activităţi de cercetare, dezvoltare şi inovare.

(4) Programele de postdoctorat se finanţează prin concurs de proiecte, organizat de instituţii publice şi private, din surse externe, granturi, burse, precum şi din fonduri speciale ale instituţiilor de învăţămînt superior şi ale organizaţiilor din sfera ştiinţei şi inovării, în condiţiile legii.

(5) Pe durata realizării programului de postdoctorat, postdoctorandul se poate încadra, prin cumul, în funcţia de cercetător ştiinţific în instituţii de învăţămînt superior sau în organizaţii din sfera ştiinţei şi inovării în conformitate cu prevederile legislaţiei în domeniul muncii.

(6) Programele de postdoctorat se finalizează cu susţinerea publică a tezei de doctor habilitat sau în baza sintezei lucrărilor ştiinţifice publicate. Titlul de doctor habilitat se conferă de către instituţia care a organizat programul de postdoctorat. Confirmarea titlului şi eliberarea diplomei se realizează de către autoritatea naţională abilitată pentru confirmarea titlurilor ştiinţifice.

Articolul 96. Standardele educaţionale de stat în învăţămîntul superior

(1) Învăţămîntul superior se organizează şi se desfăşoară în baza standardelor de conţinut, standardelor de competenţe, standardelor naţionale de referinţă şi standardelor de acreditare.

(2) Standardele de conţinut şi standardele de competenţe se elaborează de Ministerul Educaţiei pe domenii de formare profesională şi se aprobă de Guvern.

(3) Standardele naţionale de referinţă şi standardele de acreditare se elaborează pe domenii de formare profesională de către Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional, se coordonează cu ministerele de resort şi se aprobă de Guvern.

Articolul 97. Cadrul Naţional al Calificărilor

(1) Cadrul Naţional al Calificărilor în învăţămîntul superior asigură transparenţa învăţămîntului superior, mobilitatea academică şi recunoaşterea diplomelor la nivel internaţional.

(2) Cadrul Naţional al Calificărilor în învăţămîntul superior include:

a) descrierea domeniilor de formare profesională;

b) descrierea calificărilor şi ocupaţiilor;

c) finalităţile de studiu şi competenţele (descriptori de nivel pe cicluri de studii superioare);

d) volumul de muncă necesar pentru fiecare ciclu de studii, exprimat în credite de studii transferabile;

e) metodele de învăţare, predare şi evaluare;

f) procedurile de asigurare a calităţii în învăţămîntul superior.

(3) Cadrul Naţional al Calificărilor în învăţămîntul superior se elaborează pentru fiecare ciclu de studii şi domeniu de formare profesională, în corespundere cu Cadrul European al Calificărilor şi necesarul de calificări pe piaţa naţională şi europeană a muncii.

(4) Cadrul Naţional al Calificărilor în învăţămîntul superior este elaborat de Ministerul

Educaţiei, în colaborare cu organele centrale de resort, instituţiile de învăţămînt superior, agenţii economici, alţi parteneri sociali, şi se aprobă de Guvern.

(5) Calificările acordate în învăţămîntul superior se introduc în Registrul Naţional al Calificărilor în Învăţămîntul Superior, administrat de Ministerul Educaţiei.

Articolul 98. Curriculumul în învăţămîntul superior

(1) Curriculumul în instituţiile de învăţămînt superior este elaborat în conformitate cu prevederile Cadrului Naţional al Calificărilor, pentru fiecare ciclu de studii şi domeniu, şi este aprobat de senatul instituţiei.

(2) Concordanţa între curriculumul oferit de instituţia de învăţămînt superior şi calificarea acordată în urma absolvirii unui program de studii superioare este un criteriu obligatoriu de evaluare a calităţii instituţiei de învăţămînt superior.

Articolul 99. Evaluarea în învăţămîntul superior

(1) Evaluarea externă a procesului educaţional în învăţămîntul superior se efectuează de către Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

(2) Evaluarea internă a procesului educaţional în învăţămîntul superior se realizează de către structurile instituţionale de asigurare a calităţii, în baza unui regulament instituţional.

(3) Rezultatele academice ale studenţilor se evaluează:

a) pe parcursul semestrului;

b) la sfîrşitul semestrului;

c) la finalizarea programului de studii în cadrul fiecărui ciclu al învăţămîntului superior.

(4) Forma de evaluare la finalizarea programului de studii în învăţămîntul superior se stabileşte de senatul instituţiei de învăţămînt.

Articolul 100. Stagiile de practică

(1) Stagiile de practică ale studenţilor reprezintă una dintre formele obligatorii de formare a specialiştilor de înaltă calificare.

(2) Stagiile de practică se organizează de instituţiile de învăţămînt superior şi se realizează în cadrul instituţiilor, organizaţiilor, companiilor, societăţilor şi al altor structuri conform unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

(3) Structurile care oferă instituţiilor de învăţămînt superior locuri pentru stagiile de practică ale studenţilor pot beneficia, din partea acestor instituţii, de:

a) prioritate în selectarea de absolvenţi pentru încadrare în propria structură;

b) parteneriat în organizarea de incubatoare de afaceri, laboratoare ştiinţifice, proiecte comune etc.;

c) transfer tehhnologic şi schimb de experienţă;

d) formare continuă a personalului în instituţia de învăţămînt superior.

(4) Stagiile de practică se efectuează în baza contractului încheiat de instituţia de învăţămînt superior şi/sau studenţi cu structurile ofertante de locuri de practică.

(5) Structurile care oferă locuri pentru stagiile de practică ale studenţilor beneficiază de facilităţi fiscale în modul stabilit de Guvern.

Capitolul III. Managementul învăţămîntului superior

Articolul 101. Managementul învăţămîntului superior

(1) În învăţămîntul superior managementul se realizează pe două niveluri: la nivel naţional – de către Ministerul Educaţiei şi la nivel instituţional – de către structurile de conducere şi administrative ale instituţiilor de învăţămînt superior.

(2) Managementul învăţămîntului superior se axează pe următoarele principii:

a) principiul autonomiei universitare şi libertăţii academice;

b) principiul responsabilităţii publice;

c) principiul conducerii strategice;

d) principiul gestionării eficiente şi transparente.

Articolul 102. Sistemul organelor de conducere ale instituţiilor de învăţămînt superior

Sistemul organelor de conducere ale instituţiilor de învăţămînt superior este format din senat, consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională, consiliul ştiinţific, consiliul

facultăţii, consiliul de administraţie şi rectorul instituţiei.

Articolul 103. Senatul

(1) Senatul instituţiei de învăţămînt superior reprezintă organul colectiv suprem de conducere, format din personal ştiinţifico-didactic şi nedidactic, ales prin votul secret al corpului profesoral-didactic al facultăţilor, departamentelor, centrelor ştiinţifice, din studenţi, aleşi de formaţiunile academice şi asociaţiile studenţeşti, din reprezentanţi ai organelor sindicale, în conformitate cu regulamentul instituţional elaborat în baza unui regulament-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei. Sînt din oficiu membri ai senatului rectorul, prorectorii şi decanii.

(2) Durata mandatului senatului este de 5 ani, sincronizată cu durata mandatului rectorului. Durata mandatului membrilor senatului din rîndul studenţilor este de un an, cu posibilitatea reînnoirii mandatului.

(3) Senatul are următoarele competenţe şi atribuţii:

a) asigură respectarea principiului libertăţii academice şi al autonomiei universitare;

b) elaborează şi aprobă Carta universitară;

c) aprobă Planul de dezvoltare strategică instituţională;

d) aprobă bugetul instituţiei;

e) elaborează şi aprobă metodologiile şi regulamentele de organizare a activităţilor şi programelor academice, de cercetare şi creaţie artistică din cadrul instituţiei, precum şi metodologiile şi regulamentele de recrutare, angajare şi evaluare a cadrelor didactice;

f) aprobă structura organizatorică şi funcţională a instituţiei de învăţămînt. În cazul instituţiilor de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice, structura organizatorică şi funcţională este propusă de senat şi aprobată de conducătorii autorităţilor de resort din domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice în subordinea cărora se află instituţiile respective;

g) elaborează şi aprobă regulamentul privind modul de alegere a rectorului, în baza regulamentului-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei;

h) confirmă, fără drept de modificare, lista membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională.

(4) Senatul este condus de rectorul instituţiei.

Articolul 104. Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională

(1) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională are următoarele competenţe şi atribuţii:

a) coordonează elaborarea Planului de dezvoltare strategică instituţională, care cuprinde viziunea, misiunea, strategia de dezvoltare a instituţiei de învăţămînt şi acţiunile principale pentru o perioadă de cel puţin 5 ani, şi îl prezintă senatului pentru aprobare;

b) monitorizează, evaluează eficienţa utilizării resurselor financiare şi prezintă senatului pentru aprobare proiectul bugetului instituţiei de învăţămînt;

c) aprobă contractul-tip de studii şi cuantumul taxelor de studii;

d) asigură managementul instituţional privind drepturile de proprietate intelectuală şi de transfer tehnologic;

e) ia decizii, cu avizul favorabil al senatului, privind:

– dezvoltarea şi consolidarea patrimoniului instituţiei, cu cel puţin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

– iniţierea şi închiderea programelor de studii, cu cel puţin 2/3 din numărul voturilor membrilor;

– metodologia de salarizare şi stimulare a personalului;

– activităţile de antreprenoriat, parteneriatele public-private şi cooperarea cu mediul de afaceri;

– angajarea în consorţii şi fuzionarea cu alte instituţii de învăţămînt superior;

f) organizează şi desfăşoară alegerile pentru postul de rector în conformitate cu regulamentul instituţional de organizare şi desfăşurare a alegerilor.

(2) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională se constituie din nouă membri, după cum urmează:

a) trei membri desemnaţi: de Ministerul Educaţiei – un membru, de Ministerul Finanţelor – un membru, de ministerul de resort – un membru. Membrii desemnaţi nu pot avea calitatea de salariat în cadrul ministerelor respective;

b) doi membri din rîndul cadrelor didactice titulare care nu deţin funcţii de conducere şi nu sînt membri ai senatului, selectaţi prin vot secret de adunarea generală a membrilor consiliilor facultăţilor şi a reprezentanţilor studenţi din senat şi din consiliile facultăţilor;

c) doi membri delegaţi din partea senatului care sînt experţi externi şi nu au calitatea de titulari ai instituţiei respective;

d) rectorul;

e) prorectorul responsabil de probleme financiare.

(3) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională se desemnează pentru un mandat de 5 ani.

(4) Preşedintele Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională este ales de membrii acestuia. Angajaţii instituţiei nu pot fi aleşi în funcţia de preşedinte al Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională.

(5) Componenţa Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională trebuie să includă economişti şi jurişti. Persoana desemnată de Ministerul Finanţelor trebuie să deţină competenţe specifice privind monitorizarea şi auditarea financiară.

(6) La constituirea Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională se respectă principiul egalităţii de gen.

(7) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională se întruneşte cel puţin o dată în trimestru sau ori de cîte ori este necesar, la iniţiativa preşedintelui sau a cel puţin 1/3 din numărul membrilor.

(8) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională desemnaţi de instituţia de învăţămînt beneficiază de o indemnizaţie lunară, cu excepţia rectorului şi a prorectorului. Indemnizaţia respectivă se plăteşte din bugetul instituţiei de învăţămînt pentru membrii desemnaţi de aceasta, iar pentru membrii desemnaţi de fondator şi ministerele de resort – din bugetul fondatorului. Cuantumul indemnizaţiei este de un salariu mediu pe economie pentru membri şi de două salarii medii pe economie pentru preşedintele Consiliului. Prevederile prezentului alineat nu se aplică în cazul instituţiilor de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice.

(9) Membrii Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională poartă răspundere pentru deciziile luate, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Articolul 105. Conducerea instituţiilor

(1) Conducerea operativă a instituţiei de învăţămînt superior este asigurată de rector, asistat de prorectori, cu sprijinul consiliului de administraţie.

(2) Rectorul este executorul de buget al instituţiei de învăţămînt superior.

(3) Rectorul se alege de către adunarea generală a cadrelor didactice şi ştiinţifice titulare şi a reprezentanţilor studenţi din senat şi din consiliile facultăţilor cu votul majorităţii membrilor.

(4) Iniţierea procesului de alegere a rectorului se face de către Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională prin publicarea unui anunţ cu 2 luni înainte de expirarea mandatului rectorului în exerciţiu.

(5) Pot fi aleşi în postul de rector candidaţii care deţin titluri ştiinţifice sau ştiinţifico-didactice şi au experienţă de cel puţin 5 ani în învăţămîntul superior şi cercetare.

(6) Candidaţii la postul de rector membri ai Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională nu pot participa la procesul de organizare şi desfăşurare a alegerilor.

(7) Dosarele candidaţilor la postul de rector se depun la Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională, care verifică corespunderea acestora cu condiţiile stipulate la alin. (5). Alegerile pot avea loc în cazul în care au fost înregistrate dosarele a cel puţin 2 candidaturi eligibile.

(8) Consiliul pentru dezvoltare strategică instituţională face publică lista candidaţilor eligibili şi organizează procesul de alegere a candidatului la funcţia de rector de către adunarea generală a cadrelor didactice şi ştiinţifice titulare şi a reprezentanţilor studenţi din senat şi din consiliile facultăţilor. Alegerile se realizează prin vot universal, direct, secret şi liber exprimat.

(9) Rectorul este confirmat în post, în baza rezultatelor alegerilor, prin ordinul fondatorului, în termen de cel mult 3 luni.

(10) Rectorul poate fi eliberat din funcţie înainte de expirarea mandatului la iniţiativa majorităţii membrilor senatului sau a Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională, a fondatorului, prin decizia adunării generale a cadrelor didactice şi ştiinţifice titulare şi a reprezentanţilor studenţi din senat şi din consiliile facultăţilor, cu votul majorităţii membrilor, în caz de:

a) îndeplinire necorespunzătoare a condiţiilor specificate în contractul individual de muncă şi în Carta universitară;

b) nerespectare a obligaţiilor de responsabilitate publică specificate la art. 107 alin. (1).

(11) Rectorul numeşte prorectorii pe perioada mandatului său nu mai tîrziu de 6 luni de la data învestirii în funcţie.

(12) Rectorul iniţiază, prin intermediul comisiilor de concurs aprobate de senat, concursul pentru funcţia de decan şi şef de departament/catedră, conform regulamentului instituţional, în termen de cel mult 6 luni de la vacantarea funcţiei respective.

(13) Funcţia de rector, prorector şi decan poate fi deţinută de una şi aceeaşi persoană nu mai mult de două mandate consecutive, a cîte 5 ani fiecare.

(14) Rectorii, prorectorii, decanii şi şefii de departament/catedră din cadrul instituţiilor de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice sînt numiţi în funcţii de conducătorii autorităţilor de resort din domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice, în subordinea cărora se află instituţiile respective, conform cadrului normativ special al domeniilor menţionate.

(15) Fondatorul încheie un contract individual de muncă cu rectorul, care include şi prevederi ce ţin de condiţiile de salarizare. Acestea se stabilesc de către fondator la propunerea senatului. Rectorul încheie un contract individual de muncă cu prorectorul.

(16) Pentru accesarea mijloacelor financiare publice, rectorul încheie contracte cu Ministerul Educaţiei sau cu organele centrale de resort.

(17) Rectorul prezintă anual senatului, Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională şi fondatorilor un raport privind activitatea instituţiei, care se publică pe pagina web oficială a instituţiei.

Articolul 106. Administrarea patrimoniului

(1) Instituţiile de învăţămînt superior publice şi private au patrimoniu propriu pe care îl gestionează conform legii.

(2) Clădirile şi terenurile în/pe care, la data intrării în vigoare a prezentului cod, îşi desfăşoară activitatea instituţiile de învăţămînt superior publice fac parte din domeniul public al statului şi nu pot fi înstrăinate, iar celelalte bunuri sînt proprietatea instituţiilor de învăţămînt superior publice.

(3) Instituţiile de învăţămînt superior publice sînt în drept să procure din surse proprii, precum şi din orice alte surse legale, bunuri imobile şi mobile, terenuri sau orice alt patrimoniu necesar pentru activitatea acestora. Bunurile respective reprezintă proprietatea instituţiilor de învăţămînt superior publice.

(4) Bunurile care constituie proprietatea instituţiei de învăţămînt superior publice pot fi date în locaţiune, în arendă sau pot fi vîndute doar cu condiţia că veniturile obţinute vor fi folosite pentru dezvoltarea instituţiei respective.

(5) Deciziile privind bunurile care constituie proprietatea instituţiilor de învăţămînt superior publice se iau cu votul a 2/3 din numărul membrilor Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională, inclusiv al reprezentantului Ministerului Finanţelor, cu avizul pozitiv al senatului, aprobat cu votul a 2/3 din numărul membrilor, în conformitate cu Planul

de dezvoltare strategică instituţională. Deciziile luate sînt aduse la cunoştinţa fondatorilor.

(6) Bunurile aflate în gestiunea instituţiilor de învăţămînt superior publice se folosesc în scopuri educaţionale, de cercetare, dezvoltare şi inovare, precum şi pentru servicii auxiliare (cămine, cantine, săli de sport etc.). Acestea nu pot fi folosite în calitate de gaj pentru accesarea creditelor bancare.

(7) Bunurile aflate în gestiunea instituţiilor de învăţămînt superior publice –bunuri ce fac parte din domeniul public al statului – pot fi concesionate în scopuri lucrative sau date în locaţiune, arendă şi administrare pe perioade de pînă la 5 ani prin decizii ale Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională, cu votul a 2/3 din numărul membrilor, inclusiv al reprezentantului Ministerului Finanţelor, cu avizul pozitiv al senatului aprobat cu votul a 2/3 din numărul membrilor. Aceste decizii sînt aduse la cunoştinţa fondatorilor.

(8) Instituţiile de învăţămînt superior au posibilitatea de a crea, independent sau în parteneriat, prin decizii ale Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională, cu votul a 2/3 din numărul membrilor, inclusiv al reprezentantului Ministerului Finanţelor, instituţii publice de cercetare şi inovare, centre experimentale şi didactice, clinici universitare, spitale universitare, staţiuni şi terenuri didactice, incubatoare de afaceri, cluburi sportive şi studiouri de creaţie, precum şi societăţi comerciale, prin care să îşi realizeze misiunea şi să valorifice propriile rezultate ale activităţilor de cercetare şi inovare desfăşurate. Aceste decizii sînt aduse la cunoştinţa fondatorilor. Orice profit realizat din asemenea activităţi constituie venitul propriu al instituţiei de învăţămînt superior şi urmează a fi investit obligatoriu în scopul realizării misiunii asumate prin Carta universitară.

(9) Instituţiile de învăţămînt superior private sînt titulare ale dreptului de proprietate ori ale altor drepturi reale pe care le exercită asupra patrimoniului, în condiţiile legii.

(10) Proprietăţile dobîndite din activităţile de antreprenoriat ale instituţiei de învăţămînt sînt proprietate a instituţiei.

Articolul 107. Responsabilitatea publică

(1) Responsabilitatea publică a instituţiei de învăţămînt superior constă în:

a) respectarea legislaţiei în vigoare, a Cartei universitare şi a politicilor naţionale în domeniul învăţămîntului superior;

b) aplicarea reglementărilor în vigoare cu privire la asigurarea şi evaluarea calităţii în învăţămîntul superior;

c) respectarea politicilor de echitate şi etică universitară cuprinse în Carta universitară;

d) asigurarea eficienţei utilizării resurselor şi a calităţii actului managerial, conform prezentului cod;

e) asigurarea transparenţei proceselor decizionale şi a activităţilor desfăşurate, conform legislaţiei în vigoare;

f) respectarea libertăţii academice a personalului didactic şi ştiinţific, precum şi a drepturilor şi libertăţilor studenţilor.

(2) Rectorul şi preşedintele Consiliului pentru dezvoltare strategică instituţională sînt responsabili de asigurarea respectării obligaţiilor ce derivă din principiul de responsabilitate publică.

Articolul 108. Consiliul de etică şi management

(1) Misiunea de verificare a asigurării responsabilităţii publice a instituţiilor de învăţămînt superior revine Consiliului de etică şi management, care se constituie la nivel naţional, este o structură deliberativă independentă şi funcţionează în baza unui regulament elaborat de Ministerul Educaţiei. Consiliul este format, cu respectarea principiului nediscriminării şi transparenţei, din 11 membri, după cum urmează:

a) trei reprezentanţi numiţi de Consiliul Rectorilor;

b) doi reprezentanţi numiţi de Ministerul Educaţiei;

c) un reprezentant numit de Ministerul Finanţelor;

d) doi reprezentanţi numiţi de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional;

e) un reprezentant al sindicatelor din domeniul educaţiei;

f) un reprezentant al asociaţiilor şi organizaţiilor studenţeşti;
g) un reprezentant al societăţii civile.
(2) Nu pot face parte din Consiliul de etică şi management rectorii, membrii consiliilor de dezvoltare strategică instituţională ale instituţiilor de învăţămînt superior, precum şi persoanele care exercită funcţii de demnitate publică.
(3) Secretariatul Consiliului de etică şi management este asigurat de Ministerul Educaţiei şi include obligatoriu un jurist.
(4) Orice persoană fizică sau juridică poate sesiza Consiliul de etică şi management în legătură cu nerespectarea prevederilor art. 107 alin. (1). Din momentul primirii unei astfel de sesizări, Consiliul de etică şi management are obligaţia de a investiga aspectele invocate şi de a răspunde în termen de 3 luni.
(5) În cazul în care se constată nerespectarea prevederilor ce ţin de responsabilitatea publică conform art. 107 alin. (1), Consiliul de etică şi management, în termen de 10 zile de la data constatării, sesizează Consiliul de dezvoltare strategică instituţională al instituţiei de învăţămînt superior, cu informarea fondatorului.
(6) Dacă, în termen de 3 luni de la data sesizării de către Consiliul de etică şi management, instituţia de învăţămînt superior nu întreprinde acţiuni de corectare a abaterilor de la obligaţiile de responsabilitate, fondatorul aplică, în termen de cel mult 4 luni de la data constatării abaterii, una sau mai multe dintre următoarele măsuri:
a) propune adunării generale a cadrelor didactice şi ştiinţifice titulare şi a reprezentanţilor studenţi din senat şi din consiliile facultăţilor revocarea din funcţie a rectorului;
b) reduce sau sistează finanţarea de la bugetul de stat;
c) iniţiază procedura de reorganizare sau lichidare a instituţiei de învăţămînt superior.
Articolul 109. Carta universitară
(1) Carta universitară este documentul care stabileşte misiunea, principiile academice, obiectivele, structura şi organizarea universităţii şi a altor instituţii de învăţămînt superior.
(2) Carta universitară prevede, în mod obligatoriu:
a) procedura de alegere/desemnare/revocare a personalului de conducere;
b) normele de etică şi deontologie academică;
c) principiile de gestiune a resurselor instituţiei de învăţămînt superior;
d) condiţiile de constituire, de stabilire a destinaţiei şi de utilizare a propriilor fonduri;
e) condiţiile de încheiere a contractelor cu instituţii publice şi agenţi economici în scopul realizării unor programe sau proiecte de cercetare fundamentală şi aplicativă, de creaţie artistică, de transfer tehnologic şi de perfecţionare a calificării profesionale a specialiştilor;
f) condiţiile de asociere cu alte instituţii de învăţămînt superior sau organizaţii;
g) principii generale de construire, modernizare, gestionare şi utilizare a bazei materiale a instituţiei de învăţămînt superior, aferente procesului de învăţămînt şi cercetării ştiinţifice;
h) principiile de cooperare cu instituţii de învăţămînt superior din străinătate şi de aderare la organizaţii europene şi internaţionale;
i) principiile de colaborare a universităţilor cu sindicatele şi organizaţiile studenţeşti legal constituite;
j) modul de administrare a drepturilor de proprietate intelectuală în instituţia de învăţămînt superior;
k) orice alte aspecte considerate relevante de către senat şi care corespund legislaţiei în vigoare.
(3) Carta universitară se elaborează şi se adoptă de senat numai după consultarea comunităţii universitare.
(4) Carta universitară se adoptă după obţinerea avizului favorabil din partea Ministerului Educaţiei. Avizul se emite de Ministerul Educaţiei în cel mult 30 de zile de la data solicitării instituţiei de învăţămînt superior.
(5) În cazul în care Ministerul Educaţiei nu răspunde solicitării instituţiei de învăţămînt superior în termenul prevăzut la alin. (4), Carta universitară se consideră avizată favorabil.
Articolul 110. Relaţiile cu piaţa muncii şi mediul

de afaceri

(1) Instituţiile de învăţămînt superior colaborează cu mediul de afaceri la formarea cadrelor de înaltă calificare.

(2) Relaţiile de parteneriat ale instituţiilor de învăţămînt superior cu mediul de afaceri se realizează prin:

a) stabilirea rolurilor, interdependenţei şi responsabilităţilor tuturor actorilor implicaţi în procesul de formare şi inserţie profesională;

b) stabilirea unui cadru facilitator şi cooperant de interacţiune a sistemului de învăţămînt superior cu piaţa muncii;

c) fondarea de societăţi comerciale pentru practicarea activităţilor economice ce ţin exclusiv de scopurile specificate în Planul de dezvoltare strategică instituţională;

d) realizarea parteneriatului public-privat.

(3) Prestarea serviciilor de către instituţiile de învăţămînt superior şi de către mediul de afaceri, precum şi beneficierea de aceste servicii, se abordează în mod egal şi echitabil.

(4) Parteneriatul dintre învăţămîntul superior şi mediul de afaceri prevede:

a) crearea centrelor comune de ghidare şi consiliere în carieră şi de angajare a absolvenţilor pe piaţa muncii;

b) organizarea tîrgurilor şi a burselor locurilor de muncă;

c) crearea incubatoarelor de afaceri şi a laboratoarelor de cercetare comune;

d) organizarea formării profesionale continue;

e) oferirea locurilor pentru stagii de practică;

f) angajarea reprezentanţilor de înaltă calificare din mediul de afaceri în activitatea de elaborare a Cadrului Naţional al Calificărilor, a Clasificatorului ocupaţiilor şi a standardelor profesionale;

g) implicarea cadrelor de înaltă calificare din mediul de afaceri în monitorizarea şi evaluarea calităţii învăţămîntului superior;

h) integrarea dimensiunii de gen în toate activităţile relevante;

i) oferirea oportunităţilor de conciliere a studiilor şi responsabilităţilor familiale pentru tineri;

j) alte activităţi şi acţiuni legale.

(5) Monitorizarea angajării absolvenţilor pe piaţa muncii se realizează de către instituţiile de învăţămînt superior în colaborare cu angajatorii.

Articolul 111. Angajarea absolvenţilor pe piaţa muncii

(1) Angajarea pe piaţa muncii a absolvenţilor instituţiilor de învăţămînt superior se efectuează în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(2) Statul acordă facilităţi fiscale agenţilor economici persoane juridice de drept privat pentru angajarea absolvenţilor în primul an după absolvire.

Articolul 112. Asigurarea calităţii

(1) Asigurarea calităţii în învăţămîntul superior este realizată printr-un ansamblu de acţiuni de dezvoltare a capacităţii instituţionale de elaborare, planificare şi implementare de programe de studii, prin care se formează şi se consolidează încrederea beneficiarilor că instituţia ofertantă de educaţie satisface şi îmbunătăţeşte standardele de calitate în conformitate cu misiunea asumată de aceasta.

(2) Managementul calităţii în învăţămîntul superior este asigurat:

a) la nivel naţional – de Ministerul Educaţiei şi de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional;

b) la nivel instituţional – de structuri interne de asigurare a calităţii.

(3) Un sistem de asigurare a calităţii pe deplin funcţional presupune parcurgerea a două etape succesive:

a) autorizarea de funcţionare provizorie, care reprezintă actul de înfiinţare a instituţiei şi acordă dreptul de a desfăşura procesul de învăţămînt şi de a organiza admiterea la studii;

b) acreditarea, care acordă, suplimentar la drepturile prevăzute la lit. a), dreptul de a organiza examenul de finalizare a studiilor, precum şi dreptul de a emite diplome, certificate

şi alte acte de studii recunoscute de Ministerul Educaţiei.

Articolul 113. Evaluarea calităţii

(1) Evaluarea calităţii în învăţămîntul superior constă în examinarea multicriterială a măsurii în care o instituţie ofertantă de educaţie şi programul acesteia îndeplinesc standardele naţionale de referinţă.

(2) Evaluarea calităţii în învăţămîntul superior reprezintă un ansamblu complex de activităţi de autoevaluare, evaluare internă şi evaluare externă a calităţii, în conformitate cu standardele de acreditare, criteriile şi indicatorii aprobaţi.

(3) Autoevaluarea şi evaluarea internă a calităţii în învăţămîntul superior sînt realizate de către structurile instituţionale responsabile de asigurarea calităţii, în conformitate cu standardele naţionale de referinţă.

(4) Evaluarea externă a calităţii în învăţămîntul superior este realizată de către Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional sau o altă agenţie de evaluare a calităţii, înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calităţii în Învăţămîntul Superior.

(5) Evaluarea calităţii în învăţămîntul superior vizează:

a) capacitatea instituţională;

b) eficienţa educaţională, inclusiv rezultatele academice;

c) calitatea programelor de formare profesională iniţială şi continuă;

d) managementul instituţional al calităţii;

e) rezultatele cercetărilor ştiinţifice şi/sau ale creaţiei artistice;

f) concordanţa dintre evaluarea internă şi situaţia reală.

Articolul 114. Evaluarea externă în vederea autorizării de funcţionare provizorie sau acreditării

(1) Orice persoană juridică, publică sau privată, interesată în oferirea de programe de studii superioare se supune obligatoriu procesului de evaluare externă, în vederea autorizării de funcţionare provizorie, înainte de a începe să activeze.

(2) Autorizarea de funcţionare provizorie a programelor de studii din învăţămîntul superior expiră după prima promoţie de absolvenţi.

(3) Acreditării sînt supuse atît instituţia de învăţămînt superior, cît şi programele de studii.

(4) În învăţămîntul superior, acreditarea programelor de studii superioare de licenţă (ciclul I) se face pentru fiecare program care conduce la o calificare universitară distinctă.

(5) Instituţiile de învăţămînt superior nu pot obţine autorizare de funcţionare provizorie sau acreditare pentru programele de studii superioare de master şi de doctorat (ciclurile II şi III) dacă nu sînt acreditate programele de studii superioare de licenţă (ciclul I) din acelaşi domeniu.

(6) În instituţiile care nu au drept misiune principală oferirea de programe de studii, evaluarea instituţională se face, exclusiv, pe subdiviziunea administrativă care organizează programele de studii.

(7) Evaluarea externă în vederea autorizării de funcţionare provizorie sau acreditării se declanşează şi se desfăşoară conform metodologiilor elaborate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi aprobate de Guvern.

(8) După obţinerea acreditării, programele de studii şi instituţiile de învăţămînt superior sînt supuse evaluării externe periodic, în vederea reacreditării, cel puţin o dată la 5 ani.

(9) În cazul obţinerii rezultatelor negative la evaluarea externă a instituţiilor de învăţămînt superior, Ministerul Educaţiei propune Guvernului retragerea dreptului de activitate a instituţiilor sau de organizare a programelor de studii, studenţii fiind repartizaţi la programe similare din alte instituţii de învăţămînt pînă la înlăturarea motivelor care au stat la baza rezultatelor negative ale evaluării. Prevederile prezentului alineat se aplică şi programelor de studii superioare de doctorat oferite de organizaţiile din sfera ştiinţei şi inovării, precum şi organizaţiilor respective în ceea ce priveşte organizarea studiilor superioare de doctorat.

(10) Decizia cu privire la autorizarea de funcţionare provizorie, la acreditare, neacreditare

sau la retragerea dreptului de activitate a unei instituţii de învăţămînt superior sau de organizare a unui program de studii se adoptă de Guvern la propunerea Ministerului Educaţiei, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

Articolul 115. Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii
în Învăţămîntul Profesional

(1) Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional este autoritate administrativă de interes naţional, cu personalitate juridică, autonomă faţă de Guvern, independentă în decizii şi organizare, finanţată din bugetul de stat şi din venituri proprii.

(2) Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional are următoarele atribuţii şi responsabilităţi:

a) realizează politicile statului în domeniul calităţii învăţămîntului profesional tehnic, superior şi al calităţii în formarea continuă;

b) elaborează, în conformitate cu standardele europene în domeniu, şi face publică propria metodologie de evaluare şi acreditare a instituţiilor ofertante de programe de formare profesională şi a programelor acestora pe care o propune spre aprobare Guvernului;

c) formulează şi revizuieşte periodic, în baza bunelor practici europene şi internaţionale, standardele de acreditare, standardele naţionale de referinţă şi indicatorii de performanţă utilizaţi la evaluarea şi asigurarea calităţii în învăţămînt;

d) evaluează, pe bază contractuală, instituţiile ofertante de programe de formare profesională, precum şi programele acestora, în vederea autorizării de funcţionare provizorie, acreditării şi reacreditării în învăţămîntul profesional tehnic, în învăţămîntul superior şi în formarea continuă;

e) efectuează, în bază contractuală, la solicitarea Ministerului Educaţiei, evaluarea calităţii unor programe şi instituţii ofertante de programe de formare profesională în învăţămîntul profesional tehnic, superior şi în formarea continuă;

f) asigură obiectivitatea şi validitatea rezultatelor obţinute în procesul evaluării externe a instituţiilor ofertante de programe şi a programelor acestora;

g) asigură transparenţa în procesul de evaluare externă, inclusiv prin publicarea rezultatelor evaluării;

h) elaborează şi publică lucrări în domeniul evaluării şi acreditării instituţiilor de învăţămînt;

i) publică manuale, ghiduri metodice, lucrări de sinteză a bunelor practici de evaluare şi de asigurare internă şi externă a calităţii;

j) elaborează Codul de etică profesională a experţilor antrenaţi în evaluare;

k) prezintă Guvernului raportul anual de activitate şi îl publică pe pagina sa web oficială;

l) elaborează periodic rapoarte de autoevaluare a calităţii propriei activităţi în vederea pregătirii evaluării externe de către agenţii similare din alte ţări;

m) colaborează cu agenţii similare din alte ţări pentru dezvoltarea şi aplicarea de măsuri eficiente de îmbunătăţire a calităţii programelor de formare profesională;

n) face demersurile necesare ca, în cel mult 3 ani de la înfiinţare, să fie înscrisă în Registrul European pentru Asigurarea Calităţii în Învăţămîntul Superior.

(3) În exercitarea atribuţiilor, Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional are următoarele drepturi:

a) să antreneze colaboratori externi, experţi în domeniul său de activitate, remuneraţi;

b) să alcătuiască, în baza unei metodologii transparente şi folosind criterii de competenţă şi competitivitate, propriul registru de evaluatori, pe care îi pregăteşte metodologic şi îi deleagă pentru efectuarea misiunilor de evaluare externă a calităţii;

c) să verifice, la încheierea misiunii de evaluare, respectarea metodologiei de evaluare aplicate de experţi;

d) să informeze instituţia evaluată şi Ministerul Educaţiei despre rezultatele evaluării externe.

(4) Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional se constituie

din:
a) Consiliul de conducere;
b) comisiile de profil;
c) aparatul administrativ.

(5) În cadrul Agenţiei Naţionale de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional funcţionează subdiviziunea de evaluare a programelor şi a instituţiilor ofertante de programe de formare profesională din învăţămîntul superior, subdiviziunea de acreditare a programelor şi instituţiilor ofertante de programe de formare profesională din învăţămîntul superior, subdiviziunea dedicată învăţămîntului profesional tehnic, precum şi alte subdiviziuni necesare pentru realizarea atribuţiilor sale, constituite de către Consiliul de conducere.

(6) Pe lîngă subdiviziuni funcţionează, conform regulamentului propriu de organizare şi funcţionare, comisii pe specialităţi, care îşi întocmesc registre de experţi-evaluatori pe bază de concurs deschis.

(7) Conducerea executivă a Agenţiei Naţionale de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional este exercitată de către preşedintele Consiliului de conducere, asistat de vicepreşedinte şi secretarul general.

(8) Consiliul de conducere este constituit din 15 membri: cadre cu funcţii ştiinţifico-didactice şi ştiinţifice şi cîte un reprezentant al studenţilor şi al mediului de afaceri. Membrii Consiliului de conducere nu pot deţine funcţii de demnitate publică, funcţia de rector sau de director al instituţiei de învăţămînt.

(9) Membrii Consiliului de conducere sînt selectaţi prin concurs deschis, jurizat internaţional, din rîndul tuturor celor interesaţi, pentru un mandat de 4 ani, care poate fi reînnoit o singură dată. Concursul este organizat de membrii Consiliului de conducere.

(10) La fiecare 4 ani sînt aleşi 8 membri noi ai Consiliului de conducere.

(11) Preşedintele, vicepreşedintele şi secretarul general al Consiliului de conducere sînt aleşi din rîndul membrilor acestuia, pentru un mandat de 4 ani.

(12) Atribuţiile preşedintelui, vicepreşedintelui, secretarului general şi ale comisiilor de profil, condiţiile, procedurile de selectare şi desemnare a membrilor Consiliului de conducere şi ai comisiilor de profil, structura şi efectivul-limită ale aparatului administrativ, precum şi taxele percepute pentru procedurile de evaluare se stabilesc de Consiliul de conducere prin Regulamentul de organizare şi funcţionare al Agenţiei Naţionale de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional şi se aprobă de Guvern.

Capitolul IV. Cercetarea ştiinţifică în învăţămîntul superior

Articolul 116. Cercetarea ştiinţifică

(1) În instituţiile ofertante de programe de învătămînt superior, activitatea de cercetare, dezvoltare şi inovare şi de creaţie artistică se realizează în scopul producerii de cunoaştere şi al formării profesionale a specialiştilor de înaltă calificare.

(2) În instituţiile de învăţămînt superior, activităţile de cercetare, dezvoltare şi inovare se efectuează în cadrul catedrelor, departamentelor, laboratoarelor şi altor unităţi proprii şi/sau în parteneriat cu alte instituţii, agenţi economici sau autorităţi publice.

(3) Finanţarea cercetării în instituţiile ofertante de programe de master şi doctorat se face, în baza criteriilor de calitate şi performanţă, prin mecanisme distincte, stabilite printr-un regulament aprobat de Guvern, şi din alte surse legal constituite.

(4) Modul de organizare şi desfăşurare a cercetării ştiinţifice în instituţiile de învăţămînt superior se reglementează prin Carta universitară, prin regulamentele de organizare şi funcţionare a şcolii doctorale, a programelor de studii superioare de doctorat, aprobate de senat, şi prin alte acte normative.

(5) Finanţarea de la bugetul de stat a proiectelor de cercetare, dezvoltare şi inovare, de creaţie artistică şi sport se efectuează, exclusiv, pe bază de concurs, organizat de autoritatea naţională pentru cercetare, dezvoltare şi inovare.

(6) Pentru activităţile de cercetare desfăşurate, instituţiile de învăţămînt superior pot beneficia de finanţare instituţională acordată, prin concurs, în baza evaluării relevanţei

internaţionale şi a impactului economic şi social al rezultatelor obţinute. Condiţiile concursului, metodologia evaluării relevanţei internaţionale şi a impactului economic şi social, inclusiv volumul finanţării instituţionale, se stabilesc de autoritatea naţională pentru cercetare, dezvoltare şi inovare şi se aprobă de Guvern.

(7) Instituţiile de învăţămînt superior sînt deţinătoare de drept a proprietăţii intelectuale generate din propria activitate de cercetare finanţată de la bugetul de stat şi sînt autonome în valorificarea rezultatelor cercetărilor ştiinţifice.

(8) Instituţiile de învăţămînt superior şi instituţiile de cercetare ofertante de programe de studii superioare au obligaţia de a recompensa autorii rezultatelor de cercetare care au devenit obiect al dreptului de proprietate intelectuală cu cel puţin 15% din veniturile obţinute prin comercializarea acestora.

(9) Pentru cadrele didactice din învăţămîntul superior în domeniul artelor sau sportului, activitatea de creaţie artistică sau în domeniul sportului poate substitui activitatea de cercetare ştiinţifică.

Capitolul V. Personalul din învăţămîntul superior

Articolul 117. Categoriile de personal

(1) Personalul din învăţămîntul superior se constituie din:

a) personal ştiinţifico-didactic: lector universitar, conferenţiar universitar, profesor universitar;

b) personal ştiinţific: cercetător ştiinţific, cercetător ştiinţific superior, cercetător ştiinţific coordonator, cercetător ştiinţific principal;

c) personal didactic: asistent universitar, formator, maestru de concert, maistru de instruire, antrenor;

d) personal didactic auxiliar: bibliotecar, informatician, laborant metodist, acompaniator;

e) alte categorii de personal: personal administrativ şi tehnic, secretar-referent, tehnician, inginer-tehnician, medic, asistent medical, precum şi personal auxiliar şi de deservire.

(2) În învăţămîntul superior sînt următoarele titluri:

a) ştiinţifice – doctor şi doctor habilitat;

b) ştiinţifico-didactice – conferenţiar universitar şi profesor universitar.

(3) Titlurile ştiinţifico-didactice de conferenţiar universitar şi de profesor universitar se conferă de către senatul instituţiei de învăţămînt superior, în funcţie de domeniul ştiinţific, şi se confirmă de către autoritatea naţională abilitată pentru confirmarea titlurilor ştiinţifice.

(4) Conferirea titlurilor ştiinţifico-didactice se reglementează printr-un regulament elaborat de Ministerul Educaţiei şi aprobat de Guvern.

(5) Personalului din învăţămîntul superior i se garantează dreptul la libertate academică în conformitate cu prevederile Cartei universitare.

(6) Personalul din învăţămîntul superior are drepturi şi îndatoriri care decurg din Carta universitară, din contractul individual de muncă, precum şi din legislaţia în vigoare.

(7) Protecţia drepturilor salariaţilor, precum şi a drepturilor de proprietate intelectuală asupra rezultatelor creaţiei ştiinţifice, culturale sau artistice este garantată şi se asigură în conformitate cu prevederile Cartei universitare şi cu legislaţia în vigoare.

(8) Personalul ştiinţifico-didactic şi ştiinţific are dreptul de a publica studii, articole, volume sau opere de artă, de a candida la obţinerea de granturi naţionale şi internaţionale, fără restricţii ale libertăţii academice.

Articolul 118. Ocuparea funcţiilor didactice, ştiinţifico-didactice şi ştiinţifice

(1) Funcţiile didactice, ştiinţifico-didactice şi ştiinţifice în învăţămîntul superior se ocupă prin concurs, în conformitate cu regulamentul-cadru aprobat de Ministerul Educaţiei.

(2) Angajarea prin cumul a personalului didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific se realizează în baza echivalării funcţiilor, după cum urmează:

a) funcţia de cercetător ştiinţific se echivalează cu funcţia de asistent universitar şi viceversa;

b) funcţia de cercetător ştiinţific superior se echivalează cu funcţia de lector universitar şi

viceversa;

c) funcţia de cercetător ştiinţific coordonator se echivalează cu funcţia de conferenţiar universitar şi viceversa;

d) funcţia de cercetător ştiinţific principal se echivalează cu funcţia de profesor universitar şi viceversa.

Articolul 119. Normarea activităţii ştiinţifico-didactice
şi de cercetare

(1) Norma ştiinţifico-didactică se constituie din:

a) activitatea didactică auditorială (contact direct cu studenţii), realizată prin:

– ore de curs;

– seminare, lucrări de laborator, lucrări practice, lucrări de proiectare, stagii didactice/clinice şi alte forme aprobate de senat;

b) activitatea didactică neauditorială, realizată prin:

– conducerea stagiilor de practică;

– conducerea activităţilor didactico-artistice sau sportive;

– conducerea proiectelor sau tezelor de licenţă, de master, de doctorat;

– monitorizarea activităţii individuale a studenţilor;

– activităţi de evaluare şi monitorizare;

– consultaţii, ghidare directă a activităţii individuale a studentului;

– alte activităţi prevăzute de regulamentele instituţionale;

c) activitatea de cercetare, transfer tehnologic, de creaţie artistică şi sportivă, realizată prin:

– efectuarea cercetărilor ştiinţifice sau realizarea creaţiei artistice;

– elaborarea de curricula;

– elaborarea produselor de program;

– publicarea articolelor ştiinţifice;

– brevetarea rezultatelor cercetării;

– elaborarea şi editarea monografiilor, culegerilor ştiinţifice;

– realizarea tezelor de doctorat;

– realizarea creaţiilor componistice, literare, de arte plastice, decorative sau design;

– montarea spectacolelor;

– realizarea rolurilor centrale în producţii teatrale, cinematografice şi/sau televizate;

– participarea la proiecte ştiinţifice şi coordonarea de proiecte ştiinţifice;

– participarea la conferinţe ştiinţifice, festivaluri artistice şi competiţii sportive;

– alte activităţi prevăzute de regulamentele instituţionale;

d) activitatea metodică, realizată prin:

– pregătirea pentru predarea cursului;

– elaborarea suporturilor de curs;

– proiectarea didactică a activităţilor, inclusiv a celor individuale;

– elaborarea de curricula;

– elaborarea recomandărilor metodice pentru studenţi;

– elaborarea metodologiilor şi a testelor de evaluare a rezultatelor academice;

– conducerea seminarelor metodologice;

– alte activităţi prevăzute de regulamentele instituţionale.

(2) Norma activităţii de cercetare pentru cadrele ştiinţifice titulare se stabileşte în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(3) Activitatea didactică se cuantifică în ore convenţionale în cadrul unei unităţi de timp, de regulă săptămînă, semestru, an.

(4) În învăţămîntul superior, unitatea de timp pentru curs, seminar, activităţi de laborator şi lucrări practice este de 2 ore convenţionale. Ora convenţională în învăţămîntul superior constituie 45 de minute.

(5) Activităţile incluse în norma ştiinţifico-didactică şi prevăzute la alin. (1) lit. b), c) şi d) se cuantifică în ore convenţionale în baza metodologiei aprobate de senatul instituţiei de

învăţămînt superior, în funcţie de profil şi specializare.

(6) Norma didactică anuală a personalului didactic include şi ghidarea directă a activităţii individuale a studentului.

(7) În norma didactică a asistentului universitar nu pot fi incluse ore de curs.

(8) Suma totală a orelor de muncă dintr-o normă ştiinţifico-didactică, realizată prin cumularea activităţilor menţionate la alin. (1), este de 35 de ore astronomice pe săptămînă.

(9) Senatul instituţiei de învăţămînt superior stabileşte diferenţiat norma ştiinţifico-didactică, în baza propriei metodologii.

(10) Norma de activitate a altor categorii de personal din învăţămîntul superior se stabileşte în conformitate cu Codul muncii.

(11) Personalul de conducere din învăţămîntul superior (rector, prorector, decan, şef de departament sau şef de catedră) poate cumula funcţii ştiinţifico-didactice şi ştiinţifice în conformitate cu regulamentele instituţionale.

(12) Norma didactică constituită din activităţile prevăzute la alin. (1) lit. a) şi b) poate fi redusă pentru realizarea activităţilor prevăzute la alin. (1) lit. c) şi d), în baza metodologiei aprobate de senat.

Articolul 120. Evaluarea personalului didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific

(1) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică şi de cercetare din învăţămîntul superior face parte din sistemul de asigurare a calităţii şi se realizează periodic în conformitate cu regulamentele instituţionale.

(2) Evaluarea personalului implicat în activitatea didactică şi de cercetare din învăţămîntul superior se efectuează în funcţie de performanţele didactice, performanţele de cercetare, participarea la viaţa academică, de alte criterii prevăzute în regulamentul instituţional.

(3) Evaluarea personalului ştiinţifico-didactic este realizată de către:

a) administraţia instituţiei;

b) şeful de departament sau catedră;

c) comisia de asigurare a calităţii;

d) colegi şi experţi;

e) studenţi;

f) alte structuri abilitate.

(4) Evaluarea personalului ştiinţifico-didactic de către studenţi este obligatorie.

TITLUL VI
ÎNVĂŢĂMÎNTUL SUPERIOR MEDICAL ŞI FARMACEUTIC. ÎNVĂŢĂMÎNTUL ÎN DOMENIILE MILITĂRIEI, SECURITĂŢII ŞI ORDINII PUBLICE

Articolul 121. Învăţămîntul superior medical şi farmaceutic

(1) Învăţămîntul superior medical şi farmaceutic se realizează în instituţii de învăţămînt publice acreditate sau autorizate provizoriu prin studii superioare integrate de specialitate şi studii de rezidenţiat şi formare profesională medicală continuă.

(2) Programele de studii superioare în domeniul medical şi farmaceutic se organizează în exclusivitate ca învăţămînt cu frecvenţă, cu durata de 4–6 ani, pentru fiecare semestru alocîndu-se cîte 30 de credite de studii transferabile.

(3) Admiterea în programele de studii superioare în domeniul medical şi farmaceutic se face în baza diplomei de bacalaureat, prin concurs, conform criteriilor stabilite de Ministerul Educaţiei prin coordonare cu Ministerul Sănătăţii.

(4) Programele de studii superioare în domeniul medical şi farmaceutic corespund nivelului 7 ISCED şi se finalizează cu susţinerea examenului de absolvire şi cu eliberarea diplomei de licenţă în medicină sau în farmacie, care conferă dreptul de participare la concursul de admitere la studii de rezidenţiat, de înscriere la programele de studii superioare

de doctorat şi permite angajarea pe piaţa muncii conform cadrului ocupaţional.

(5) Studiile de rezidenţiat se organizează cu durata de 2–5 ani de către Ministerul Sănătăţii şi au ca obiectiv formarea profesională obligatorie a medicilor şi farmaciştilor pe specialităţi.

(6) Admiterea la studii de rezidenţiat se organizează prin concurs, conform criteriilor stabilite de Ministerul Sănătăţii prin coordonare cu Ministerul Educaţiei.

(7) Studiile de rezidenţiat se finalizează cu susţinerea examenului de absolvire şi cu eliberarea diplomei de medic specialist, care conferă dreptul de a desfăşura activitate practică independentă conform calificării obţinute şi de a urma studiile de secundariat clinic.

(8) Studiile de secundariat clinic se organizează cu durata de 2 ani de către Ministerul Sănătăţii şi au ca obiectiv formarea profesională aprofundată a medicilor specialişti.

(9) Studiile de secundariat clinic se finalizează cu susţinerea examenului de absolvire şi cu eliberarea unui certificat care conferă dreptul de a desfăşura activitate practică independentă conform calificării obţinute.

(10) Formarea continuă în domeniul medical şi farmaceutic este obligatorie pe parcursul întregii activităţi profesionale şi se organizează sub diverse forme de instruire reglementate de Ministerul Sănătăţii.

Articolul 122. Învăţămîntul în domeniile milităriei,
securităţii şi ordinii publice

(1) Învăţămîntul în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice este parte integrantă a sistemului naţional de învăţămînt.

(2) Învăţămîntul în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice se organizează şi se realizează în conformitate cu prevederile prezentului cod, cu regulamentele-cadru elaborate de autorităţile de resort, prin coordonare cu Ministerul Educaţiei, şi aprobate de Guvern, precum şi în conformitate cu regulamentele instituţionale.

(3) Învăţămîntul în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice asigură:

a) formarea, specializarea şi perfecţionarea profesională a ofiţerilor şi a subofiţerilor pentru autorităţile administraţiei publice centrale şi alte structuri ale statului din domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice;

b) specializarea şi perfecţionarea profesională a personalului civil care activează în autorităţile administraţiei publice centrale şi în alte structuri ale statului din domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice;

c) organizarea şi desfăşurarea cercetării ştiinţifice în domeniile de interes pentru ministere şi alte structuri ale sistemelor de apărare, de securitate şi de ordine publică;

d) servicii de consultanţă, suport ştiinţific şi expertiză în domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice pentru structurile guvernamentale şi nonguvernamentale, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(4) Înfiinţarea, reorganizarea şi lichidarea instituţiilor de învăţămînt în domeniile milităriei şi securităţii se efectuează de Guvern, cu aprobarea Preşedintelui Republicii Moldova, în conformitate cu prezentul cod şi cu alte acte normative în vigoare.

(5) Înfiinţarea, reorganizarea şi lichidarea instituţiilor de învăţămînt în domeniul ordinii publice se efectuează de Guvern, în conformitate cu prezentul cod şi cu alte acte normative în vigoare.

(6) Instituţiile de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice se subordonează autorităţilor de resort respective.

(7) Învăţămîntul în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice se organizează în instituţii publice de învăţămînt profesional tehnic, de învăţămînt superior – de licenţă, de master şi de doctorat – şi de formare profesională continuă, cu finanţare de la bugetul de stat şi cu taxă, în condiţiile prevăzute de legislaţia în vigoare.

(8) Structura organizatorică a învăţămîntului în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice este elaborată de consiliul profesoral şi senatul instituţiei de învăţămînt şi aprobată de autoritatea în a cărei subordine se află instituţia respectivă.

(9) Planul de pregătire a cadrelor de specialitate în instituţiile de învăţămînt în domeniile

milităriei, securităţii şi ordinii publice se aprobă anual de Guvern, la propunerea autorităţilor în a căror subordine se află instituţiile respective.

(10) Planurile de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice se elaborează de instituţiile de învăţămînt şi se coordonează cu autorităţile în a căror subordine se află instituţiile respective şi cu Ministerul Educaţiei.

(11) Diploma de absolvire a instituţiei de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice şi titlurile acordate oferă deţinătorului dreptul să ocupe, după trecerea în rezervă, funcţii echivalente cu cele care pot fi ocupate de absolvenţi ai instituţiilor de învăţămînt, cu profil înrudit şi de acelaşi nivel, din afara domeniilor milităriei, securităţii şi ordinii publice.

(12) Pentru reglementarea internă şi aplicarea prevederilor prezentului cod, cu referinţă la specificul învăţămîntului în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice, autorităţile administraţiei publice centrale şi alte structuri ale statului din domeniile apărării, securităţii şi ordinii publice pot elabora şi aproba acte normative departamentale proprii.

(13) Modul de selectare şi condiţiile de admitere a candidaţilor în instituţiile de învăţămînt în domeniile milităriei, securităţii şi ordinii publice se stabilesc de autorităţile în a căror subordine se află instituţiile respective, prin actele normative departamentale corespunzătoare, în funcţie de specificul serviciului şi învăţămîntului în domeniile respective, în corelare cu cadrul general de organizare a admiterii în învăţămîntul naţional.

(14) Pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei se efectuează în conformitate cu prevederile Constituţiei Republicii Moldova, ale prezentului cod, ale altor acte normative cu privire la apărare, precum şi ale acordurilor internaţionale la care Republica Moldova este parte.

(15) Instruirea rezerviştilor şi a recruţilor se realizează în cadrul centrelor de instruire militară, cu aprobarea Ministerului Apărării.

TITLUL VII
ÎNVĂŢAREA PE TOT PARCURSUL VIEŢII
Capitolul I. Dispoziţii generale

Articolul 123. Cadrul general al învăţării pe tot parcursul vieţii

(1) Învăţarea pe tot parcursul vieţii include activităţile de învăţare realizate de o persoană pe parcursul vieţii, în scopul formării sau dezvoltării competenţelor din perspectivă personală, civică, socială şi profesională.

(2) Învăţarea pe tot parcursul vieţii cuprinde învăţămîntul general, profesional-tehnic şi superior, precum şi formarea profesională continuă a adulţilor.

(3) Programele de formare profesională continuă în cadrul învăţării pe tot parcursul vieţii se supun evaluării în vederea acreditării sau autorizării de funcţionare provizorie, în condiţiile legii.

(4) Decizia cu privire la autorizarea de funcţionare provizorie, la acreditare, neacreditare sau la retragerea dreptului de organizare a unui program de formare profesională continuă se adoptă de Ministerul Educaţiei, în baza rezultatelor evaluării efectuate de Agenţia Naţională de Asigurare a Calităţii în Învăţămîntul Profesional.

(5) Învăţarea pe tot parcursul vieţii se realizează în contexte de educaţie formală, nonformală şi informală.

(6) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei formale reprezintă un proces instituţionalizat, structurat şi bazat pe o proiectare curriculară explicită.

(7) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei nonformale este învăţarea integrată în cadrul unor activităţi planificate, cu obiective de învăţare care nu urmează în mod explicit un curriculum.

(8) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei informale reprezintă rezultatul unor activităţi zilnice legate de muncă, mediul familial, timpul liber şi nu este organizată sau structurată din punct de vedere al obiectivelor, duratei ori sprijinului pentru învăţare.

(9) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei nonformale, care poate fi

diferită ca durată, şi învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei informale depind de intenţia celui care învaţă şi nu conduc în mod automat la certificarea cunoştinţelor şi competenţelor dobîndite.

(10) Certificarea cunoştinţelor şi competenţelor dobîndite în contexte de educaţie nonformală şi informală poate fi făcută de structuri abilitate în acest sens, în baza unui regulament aprobat de Ministerul Educaţiei.

Articolul 124. Modalităţi de realizare a învăţării pe tot parcursul vieţii

(1) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei formale se poate realiza în următoarele instituţii sau organizaţii:

a) instituţii de învăţămînt general, profesional tehnic şi superior;

b) instituţii sau organizaţii publice şi private care oferă servicii de educaţie şi programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate;

c) întreprinderi sau organizaţii care oferă propriilor angajaţi programe de formare profesională, autorizate provizoriu sau acreditate.

(2) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei nonformale se poate realiza în următoarele instituţii sau organizaţii:

a) instituţiile şi organizaţiile menţionate la alin. (1);

b) instituţii extraşcolare;

c) centre de îngrijire şi protecţie a copilului;

d) întreprinderi;

e) instituţii culturale;

f) asociaţii profesionale, culturale, sindicale;

g) organizaţii nonguvernamentale;

h) alte organizaţii.

(3) Învăţarea pe tot parcursul vieţii în contextul educaţiei informale se realizează prin activităţi organizate în familie, la locul de muncă, în comunitate, în reţele sociale, prin activităţi de voluntariat, sportive, culturale etc. şi poate conduce la formarea de competenţe şi calificări.

Articolul 125. Finanţarea învăţării pe tot parcursul vieţii

(1) Statul garantează accesul şi susţine, inclusiv financiar, învăţarea pe tot parcursul vieţii.

(2) Finanţarea învăţării pe tot parcursul vieţii se realizează din surse publice şi/sau private, în bază de parteneriat public-privat, prin finanţare şi cofinanţare de către angajatori, organizaţii nonguvernamentale, din fonduri nerambursabile în cadrul programelor internaţionale, precum şi prin contribuţia beneficiarilor.

Capitolul II. Formarea continuă a adulţilor

Articolul 126. Organizarea formării continue a adulţilor

(1) Formarea continuă a adulţilor include:

a) educaţia generală, prin care se asigură dezvoltarea generală a adulţilor sub aspect cultural, socioeconomic, tehnologic, ecologic;

b) formarea profesională continuă, prin care se înţelege orice proces de instruire în cadrul căruia un salariat, avînd deja o calificare ori o profesie, îşi completează competenţele profesionale prin aprofundarea cunoştinţelor în domeniul specialităţii de bază sau prin deprinderea unor noi metode sau procedee aplicate în cadrul specialităţii respective.

(2) Statul garantează adulţilor formarea competenţelor digitale de bază, în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.

(3) Formarea continuă a adulţilor se realizează în conformitate cu Regulamentul de formare continuă a adulţilor, aprobat de Guvern.

(4) Formele de organizare a formării continue a adulţilor sînt:

a) cu frecvenţă;

b) cu frecvenţă redusă;
c) la distanţă.

Articolul 127. Finanţarea formării continue a adulţilor

Formarea continuă a adulţilor se finanţează din mijloace achitate de persoane fizice şi juridice, din mijloace ale asociaţiilor profesionale şi ale patronatelor, din sponsorizări, donaţii, taxe pentru studii, contribuţii personale, fonduri externe (proiecte) şi din alte surse legale.

TITLUL VIII
UNITĂŢI CONEXE ŞI SERVICII ADIACENTE
ÎN SISTEMUL EDUCAŢIONAL

Articolul 128. Bibliotecile din învăţămînt

(1) Bibliotecile din instituţiile de învăţămînt sînt parte integrantă a sistemului de învăţămînt şi participă la activitatea didactică, cultural-educativă, de cercetare şi perfecţionare. Bibliotecile contribuie, prin mijloace specifice, la procesul de instruire, formare şi cercetare ce se desfăşoară în instituţia de învăţămînt.

(2) Biblioteca din instituţia de învăţămînt are ca obiectiv principal asigurarea posibilităţilor de informare, documentare, lectură, recreere şi studiu elevilor, studenţilor, cadrelor didactice, cercetătorilor, personalului nedidactic şi auxiliar, prin oferirea accesului nelimitat la fondul de carte.

(3) Bibliotecarii din învăţămînt beneficiază de facilităţi şi pot aspira la categorii de calificare în conformitate cu legislaţia în vigoare. Pentru categoriile de calificare se acordă un spor la salariu stabilit prin acte normative aprobate de Guvern.

(4) Bibliotecile din învăţămînt funcţionează în baza unui regulament-cadru, aprobat de Ministerul Educaţiei, şi a altor acte normative în domeniu.

(5) Bibliotecile din instituţiile de învăţămînt pot crea consorţii pentru achiziţia partajată şi utilizarea în comun a surselor documentare (baze de date, reviste electronice).

(6) La nivel naţional pot fi organizate biblioteci şcolare virtuale cu funcţii de e-learning, cu fonduri de curricula şcolare, proiecte didactice, ghiduri metodologice, manuale electronice, exemple de teste docimologice etc.

Articolul 129. Centrul Republican de Asistenţă Psihopedagogică şi serviciile locale de asistenţă psihopedagogică

(1) Centrul Republican de Asistenţă Psihopedagogică este subordonat Ministerului Educaţiei şi are drept scop:

a) acordarea de asistenţă psihopedagogică la nivel naţional;

b) monitorizarea activităţii serviciilor locale de asistenţă psihopedagogică şi oferirea de asistenţă metodologică acestora;

c) elaborarea şi adaptarea instrumentarului de evaluare şi/sau diagnosticare a dezvoltării copilului;

d) elaborarea metodologiei de acordare a asistenţei copiilor cu cerinţe educaţionale speciale şi copiilor în situaţie de risc, destinată cadrelor didactice, psihologilor din instituţiile de învăţămînt general, cadrelor didactice de sprijin;

e) prevenirea problemelor în dezvoltarea copilului în situaţie de risc şi asistarea metodologică a autorităţilor administraţiei publice locale şi familiei copilului în procesul de incluziune şcolară.

(2) Serviciile locale de asistenţă psihopedagogică sînt organizate în cadrul organelor locale de specialitate în domeniul învăţămîntului şi au ca obiectiv:

a) evaluarea situaţiei copiilor;

b) acordarea de asistenţă psihopedagogică copiilor;

c) constatarea cerinţelor educaţionale speciale şi elaborarea de recomandări privind măsurile de intervenţie şi serviciile de sprijin pentru incluziunea educaţională.

(3) Activitatea Centrului Republican de Asistenţă Psihopedagogică şi a serviciilor locale de asistenţă psihopedagogică este reglementată de Guvern.

Articolul 130. Centrele de ghidare şi consiliere
în carieră

(1) Centrele de ghidare şi consiliere în carieră au misiunea de a susţine elevii şi studenţii în procesul de proiectare a carierei şi de realizare a educaţiei pentru carieră.

(2) Centrele de ghidare şi consiliere în carieră pot fi înfiinţate de autorităţile administraţiei publice locale, Agenţia Naţională pentru Ocuparea Forţei de Muncă, instituţiile de învăţămînt, organizaţiile nonguvernamentale, precum şi de alţi prestatori de astfel de servicii privaţi.

TITLUL IX
RESURSELE UMANE ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂŢĂMÎNT
Capitolul I. Personalul didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere

Articolul 131. Prevederi generale

(1) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere din învăţămînt are misiunea să asigure realizarea standardelor educaţionale de stat de educaţie generală şi de formare profesională iniţială şi continuă.

(2) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere poate obţine grade didactice şi manageriale, titluri ştiinţifice şi titluri ştiinţifico-didactice în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(3) Personalul didactic din învăţămîntul general şi profesional tehnic care confirmă un stagiu de activitate de 30 de ani în învăţămînt sau care a atins vîrsta de pensionare îşi păstrează gradul didactic deţinut.

(4) Pentru gradele didactice şi manageriale şi pentru titlurile ştiinţifice se acordă spor la salariu conform actelor normative aprobate de Guvern.

(5) În instituţiile de învăţămînt superior, cel puţin 50% din funcţiile ştiinţifico-didactice trebuie să fie ocupate de cadre didactice titulare.

Articolul 132. Cerinţele minime de calificare pentru
ocuparea funcţiilor didactice
şi ştiinţifico-didactice

(1) Cerinţele minime de calificare pentru ocuparea funcţiilor didactice sînt:

a) în educaţia timpurie – deţinerea unei calificări în domeniu de cel puţin nivelul 5 ISCED – învăţămînt profesional tehnic postsecundar nonterţiar;

b) în învăţămîntul primar şi gimnazial – deţinerea unei calificări în domeniu de cel puţin nivelul 6 ISCED – studii superioare de licenţă, precum şi promovarea modulului psihopedagogic;

c) în învăţămîntul liceal – deţinerea unei calificări în domeniu de cel puţin nivelul 7 ISCED – studii superioare de master, precum şi promovarea modulului psihopedagogic;

d) în învăţămîntul profesional tehnic – deţinerea unei calificări de cel puţin nivelul 5 ISCED – învăţămînt profesional tehnic postsecundar nonterţiar, în programe de profil, cu excepţia maiştrilor, precum şi promovarea modulului psihopedagogic;

e) în învăţămîntul superior – deţinerea unei calificări de cel puţin nivelul 7 ISCED – studii superioare de master.

(2) În învăţămîntul de arte şi sport, titlurile onorifice şi premiile obţinute la concursuri naţionale şi internaţionale, recunoscute de organele centrale de resort, conferă dreptul de ocupare a funcţiilor didactice.

(3) Pentru ocuparea unei funcţii ştiinţifico-didactice în învăţămîntul superior este necesară deţinerea unei calificări de nivelul 8 ISCED – studii superioare de doctorat.

(4) Pentru ocuparea funcţiilor didactice, absolvenţii programelor de studii superioare nepedagogice vor urma obligatoriu modulul psihopedagogic corespunzător unui număr de 60 de credite de studii transferabile.

Articolul 133. Formarea profesională continuă

(1) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere este obligatorie pe parcursul întregii activităţi profesionale şi se reglementează de

Guvern.

(2) Dezvoltarea profesională a personalului didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere se realizează în instituţii de învăţămînt superior şi/sau în instituţii de formare profesională continuă, de alţi prestatori de servicii educaţionale, în baza unor programe de formare profesională acreditate, prin:

a) stagii de formare profesională în instituţii de învăţămînt şi cercetare sau organizaţii acreditate din ţară şi de peste hotare;

b) participare, ca parteneri, la proiecte educaţionale şi/sau de cercetare naţionale şi internaţionale;

c) participare cu comunicări şi/sau lucrări la conferinţe, seminare, simpozioane, expoziţii internaţionale.

(3) În cadrul formării profesionale continue realizate prin stagii în instituţii de învăţămînt şi cercetare acreditate, cadrele didactice din învăţămînt pot obţine credite de dezvoltare profesională.

Capitolul II. Drepturi şi obligaţii

Articolul 134. Drepturile şi garanţiile sociale ale personalului didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific

(1) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific are dreptul să aleagă şi să utilizeze atît tehnologiile didactice, manualele şi materialele didactice aprobate de Ministerul Educaţiei, cît şi pe cele alternative, pe care le consideră adecvate realizării standardelor educaţionale de stat.

(2) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific are dreptul:

a) să aleagă şi să fie ales în organele de conducere, administrative şi consultative ale instituţiei de învăţămînt;

b) să i se includă în vechimea de muncă didactică activitatea didactică şi de cercetare desfăşurată anterior în cazul transferului la o instituţie de învăţămînt care oferă programe de studii de alt nivel;

c) să se asocieze în organizaţii sindicale şi profesionale;

d) să solicite, din proprie iniţiativă, acordarea de grade didactice şi titluri ştiinţifice.

(3) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific are dreptul la concediu de odihnă anual în condiţiile prevăzute de Codul muncii.

(4) Personalul didactic din învăţămîntul general beneficiază, în condiţiile legislaţiei în vigoare, de următoarele drepturi şi garanţii sociale:

a) dreptul la reducerea duratei zilei de muncă în primii trei ani de activitate didactică după absolvirea instituţiei de învăţămînt;

b) dreptul, garantat de stat, la stagii de formare profesională în domeniul activităţii didactice, cel puţin o dată la 3 ani;

c) dreptul la compensaţii băneşti anuale pentru procurarea de suporturi didactice, tehnică de calcul, produse software pentru utilizare în activităţi de instruire on-line, pentru dezvoltare profesională, în limita şi în condiţiile stabilite de Guvern.

(5) Absolvenţii instituţiilor de învăţămînt superior şi postsecundar pedagogic, încadraţi în instituţiile de învăţămînt prin repartizare de către Ministerul Educaţiei, beneficiază, în primii trei ani de activitate, de indemnizaţii stabilite de Guvern, din mijloacele bugetului de stat, achitate prin intermediul bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia.

(6) La debutul în carieră, personalul didactic angajat în instituţiile de învăţămînt publice din mediul rural şi centrele raionale beneficiază, în primii trei ani de activitate, de compensarea cheltuielilor pentru închirierea spaţiului locativ, consumul de energie termică şi electrică, din contul bugetului de stat, prin intermediul bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia, în condiţiile stabilite de Guvern.

(7) În primii trei ani de activitate pedagogică, cadrele didactice din instituţiile de învăţămînt general publice beneficiază de sprijin pentru inserţie profesională, inclusiv de

reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcţie, precum şi de asistenţă din partea cadrului didactic mentor.

(8) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific din instituţiile de învăţămînt care s-a evidenţiat prin excelenţă în munca de predare şi educaţie se poate învrednici de distincţii de stat în condiţiile stabilite de legislaţie.

(9) Pentru atragerea absolvenţilor în activitatea didactică şi pentru promovarea profesiei de cadru didactic, autorităţile administraţiei publice locale şi centrale care au instituţii de învăţămînt în subordine pot prevedea garanţii sociale suplimentare pentru cadrele didactice.

Articolul 135. Obligaţiile personalului didactic, ştiinţifico - didactic, ştiinţific şi de conducere

(1) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere are următoarele obligaţii:

a) să asigure calitatea procesului de învăţămînt prin respectarea standardelor educaţionale de stat şi a Curriculumului naţional;

b) să respecte deontologia profesională;

c) să respecte drepturile copiilor, elevilor şi studenţilor;

d) să creeze condiţii optime pentru dezvoltarea potenţialului individual al copilului, elevului şi studentului;

e) să promoveze valorile morale de dreptate, echitate, umanism, patriotism şi alte valori;

f) să colaboreze cu familia şi comunitatea;

g) să îndeplinească obligaţiile prevăzute în contractul individual de muncă şi în fişa postului şi să respecte statutul şi regulamentele instituţionale şi prevederile prezentului cod;

h) să asigure securitatea vieţii şi ocrotirea sănătăţii copiilor, elevilor şi studenţilor în procesul de învăţămînt;

i) să nu admită tratamente şi pedepse degradante, discriminarea sub orice formă şi aplicarea niciunei forme de violenţă fizică sau psihică;

j) să informeze elevii despre toate formele de violenţă şi manifestările comportamentale ale acestora, despre persoanele şi instituţiile la care se pot adresa atunci cînd sînt supuşi unui act de abuz;

k) să discute cu copiii şi elevii, individual şi în grup, despre siguranţa/ bunăstarea lor emoţională şi fizică acasă/în familie şi în instituţie, precum şi în alte locuri frecventate de ei;

l) să intervină pentru a stopa cazurile de abuz şi neglijare a copilului şi/sau să solicite ajutor în cazul în care nu poate interveni de sine stătător;

m) să comunice imediat despre orice caz suspect sau confirmat de abuz, neglijare, exploatare sau trafic al copilului din partea semenilor sau a adulţilor;

n) să nu facă şi să nu admită propagandă şovină, naţionalistă, politică, religioasă, militaristă în procesul educaţional;

o) să nu implice elevii şi studenţii în acţiuni politice (mitinguri, demonstraţii, pichetări);

p) să asigure confidenţialitatea şi securitatea informaţiei care conţine date cu caracter personal, în conformitate cu legislaţia în domeniul protecţiei datelor cu caracter personal;

q) să îşi perfecţioneze continuu calificarea profesională.

(2) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic şi ştiinţific nu poate presta servicii cu plată copiilor, elevilor, studenţilor cu care interacţionează direct la clasă sau în grupa academică în activitatea didactică.

(3) Personalului didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere din învăţămînt îi este interzisă primirea de bani sau de alte foloase sub orice formă din partea elevilor, studenţilor, familiilor acestora, precum şi din partea organizaţiilor obşteşti ale părinţilor.

(4) Personalul didactic, ştiinţifico-didactic, ştiinţific şi de conducere are obligaţia de a raporta Ministerului Educaţiei şi organelor abilitate despre cazurile de abuz asupra copiilor, elevilor şi studenţilor de care au cunoştinţă, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(5) Nerespectarea prevederilor alin. (1)–(4) constituie abatere disciplinară şi se sancţionează conform legislaţiei în vigoare.

(6) Obligaţiile cadrelor didactice şi de conducere din învăţămîntul general şi profesional

tehnic în raport cu elevii, părinţii şi angajaţii instituţiilor de învăţămînt sînt prevăzute în Codul de etică al cadrului didactic.

(7) Codul de etică al cadrului didactic este elaborat şi aprobat de Ministerul Educaţiei, cu consultarea asociaţiilor reprezentative la nivel naţional ale elevilor, părinţilor, cadrelor didactice şi sindicatelor din învăţămînt.

(8) Nerespectarea de către cadrele didactice sau cadrele de conducere din învăţămîntul general şi din cel profesional tehnic a prevederilor Codului de etică a cadrului didactic constituie o încălcare gravă a disciplinei de muncă şi a statutului instituţiei de învăţămînt şi se sancţionează în conformitate cu prevederile acestuia.

Articolul 136. Drepturile elevilor şi studenţilor

(1) Elevii şi studenţii au următoarele drepturi:

a) să aleagă instituţia de învăţămînt în care doresc să înveţe;

b) să fie asiguraţi, în condiţiile legii, cu manuale, asistenţă medicală, alimentaţie, servicii de transport, cămin;

c) să beneficieze, în condiţiile legii, de bursă, al cărei cuantum se stabileşte de Guvern;

d) să îşi expună liber opiniile, convingerile şi ideile;

e) să aibă acces la informaţie;

f) să fie aleşi în structurile de conducere ale instituţiei de învăţămînt şi să participe la evaluarea şi promovarea calităţii învăţămîntului, în condiţiile prevăzute de prezentul cod şi de regulamentele instituţiei;

g) să participe la proiecte şi/sau programe naţionale şi/sau internaţionale de mobilitate academică;

h) să îşi revendice drepturile legale, să constituie asociaţii sau organizaţii care au drept scop apărarea intereselor lor şi să adere la acestea, în conformitate cu legislaţia în vigoare;

i) să beneficieze de garanţiile şi facilităţile prevăzute de legislaţie pentru persoanele care îmbină munca cu studiile în cazul în care sînt încadraţi în cîmpul muncii.

(2) În instituţiile de învăţămînt se pot constitui organe de autoguvernanţă ale elevilor sau studenţilor, care funcţionează în conformitate cu actele normative în vigoare şi cu regulamentele instituţionale.

(3) Studenţii sînt reprezentaţi în senat şi în consiliul facultăţii în proporţie de 1/4 din numărul total al membrilor acestor organe.

(4) Studenţii din învăţămîntul superior au dreptul la scutirea de plata taxei de studii în conformitate cu regulamentele instituţionale.

(5) În caz de incapacitate de continuare a studiilor din motive de sănătate sau din alte motive justificate, elevii şi studenţii au dreptul la concedii academice conform actelor interne ale instituţiilor de învăţămînt profesional tehnic postsecundar nonterţiar şi de învăţămînt superior.

(6) În vederea asigurării dreptului la educaţie al elevilor care au nevoie de asistenţă socială, inclusiv al celor din instituţiile de tip sanatorial sau de tip familial, statul suportă, în condiţiile legislaţiei în vigoare, parţial sau integral, cheltuielile de întreţinere a acestor elevi pe durata şcolarităţii, conform normativelor în vigoare.

(7) Elevii şi studenţii din instituţiile de învăţămînt beneficiază de protecţie şi asistenţă socială şi medicală în condiţiile legii.

(8) Elevii şi studenţii beneficiază şi de alte drepturi consemnate în regulamentele instituţionale.

Articolul 137. Obligaţiile elevilor şi studenţilor

(1) Elevii şi studenţii au următoarele obligaţii:

a) să respecte regulamentele instituţiilor de învăţămînt în care învaţă;

b) să manifeste un comportament civilizat, să respecte normele de convieţuire în comunitatea academică, să păstreze bunurile din patrimoniul instituţiei de învăţămînt.

(2) Elevii au obligaţia să frecventeze învăţămîntul obligatoriu şi să însuşească materiile prevăzute de programele de studii.

(3) Elevii şi studenţii care încalcă prevederile actelor normative în vigoare şi/sau ale

actelor interne ale instituţiilor de învăţămînt sînt pasibili de sancţionare, în funcţie de gravitatea faptei, conform actelor interne ale instituţiilor de îmvăţămînt, pînă la exmatriculare. Elevii din învăţămîntul obligatoriu nu pot fi exmatriculaţi.

Articolul 138. Drepturile şi obligaţiile părinţilor sau altor reprezentanţi legali ai copiilor şi elevilor

(1) Părinţii sau alţi reprezentanţi legali ai copiilor şi elevilor au dreptul:

a) să aleagă instituţia de învăţămînt în care să înscrie copilul;

b) să participe la întocmirea programului de activitate al instituţiei de învăţămînt;

c) să solicite respectarea drepturilor şi libertăţilor copilului în instituţia de învăţămînt;

d) să ia cunoştinţă de organizarea şi conţinutul procesului de învăţămînt, precum şi de rezultatele evaluării cunoştinţelor copiilor lor, în conformitate cu regulamentele instituţionale;

e) să aleagă şi să fie aleşi în organele administrative şi consultative ale instituţiei de învăţămînt;

f) să înfiinţeze asociaţii filantropice ale părinţilor, avînd ca scop principal contribuirea la dezvoltarea instituţiei de învăţămînt.

(2) Părinţii sau alţi reprezentanţi legali ai copiilor şi elevilor au următoarele obligaţii:

a) să asigure educarea copilului în familie şi să creeze condiţii adecvate pentru pregătirea temelor şi frecventarea studiilor, pentru dezvoltarea aptitudinilor, participarea la activităţi extraşcolare şi pentru autoinstruire;

b) să asigure şcolarizarea obligatorie a copiilor de vîrstă şcolară;

c) să colaboreze cu instituţia de învăţămînt, contribuind la realizarea obiectivelor educaţionale;

d) să urmărească, în colaborare cu conducerea instituţiei de învăţămînt şi cadrele didactice, situaţia şcolară şi comportamentul copilului sau elevului în instituţia de învăţămînt.

(3) Părinţii sau alţi reprezentanţi legali ai copiilor care nu manifestă responsabilitate şi nu asigură educarea şi instruirea copilului sînt pasibili de răspundere în conformitate cu legislaţia în vigoare.

TITLUL X
ADMINISTRAREA SISTEMULUI DE ÎNVĂŢĂMÎNT
Capitolul I. Atribuţiile în domeniul educaţiei ale Guvernului şi Ministerului Educaţiei

Articolul 139. Atribuţiile Guvernului în domeniul educaţiei

Guvernul are următoarele atribuţii:

a) aprobă politicile de stat în domeniul educaţiei;

b) organizează elaborarea proiectelor de acte legislative în domeniul educaţiei, le aprobă şi le prezintă Parlamentului spre examinare şi adoptare;

c) adoptă acte normative privind executarea prevederilor legislaţiei în domeniul educaţiei şi asigurarea priorităţii educaţiei;

d) aprobă structura şi efectivul-limită ale Ministerului Educaţiei, precum şi regulamentul de organizare şi funcţionare al acestuia;

e) monitorizează activitatea Ministerului Educaţiei;

f) decide asupra propunerilor Ministerului Educaţiei, ale altor autorităţi administrative centrale şi ale instituţiilor publice privind înfiinţarea, reorganizarea sau lichidarea instituţiilor publice de învăţămînt special, profesional tehnic, superior şi de formare continuă;

g) aprobă planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanţare de la bugetul de stat, pe meserii, specialităţi şi domenii generale de studiu, în instituţiile de învăţămînt profesional tehnic şi superior;

h) aprobă normativele de timp şi de cheltuieli pentru organizarea şi desfăşurarea

examenelor de absolvire în învăţămîntul gimnazial şi liceal şi pentru organizarea şi desfăşurarea evaluării finale în învăţămîntul primar.

Articolul 140. Atribuţiile Ministerului Educaţiei

(1) Ministerul Educaţiei are următoarele atribuţii:

a) elaborează şi promovează politicile de stat în domeniul educaţiei şi cercetării din învăţămîntul superior;

b) elaborează proiecte de acte legislative şi alte acte normative în domeniul educaţiei şi cercetării în învăţămîntul superior şi exercită controlul de stat asupra respectării acestora;

c) realizează conducerea, monitorizarea şi evaluarea sistemului naţional de educaţie, inclusiv a cercetării în învăţămîntul superior;

d) efectuează estimări şi analize ale indicatorilor de randament economic şi performanţă în sistemul naţional de educaţie, pe care le publică pe pagina web oficială a ministerului;

e) elaborează şi aprobă standardele educaţionale de stat şi Curriculumul naţional şi exercită, prin intermediul instituţiilor abilitate, controlul asupra realizării acestora;

f) aprobă procedurile de evaluare a cadrelor didactice şi de conducere din învăţămînt, în vederea conferirii sau confirmării gradelor didactice şi gradelor manageriale, şi asigură controlul respectării acestora;

g) gestionează programele şi proiectele naţionale şi organizează achiziţii publice de bunuri, lucrări şi servicii pentru sectorul educaţional în cadrul programelor naţionale;

h) aprobă manualele şi materialele didactice care urmează a fi utilizate în sistemul de învăţămînt;

i) elaborează şi aprobă pachetul standard de servicii educaţionale în învăţămîntul obligatoriu;

j) elaborează planul strategic de cheltuieli pentru sistemul naţional de educaţie şi cercetare în învăţămîntul superior, în colaborare cu autorităţile administraţiei publice centrale şi locale;

k) elaborează proiectul bugetului de stat pentru instituţiile de învăţămînt şi de cercetare subordonate;

l) elaborează, prin coordonare cu autorităţile interesate, şi aprobă normele de personal, de muncă şi de finanţare în sistemul naţional de educaţie;

m) coordonează şi monitorizează activitatea financiară a instituţiilor de învăţămînt publice subordonate;

n) formulează şi prezintă Guvernului propuneri de perfecţionare a remunerării personalului didactic şi a altor categorii de personal din sistemul de învăţămînt;

o) coordonează activitatea de cercetare în învăţămîntul superior, precum şi în domeniul ştiinţelor educaţiei;

p) coordonează activitatea de formare profesională iniţială şi continuă a cadrelor didactice şi de conducere din învăţămînt;

q) angajează, prin concurs, şi eliberează din funcţie directorii instituţiilor publice de învăţămînt special şi profesional tehnic, precum şi directorii altor instituţii publice de învăţămînt subordonate;

r) adresează autorităţilor administraţiei publice locale propuneri argumentate de încetare a raporturilor de muncă ale unor şefi ai organelor locale de specialitate în domeniul învăţămîntului sau ale unor directori ai instituţiilor de învăţămînt;

s) iniţiază şi încheie acorduri internaţionale de colaborare în domeniul educaţiei şi cercetării în învăţămîntul superior, în condiţiile legislaţiei în vigoare;

t) organizează procesul de recunoaştere şi echivalare a actelor de studii eliberate de instituţiile de învăţămînt din străinătate şi a calificărilor acordate de acestea;

u) negociază şi semnează convenţiile colective din domeniul învăţămîntului;

v) asigură, în mod gratuit, copiii din grupele pregătitoare cu materiale didactice, elevii din învăţămîntul primar cu manuale şcolare, copiii, elevii şi studenţii cu cerinţe educaţionale speciale care urmează studiile în instituţiile de învăţămînt general, profesional tehnic şi superior cu sisteme/forme alternative de comunicare, de scriere, de citire şi orientare, ţinînd

seama de necesităţile individuale ale acestora;

w) propune candidaturi pentru conferirea distincţiilor de stat;

x) elaborează şi publică pe pagina sa web oficială raportul anual de activitate al ministerului;

y) asigură planificarea, crearea şi menţinerea în stare funcţională a Sistemului Informaţional Automatizat al Educaţiei;

z) asigură actualizarea periodică şi controlează corectitudinea informaţiilor introduse în Sistemul Informaţional Automatizat al Educaţiei;

z^1) exercită alte atribuţii stabilite de legislaţie şi de regulamentul său de organizare şi funcţionare.

(2) Pentru exercitarea atribuţiilor în sfera de competenţă, Ministerul Educaţiei poate constitui consilii, comisii, grupuri de experţi şi alte organe consultative.

Capitolul II. Atribuţiile autorităţilor administraţiei publice locale în domeniul educaţiei

Articolul 141. Atribuţiile autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia în domeniul educaţiei

(1) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia, în limitele competenţelor stabilite de legislaţie, au următoarele atribuţii în domeniul educaţiei:

a) asigură respectarea legislaţiei în domeniul educaţiei în teritoriul administrat;

b) realizează conducerea, monitorizarea şi evaluarea instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt;

c) asigură colaborarea instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt cu Ministerul Educaţiei;

d) asigură funcţionarea eficientă a reţelei instituţiilor de învăţămînt general ai căror fondatori sînt, în baza indicatorilor de eficacitate, eficienţă şi performanţă;

e) pot contribui la finanţarea şi dezvoltarea bazei materiale a instituţiilor de învăţămînt din teritoriul administrat;

f) asigură condiţii adecvate de activitate pentru personalul didactic şi de studii pentru elevi;

g) susţin şi încurajează activitatea de formare profesională continuă a cadrelor didactice;

h) susţin şi încurajează participarea elevilor la concursuri şi olimpiade şcolare;

i) asigură, împreună cu părinţii, şcolarizarea copiilor cu vîrsta cuprinsă între 6 (7)–18 ani;

j) adoptă decizii privind optimizarea şi dezvoltarea reţelei instituţiilor de învăţămînt din teritoriul administrat, în baza indicatorilor de eficacitate, eficienţă şi performanţă;

k) delimitează districtele şcolare ale instituţiilor de învăţămînt general ai căror fondatori sînt;

l) monitorizează activitatea instituţiilor de învăţămînt private din teritoriul administrat;

m) asigură transportarea gratuită a elevilor şi cadrelor didactice la şi de la instituţiile de învăţămînt în localităţile rurale, pe distanţe ce depăşesc 2 km;

n) contribuie la plasarea în cîmpul muncii a absolvenţilor orfani.

(2) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia asigură funcţionarea instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt.

(3) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia angajează şi eliberează personalul de conducere al instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt.

(4) Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia elaborează şi prezintă Ministerului Educaţiei un raport anual privind starea învăţămîntului din teritoriul administrat, pe care îl publică pe paginile web oficiale ale lor. Metodologia de elaborare şi de publicare a raportului este stabilită de Ministerul Educaţiei.

Articolul 142. Atribuţiile autorităţilor administraţiei publice locale de nivelul întîi în domeniul educaţiei

Autorităţile administraţiei publice locale de nivelul întîi, în limitele competenţelor stabilite de legislaţie, au următoarele atribuţii în domeniul educaţiei:

a) contribuie la respectarea legislaţiei în domeniul educaţiei în teritoriul administrat;

b) realizează conducerea, monitorizarea şi contribuie la evaluarea instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt;

c) asigură colaborarea dintre instituţiile de învăţămînt ai căror fondatori sînt;

d) pot contribui la finanţarea şi dezvoltarea bazei materiale a instituţiilor de învăţămînt din teritoriul administrat;

e) asigură condiţii adecvate de activitate pentru personalul instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt şi condiţii de întreţinere pentru copii;

f) susţin şi încurajează activitatea de formare profesională continuă a cadrelor didactice;

g) asigură, împreună cu părinţii, înscrierea în instituţiile de educaţie antepreşcolară şi de învăţămînt preşcolar a copiilor de vîrstă preşcolară;

h) adoptă decizii privind optimizarea şi dezvoltarea reţelei de instituţii de învăţămînt ai căror fondatori sînt;

i) delimitează, după caz, districtele instituţiilor de învăţămînt preşcolar ai căror fondatori sînt;

j) angajează şi eliberează personalul de conducere al instituţiilor de învăţămînt ai căror fondatori sînt.

Titlul XI
FINANŢAREA ŞI BAZA MATERIALĂ A ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

Capitolul I. Finanţarea sistemului de învăţămînt

Articolul 143. Sursele de finanţare a învăţămîntului

(1) Sursa prioritară de finanţare a sistemului de învăţămînt public o constituie:

a) transferurile cu destinaţie specială de la bugetul de stat la bugetele locale, pentru instituţiile de educaţie antepreşcolară şi preşcolară, de învăţămînt primar, gimnazial, liceal şi extraşcolar;

b) alocaţiile de la bugetul de stat, pentru instituţiile de învăţămînt profesional tehnic, superior şi alte instituţii de învăţămînt subordonate Ministerului Educaţiei;

c) alte alocaţii de la stat şi de la unităţile administrativ-teritoriale, destinate educaţiei.

(2) Transferurile cu destinaţie specială sînt efectuate de Ministerul Finanţelor, în conformitate cu formula de alocare propusă anual de Ministerul Educaţiei şi aprobată de Guvern.

(3) Finanţarea instituţiilor de învăţămînt private se efectuează din sursele fondatorilor şi din taxele de şcolarizare.

(4) Instituţiile de învăţămînt general private acreditate beneficiază de sprijin din partea statului în modul stabilit de Guvern.

(5) Finanţarea învăţămîntului extraşcolar se face şi de la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale de nivelul al doilea şi ale UTA Găgăuzia, din taxele de studii, sponsorizări, donaţii şi din alte surse legale.

(6) Instituţiile de învăţămînt pot beneficia şi de alte surse de finanţare, şi anume:

a) venituri provenite din prestarea contra plată a unor servicii educaţionale, precum şi din activitatea de cercetare şi de transfer tehnologic, în condiţiile legii;

b) venituri provenite din comercializarea articolelor confecţionate în procesul de studii (în gospodării didactice, ateliere experimentale etc.), precum şi din darea în locaţiune/arendă a spaţiilor, echipamentelor, terenurilor şi a altor bunuri proprietate publică sau privată;

c) granturi, sponsorizări şi donaţii;

d) alte surse legale.

(7) Statul garantează finanţarea studiilor superioare pe toată durata acestora în conformitate cu planul de admitere (comanda de stat) aprobat anual de Guvern.

(8) Relaţiile dintre instituţiile de învăţămînt şi persoanele fizice sau juridice se reglementează printr-un contract de prestare contra plată a serviciilor educaţionale, în care

sînt specificate drepturile şi obligaţiile părţilor, durata studiilor şi mărimea taxei de studii.

Articolul 144. Principiile de finanţare a instituţiilor publice de învăţămînt general

(1) Instituţiile de învăţămînt general sînt finanţate prin transferuri cu destinaţie specială de la bugetul de stat.

(2) Autorităţile administraţiei publice locale şi ale UTA Găgăuzia asigură finanţarea instituţiilor publice de învăţămînt general în baza costului standard per copil sau elev, în volum ce asigură respectarea standardelor educaţionale de stat, în modul stabilit Guvern.

(3) Autorităţile administraţiei publice locale şi ale UTA Găgăuzia au dreptul să suplimenteze fondurile alocate de la bugetul de stat din mijloace proprii.

(4) Bugetul instituţiei de învăţămînt şi raportul de executare a acestuia se publică pe pagina web oficială a instituţiei şi/sau a organului local de specialitate în domeniul învăţămîntului.

Articolul 145. Modalităţile de finanţare şi gestionare financiară a învăţămîntului

(1) Finanţarea bugetară a învăţămîntului se face prin patru modalităţi:

a) finanţare-standard: cost standard per copil/elev/student şi coeficient de ajustare;

b) finanţare compensatorie: pentru copiii cu cerinţe educaţionale speciale, copiii cu aptitudini deosebite – prin programe experimentale sau alternative şi programe de susţinere a performanţei;

c) finanţare complementară: pentru modernizarea bazei materiale şi didactice, pentru subvenţionarea alimentaţiei, pentru transport şcolar şi cazare;

d) finanţare prin concurs pe bază de proiecte.

(2) Pentru activităţi şi programe de studii, suplimentare faţă de pachetul standard de servicii educaţionale finanţat de la bugetul de stat, se pot percepe taxe în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(3) Costul-standard per elev sau student constituie baza pentru calcularea taxelor de studii.

(4) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic, de învăţămînt superior şi de formare continuă pot obţine şi utiliza, în condiţiile legii, venituri proprii, provenite din taxele achitate de persoane fizice şi juridice interesate, inclusiv din străinătate, pentru studii, perfecţionare şi recalificare profesională pe bază de contract.

(5) Instituţiile de învăţămînt profesional tehnic, superior şi de formare continuă funcţionează în regim de autogestiune financiar-economică şi pot desfăşura activităţi economice, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(6) Învăţămîntul poate fi susţinut de asociaţii profesionale, de patronate şi autorităţi tutelare în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(7) Persoanele fizice şi juridice au dreptul să sprijine din mijloacele proprii, în condiţiile legii, dezvoltarea bazei materiale a instituţiilor de învăţămînt şi să acopere cheltuielile de formare profesională iniţială şi continuă a cadrelor didactice.

(8) Statul garantează facilităţi fiscale persoanelor juridice, indiferent de tipul de proprietate şi forma juridică de organizare, precum şi persoanelor fizice, inclusiv din străinătate, care investesc mijloacele proprii în dezvoltarea sistemului de educaţie, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(9) Veniturile obţinute de instituţia de învăţămînt din prestarea contra plată a serviciilor educaţionale sînt intangibile şi se folosesc exclusiv pentru dezvoltarea instituţiei.

(10) Veniturile instituţiei de învăţămînt obţinute exclusiv din activitatea de antreprenoriat sînt acumulate şi administrate separat de alte venituri.

(11) Asigurarea cu manuale şcolare este gestionată prin intermediul Fondului special pentru manuale, care este o structură cu autonomie financiară din sfera de competenţă a Ministerului Educaţiei. Modul de funcţionare a Fondului special pentru manuale se stabileşte de Guvern. Conducătorul Fondului special pentru manuale este numit în funcţie, prin concurs, de către Ministerul Educaţiei.

Capitolul II. Bunurile şi baza materială a instituţiilor de învăţămînt

Articolul 146. Bunurile instituţiilor de învăţămînt

(1) Instituţiile de învăţămînt pot avea în administrare clădiri, cămine, instalaţii inginereşti, biblioteci, laboratoare, ateliere, cantine, clinici, terenuri, gospodării ştiinţifico-didactice, echipamente, utilaje, mijloace de transport şi alte mijloace fixe şi circulante.

(2) Clădirile şi terenurile în/pe care instituţiile de învăţămînt publice îşi desfăşoară activitatea fac parte din domeniul public al unităţii administrativ-teritoriale sau, după caz, al statului. Celelalte bunuri sînt proprietatea fondatorilor şi se atribuie instituţiilor de învăţămînt cu drept de gestiune operativă. Administrarea acestora se realizează conform legislaţiei în vigoare.

(3) Instituţiile de învăţămînt private sînt titulare ale dreptului de proprietate ori ale altor drepturi reale, pe care le exercită asupra patrimoniului, în condiţiile legii. Patrimoniul instituţiei de învăţămînt private nu poate fi retras pe parcursul activităţii acesteia, cu excepţia cazurilor prevăzute de lege.

(4) Transferul (trecerea) bunurilor din domeniul public al unităţii administrativ-teritoriale în domeniul privat al unităţii administrativ-teritoriale se realizează prin decizii ale consiliului satului (comunei), oraşului, raionului, municipiului, ale Adunării Populare a Găgăuziei, cu acordul prealabil al Guvernului. Transferul bunurilor din domeniul public al statului în domeniul privat al statului se realizează prin hotărîre de Guvern. Adoptarea deciziilor respective este precedată de realizarea unui raport de expertiză prin care se demonstrează încetarea necesităţii de aflare a bunurilor respective în domeniul public. Metodologia de realizare a raportului de expertiză se aprobă de Guvern.

(5) Bunurile administrate de către instituţiile de învăţămînt publice pot fi date în locaţiune sau arendă, în condiţiile legii, pe un termen ce nu depăşeşte 5 ani, doar cu acordul autorităţilor fondatoare, de preferinţă în scopuri educaţionale.

Articolul 147. Baza materială a instituţiilor de învăţămînt

(1) Dezvoltarea bazei materiale a instituţiilor de învăţămînt se asigură din mijloace bugetare, alte surse legale de finanţare a instituţiilor.

(2) Statul asigură dezvoltarea bazei materiale a instituţiilor de învăţămînt publice, inclusiv utilarea acestora, în conformitate cu standardele educaţionale de stat aprobate de Ministerul Educaţiei.

(3) Instituţiile private de învăţămînt dispun de bază materială proprie pentru desfăşurarea procesului educaţional, conform standardelor educaţionale de stat aprobate de Ministerul Educaţiei.

(4) Autorităţile administraţiei publice centrale, autorităţile administraţiei publice locale şi ale UTA Găgăuzia, precum şi agenţii economici au dreptul, în conformitate cu legislaţia în vigoare, să transmită în folosinţă gratuită sau contra plată, în scopuri educaţionale, fondatorilor instituţiilor de învăţămînt clădiri, utilaje, materiale didactice, instalaţii, aparate, mijloace de transport, spaţii locative şi terenuri.

TITLUL XII
RELAŢIILE EXTERNE ŞI COLABORAREA INTERNAŢIONALĂ ÎN ÎNVĂŢĂMÎNT ŞI CERCETARE

Articolul 148. Cooperarea internaţională

(1) Cooperarea internaţională în domeniul învăţămîntului şi cercetării se efectuează în conformitate cu legislaţia Republicii Moldova şi cu tratatele internaţionale la care Republica Moldova este parte.

(2) Ministerul Educaţiei are dreptul să stabilească relaţii şi să încheie tratate internaţionale de colaborare şi cooperare, precum şi să participe la proiecte şi manifestări internaţionale în domeniul învăţămîntului şi cercetării ştiinţifice.

(3) Instituţiile de învăţămînt au dreptul să stabilească relaţii directe de colaborare şi parteneriat cu instituţii de învăţămînt din străinătate. Ministerul Educaţiei şi/sau alte autorităţi ale administraţiei publice centrale, la solicitare, acordă asistenţă în ceea ce

priveşte:
a) participarea la programe de mobilitate şi de schimb academic şi intercultural, precum şi la proiecte comune;
b) organizarea şi realizarea activităţilor de cercetare sau creaţie artistică şi a manifestărilor ştiinţifice şi culturale comune;
c) efectuarea de cercetări ştiinţifice fundamentale şi aplicative la comanda persoanelor juridice din străinătate;
d) fondarea, cu participarea partenerilor străini, a unor unităţi interioare ale instituţiei de învăţămînt (centre, laboratoare, parcuri tehnologice, incubatoare de afaceri şi altele asemenea);
e) obţinerea calităţii de membru în organizaţii nonguvernamentale regionale şi internaţionale;
f) participarea la programe şi proiecte regionale şi internaţionale.
(4) Acţiunile realizate în cadrul tratatelor internaţionale sînt finanţate în conformitate cu legislaţia în vigoare.
(5) Programele şi proiectele internaţionale sînt finanţate conform legislaţiei în vigoare sau, după caz, în conformitate cu prevederile din proiectele aprobate şi finanţate.
(6) Prin legea bugetului de stat se aprobă anual mijloace financiare pentru susţinerea mobilităţii academice.

Articolul 149. Cooperarea cu organizaţiile regionale şi internaţionale

(1) Ministerul Educaţiei acordă prioritate cooperării în domeniul educaţiei cu Uniunea Europeană în cadrul unor proiecte şi programe de parteneriat şi cooperare.
(2) În scopul modernizării şi racordării sistemului naţional de educaţie la valorile şi standardele europene, precum şi în vederea participării la edificarea spaţiului european al învăţămîntului superior în cadrul Procesului Bologna, Ministerul Educaţiei participă la programele şi proiectele de cooperare internaţională la nivel regional şi european.
(3) Ministerul Educaţiei autorizează şi monitorizează activitatea voluntarilor din străinătate care prestează servicii educaţionale, precum şi a organizaţiilor necomerciale care implementează diverse proiecte şi programe internaţionale în cadrul sistemului naţional de educaţie, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

Articolul 150. Admiterea la studii a străinilor, drepturile şi obligaţiile elevilor şi studenţilor străini

(1) Admiterea la studii a străinilor se realizează în condiţiile aplicate pentru cetăţenii Republicii Moldova.
(2) Admiterea la studii a străinilor este condiţionată de recunoaşterea şi echivalarea prealabilă a actelor de studii prezentate de candidaţi.
(3) Dreptul de organizare a studiilor pentru străini îl deţin în exclusivitate instituţiile de învăţămînt acreditate şi care oferă programe de studii acreditate.
(4) Instruirea străinilor se efectuează în limba română sau, la solicitarea candidaţilor, într-o limbă de circulaţie internaţională, în funcţie de posibilităţile instituţiilor de învăţămînt şi în limita mijloacelor bugetare alocate în acest scop.
(5) Străinii care studiază în Republica Moldova, cu excepţia celor care beneficiază de burse acordate de stat, achită taxe de studii în conformitate cu actele normative în vigoare.

Articolul 151. Studiile în străinătate

(1) Statul asigură mobilitatea academică în conformitate cu actele normative naţionale şi internaţionale.
(2) Cetăţenii Republicii Moldova au dreptul la studii în străinătate în baza tratatelor internaţionale, precum şi în baza contractelor individuale încheiate cu instituţiile de învăţămînt din străinătate.
(3) Cetăţenii Republicii Moldova înmatriculaţi la studii în străinătate în baza tratatelor internaţionale beneficiază de facilităţile şi drepturile stipulate în documentele respective.
(4) Cetăţenii Republicii Moldova absolvenţi ai instituţiilor de învăţămînt din străinătate

beneficiază, la angajarea pe piaţa muncii, de aceleaşi drepturi ca şi absolvenţii instituţiilor de învăţămînt de acelaşi nivel din Republica Moldova, în conformitate cu legislaţia în vigoare.

(5) Recunoaşterea şi echivalarea actelor de studii obţinute în instituţii de învăţămînt din străinătate se realizează în condiţiile stabilite de Ministerul Educaţiei.

TITLUL XIII
DISPOZIŢII FINALE ŞI TRANZITORII

Articolul 152

Prezentul cod intră în vigoare în 30 de zile de la publicare, cu excepţia:

a) art. 9 alin. (2), care se pune în aplicare la data aprobării pachetului standard de servicii educaţionale pentru învăţămîntul general;

b) art. 9 alin. (8), care se pune în aplicare începînd cu anul de studii 2018–2019;

c) art. 13 alin. (1) şi (2), care se pun în aplicare nu mai tîrziu de anul 2018. Pînă la intrarea în vigoare a art. 13 alin. (1) şi (2), obligativitatea frecventării învăţămîntului obligatoriu încetează la vîrsta de 16 ani, la nivelul învăţămîntului gimnazial;

d) art. 16 alin. (5), în partea ce ţine de evaluarea rezultatelor învăţării prin descriptori, care se pune în aplicare din anul 2015, începînd cu clasa I;

e) art. 40 alin. (7), care se pune în aplicare din anul 2017;

f) art. 55 alin. (2) şi (3), care se pun în aplicare, respectiv, din anul 2017 şi din anul 2016;

g) art. 64 alin. (4), care se pune în aplicare din anul 2016;

h) art. 132 alin. (1) lit. c), care se pune în aplicare din anul 2017;

i) art. 134 alin. (7), în partea ce ţine de sprijinul pentru inserţie profesională şi reducerea la 75% a normei didactice pentru un salariu de funcţie, care se pune în aplicare din anul 2016;

j) art. 145 alin. (1) lit. a), care se pune în aplicare după cum urmează:

– pentru instituţiile de învăţămînt superior – din anul 2015;

– pentru instituţiile de învăţămînt profesional tehnic – din anul 2017;

k) art. 145 alin. (5), care se pune în aplicare după cum urmează:

– pentru instituţiile de învăţămînt superior – din anul 2015;

– pentru instituţiile de învăţămînt profesional tehnic – din anul 2017.

Articolul 153

(1) Contractele individuale de muncă ale directorilor instituţiilor de învăţămînt publice, cu excepţia celor din învăţămîntul superior, de la numirea cărora în funcţie au trecut mai mult de 5 ani încetează de drept la data expirării a 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentului cod. Constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă se face de către autorităţile cu competenţe legale de numire în funcţie şi este adusă la cunoştinţă persoanelor aflate în situaţiile respective în termen de cel mult 5 zile lucrătoare.

(2) În termen de cel mult 6 luni de la data încetării contractelor individuale de muncă în condiţiile alin. (1), autorităţile cu competenţe legale de numire în funcţie vor organiza concursuri de ocupare a posturilor de director devenite vacante.

(3) În perioada de pînă la numirea prin concurs a directorilor instituţiilor publice de învăţămînt, conducerea instituţiilor va fi exercitată de către directorii interimari desemnaţi de către autorităţile cu competenţe legale de numire în funcţie.

Articolul 154

Calificările obţinute de cadrele didactice pînă la intrarea în vigoare a prezentului cod sînt recunoscute şi echivalate în baza unei metodologii de recunoaştere şi echivalare, aprobată de Ministerul Educaţiei.

Articolul 155

Contractele individuale de muncă ale persoanelor care la 1 septembrie 2018 ocupă funcţii ştiinţifico-didactice în instituţii de învăţămînt superior fără îndeplinirea condiţiei prevăzute la art. 132 alin. (3) încetează de drept. Constatarea cazului de încetare de drept a contractului individual de muncă se face de către rectorul instituţiei şi este adusă la cunoştinţă persoanei respective în termen de cel mult 5 zile lucrătoare.

Articolul 156

La data intrării în vigoare a prezentului cod se abrogă:

– Legea învăţămîntului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1995, nr. 62–63, art. 692), cu modificările şi completările ulterioare;

– Legea nr. 1257-XIII din 16 iulie 1997 cu privire la evaluarea şi acreditarea instituţiilor de învăţămînt din Republica Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997, nr. 69–70, art. 583), cu modificările şi completările ulterioare;

– Legea nr. 423-XIV din 4 iunie 1999 privind aprobarea Regulamentului de evaluare şi acreditare a instituţiilor de învăţămînt (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1999, nr. 80–82, art. 382), cu modificările şi completările ulterioare.

Articolul 157

Guvernul:

a) în termen de o lună de la intrarea în vigoare a prezentului cod, va elabora şi va prezenta Parlamentului proiectul de lege pentru modificarea şi completarea Codului cu privire la ştiinţă şi inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15 iulie 2004, în vederea asigurării activităţii de cercetare în învăţămîntul superior;

b) în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentului cod, va aproba pachetul standard de servicii educaţionale pentru învăţămîntul general;

c) în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a prezentului cod:

– va elabora şi prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislaţiei în vigoare în concordanţă cu prezentul cod;

– va aduce actele sale normative în concordanţă cu prezentul cod şi va asigura elaborarea actelor normative necesare pentru punerea în aplicare a acestuia;

d) va examina practica învăţămîntului la domiciliu la solicitarea părinţilor sau a altor reprezentanţi legali ai copiilor şi elevilor şi va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a prezentului cod în vederea oferirii dreptului la acest gen de instruire;

e) va examina practica statelor membre ale Uniunii Europene în domeniul educaţiei antepreşcolare şi va prezenta Parlamentului propuneri de modificare a prezentului cod privind organizarea, tipurile şi modalităţile de finanţare a serviciilor de educaţie antepreşcolară.

PREŞEDINTELE PARLAMENTULUI **Igor CORMAN**

Nr. 152. Chişinău, 17 iulie 2014.